

EKOIQ

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

EYLÜL 2014 SAYI:43

IQ

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖMÜLLERİ

Yapı Kredi Yayınları

Güneş Ne Kadar Uzaklıktayız?

“HES’e izin yok” Diye Yazılır
“HES’e izin var” Diye Okunur

Balkanlar ve Ötesine
Bir Sürdürülebilirlik Yolculuğu

Ebola ve
İklim Değişikliği

Bir Uygarlık Öğretisi
Olarak Kerpiç

Güneş İçin 21 Öneri

Dünyayla Uyumlu
Yaşamak Mümkün

Kedi Her Zaman Kazanır

www.ekoiq.com

9 TL (KDV DAHİL)

AKÇANSA'DAN MOBİL ÇÖZÜMLER: AKÇANSA HESAPMATİK

iPhone & iPad
Uygulaması
App Store'da
Android
Uygulaması
Play Store'da

Mobil iletişimin sunduğu pratik çözümler ve profesyonel yenilikler Akçansa'nın yeni uygulaması Akçansa Hesapmatik'te güçlerini birleştiriyor.

iOS ve Android tabanlı cihazlar için geliştirilen Akçansa Hesapmatik, beton sıcaklığından çevresel etki sınıflarına, pek çok konuda kullanıcılarına bilgi veriyor, hesaplama ve yorumlama imkânı sağlıyor.

Akçansa Hesapmatik'le artık tüm cevaplar yanı başınızda!

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Sen Yapmazsan Başkası Yapar

Netameli konular üzerine konuşmak risklidir. Hata yapabilirsiniz; haklı veya haksız büyük eleştirilere uğrayabilirsiniz. Ama özellikle büyük değişimler çağında, netameli konulara değinmeden yeni fikirler ortaya çıkarmak da imkansızdır. Herkesin söylediğini, genel olarak doğru kabul edileni tekrarlamamanın herhangi birine veya toplumsal ortak faydaya katkı sağladığı görülmemiştir. Bu yüzden risk alır ve konuşur yazarız...

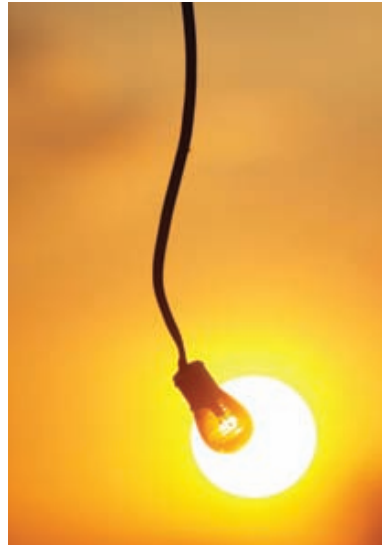
Bugün bu alanlardan biri de, toplumun temel dinamikleri ve iktisadi yapının değişim yönü. 30 yıl öncesine göre hiçbir şeyin değişmediğini söylemek hiçbir şey söylememek anlamına gelir ama neyin değiştiğini söylemek de hiç kolay değil...

Bence son dönemin en belirgin özelliği, tamamen ticari kâr güdüsüyle kurulmuş olan ve sadece 300 yıllık bir tarihi olan iktisadi girişimlerin, kârla birlikte, toplumsal ve çevresel yarar da üretmeye yönelik bebek adımları. Bu, belki insanlık tarihi kadar eski olan, yardımseverlikten, hayırseverlikten farklı bir durum (fakirlere yardım eden zengin azizler her zaman olmuştur). Birçok kişi ve çevre için bu mümkün görünmüyor. Doğası gereği kârı birincil amaç olarak gören bir yapının, bu kârın azalmasına neden olacak adımları atması oksimoron olarak kabul ediliyor. Yani kendi varlığını inkar eden bir varlık.

Acaba gerçekten öyle mi? Yoksa toplumsal gelişme dediğimiz ve hiçbir zaman nereye yöneleceğini, dip akıntılarının ne zaman açığa çıkacağını bilemediğimiz, bilemeyeceğimiz bu muamma, varolan kurumlara yeni akıllar, yeni pratikler doğurabilir mi? Tabii bir başka soru da,

çevresel ve sosyal fayda üretmek, kâr sağlamanın karşısı mı?

Bunları her zaman düşünüyorum ama tekrar hatırlamama ve hatırlatmama neden olan birkaç şey oldu (EKOIQ'yu hazırlamak bu tür fenomenlerle karşılaşmak için gayet uygun ortamlar hazırlıyor). Bunlardan biri Novo Nordisk isimli bir İskandinav ilaç şirketinin Sustainia isimli sürdürülebilirlik şirketiyle hazırladığı **Birlikte Sağlığı Yaratmak** (Co-Creating Health) isimli raporu. Rapor, dünya genelinde, kentlerde daha fazla yürüyüş alanları yaratmak gibi önerilerle toplumsal sağlık seviyesinin nasıl yükselebileceğine dair birçok öneriyi içeriyor. Peki kârını, hastalıklardan elde eden bir şirket, genel sağlık düzeylerini yükselterek kendi bindiği dalı kesmiş olmaz mı? Bu soruya bir başka düzeyden bir yanıtı epey uzun süre önce okumuştum. Ofis içi baskı konusunda dünyanın lider kuruluşlarından biri olan Xerox'un Afro-Amerikalı kadın CEO'su, kurumların

ofisiçi baskı düzeylerini azaltmaya yönelik projelerinin kendi işlerini baltalayıp baltalamayacağını soran gazeteciyi şöyle yanıtlıyordu: "Biz yapmazsak, zaten başkaları yapacak ve biz geride kalmış olacağız."

Görülüyor ki, içinde yaşadığımız ekonomik sistem, rekabet aracılığıyla bu tür bir ilerlemeyi -yarattığı kötülük ve kirlilikten söz etmiyorum; bu zaten elde var bir- hâlâ kendi bünyesinden üretmeye devam ediyor (Zaten bir üretim biçimini yok eden temel itki, bu tür akıllar üretmemesidir). Petrol ve silah endüstrisi dünyayı her zamanki yö- rüngesinde tutmaya çalışırken, bilişim ve yenilenebilir enerji sektörleri dünyayı aksi bir yöne doğru itmeye çalışıyor (Amerika'nın 1861-1865 tarihli İç Savaş'tan bu yana, Obama üzerinden ilk kez bu denli kutuplaşmanın ve karpuz gibi ikiye yarılmasının nedeni de bu değil mi?).

Fosil yakıtlara karşı yenilenebilir enerji; silah endüstrisine karşı bilişim sektörü dikotomileriyle de sınırlı değil durum. Bir de her sektörün rekabet üzerinden kendi içinde yaşadıkları var. Otomotiv devleri halen elektrikli arabayı kendileri için mantıklı bulmayabilir ama birileri çıkar ve küçük ölçekli başlayıp yepyeni bir sektör yaratabilir.

Kısacası, sizin yapmadıklarınızı başkaları yapacak; elinizde olup da yapmadıklarınızı da radikal şeffaflık çağında herkes bir anda öğrenecek. 21. yüzyılda gözlerinizi kapatmak hiçbir şeyin çaresi değil; herkesin gözlerini kapatmak da mümkün değil. O halde ya yürüyecek ve yol alacaksınız ya da yanınızdan geçip gidenleri izlemekten başka çareniz kalmayacak. Durum budur...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti. adına sahibi
Barış Doğru

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Yayın Koordinatörü
Füsün Akay fusun@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Editör
Balkan Talu

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü
Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Fotoğraf Editörü
Özgür Güvenç

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Gizem Acıyan, Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Sibel Bülay, Serra Titz, Caner Demir, Hulusi Barlas, Mert Güller, Filiz İnceoğlu

Abonelik dergi@ekoIQ.com
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:
EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu
Aynur Acar, Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü
Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü
Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Dr. Barış Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
Sibel Bülay, ulaşım uzmanı, EMBARQ Yönetim Kurulu üyesi
Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü
Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü
Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı
Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak
Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi
Prof. Dr. M. Pinar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Dr. Uygur Özesmi, change.org Türkiye Direktörü
Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü
Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu
Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

16 Dünyayla Uyumlu Yaşamak Mümkün

Kibir, ego, büyüme, kalkınma, sahiplik ve israf gibi kavramların geçerli olmadığı ekoköyleri ve kültürünü Yeryüzü Derneği'nden Aytaç Tolga Timur'un kaleminden okuyoruz.

24 Kedi Her Zaman Kazanır

Vestel'in "Bir klimayı mağazalardan alabilirsiniz, ama kedi almak isterseniz onu da sokaktan ya da barınaktan alabilirsiniz" diyen "Kedi Kazanır" adlı kampanyası, reklamcılığın değişen yüzünün de bir göstergesi. Yoksa sosyal reklamcılık mı doğuyor?

32 Ebola ve İklim Değişikliği

Scientific American, en az 12 adet ölümcül hastalığın yayılmasının, iklim değişikliğiyle doğrudan veya dolaylı ilişkisi olduğunu iddia ediyor.

34 Balkanlar ve Ötesine Bir Sürdürülebilirlik Yolculuğu

Geçtiğimiz ay, Bölgesel Çevre Merkezi REC Türkiye'den altı dostumuzla, Balkanlar üzerinden Macaristan'a kadar uzanan bir gezideydik. REC Bulgaristan, Sırbistan Ülke Ofisleri ve Macaristan Merkez Ofisi'ne yapılan ziyaretlerde bilgi alışverişleri, deneyim paylaşımlarında bulduk ama belki daha da önemlisi işbirlikleri olanaklarını, ülkelerimizi, kültürlerimizi ve tabii dünyanın ahvalini konuştuk.

42 Mutlu Keçiler, Meraklı Kediler ve Yaratıcı Çocuklar

Alternatif eğitim, demokratik okul, ekolojik duruş ve özgün finansman vizyonu doğrultusunda Bodrum'da "Mutlu Keçi" Okulu'nu kuran Başka Bir Okul Mümkün Derneği şimdi de Ankara'da "Meraklı Kedi"yi açmaya hazırlanıyor.

48 Çok Yakında Yayında!

Sürdürülebilirlik alanındaki belgeselleri, çalışmalarını izleyiciyle buluşturacak olan Sürdürülebilir Yaşam TV Ekim ayında yayına başlıyor

88

55 DOSYA: Güneşe Ne Kadar Uzaklıktayız?

Güneş enerjisi hem dünyada hem Türkiye’de muhteşem bir dönüş yapmaya hazırlanıyor. Hane içi kullanımdan sanayi ölçekli uygulamalara ve tarımsal sulama sistemlerine kadar güneş enerjisinin Türkiye macerası da asıl şimdi başlıyor...

82 Sürdürülebilir Kampüs Olma Yolunda

Özyeğin Üniversitesi, çevreye duyarlı yerleşke ve binalarıyla sürdürülebilir, katılımcı bir eğitim kurumu olmaya doğru gidiyor.

88 “HES’e izin yok” Diye Yazılır “HES’e izin var” Diye Okunur

Filiz Yavuz ve görüşlerine başvurduğu çevre avukatları, “Doğal sit’lere HES yapılamaz” diyen 69 sayılı ilke kararının aslında, “Doğal Sit’lere HES yapma sistematığı”ni tamamlamaktan başka anlamı olmadığını söylüyor.

90 Bir Uygarlık Öğretisi Olarak Kerpiç

“Kerpiç mimarlığın bir değer oluşturabilmesi için, geçmiş ve geleceğin birlikteliğinden oluşan bir zaman anlayışına sahip olması gerekli” diyen Yapı Biyoloğu And Akman’a göre ikili kimliğini böylesine temsil eden kerpiçi kavramak, geleceğin mimari hedeflerine de ışık tutacak...

96 Ağacın Gölgesi Gövdesinden Daha Kârlı Olmadıkça...

Geçtiğimiz ayki editör yazımıza, EKOIQ’nun genç dostlarından Zihni

Başsaray’dan yanıt geldi. Aynen yayımlıyor; tartışmanın devam etmesini diliyoruz.

100 Güneş İçin 21 Öneri

Türkiye’de güneş elektriğinin en önemli isimlerinden Ateş Uğurel’in, nam-ı diğer Solarbaba’nın “Güneş İçin 21 Öneri” başlıklı yazısının ikinci ve son bölümünü yayımlıyoruz.

HER SAYIDA

4 Haberler Avustralya Karbon Vergisini Kaldırdı; İklim Değişikliği İltica Gerekçesi; 2015 Yılından Yemeye Başladık! “2. Yaşanabilir Şehirler Sempozyumu” Kasım’da İzmir’de; Japon Belediye Başkanları’ndan Türkiye’deki Mevkidaşlarına Mektup Var.

22 Son Buzul Erimededen Levent Kurnaz: Hava Olaylarının Nedenleri Üzerine

40 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: İnsani Gelişim’de En Keskin Düşüş Afrika, Libya ve Suriye’de; Küresel Isınma Ulaşımı da Tehdit Ediyor; 2013, Yine Rekorların Yılı Oldu.

52 Change.org’dan Uygur Özesmi: İztuzu Plajı Özelleştirilmesin; Çevre ve Doğa için Değişim Rüzgârları Esiyor; 35 Bin İnsan Harekete Geçti, Hevsel Bahçeleri Kurtuldu.

80 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: ABD, gıda atığını %80 azaltmayı hedefliyor; Okyanus derinlerinden enerji üretmek hayal değil; Kurumsal şirketleri sürdürülebilirliğe iten nedir? Biyoçeşitliliğin gözlenmesinde “Büyük Veri” nasıl kullanılır? Arıları kurtarma planı “üçlü fayda” getirecek.

86 Yeşil Günlük Cihan Koral Malak: Don Kışot’tan Üretim Şenliği; Hiç Çikolatalı Sarımsak Yediniz mi?

94 Akademiden “Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi”; Sürdürülebilirlik Akademisi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Gaziantep Üniversitesi işbirliğiyle 19 Eylül’de Gaziantep’te düzenleniyor.

98 Sinerjik Enerjinin “trendsetter”ını Temiz Enerji olarak belirleyen Alternatif Enerji, 2014 yılının en ümit vaat eden trendlerini kaleme aldı.

108 Gözümüzden Kaçmayanlar

Artvin’deki HES için verilen “acele kamulaştırma kararı”na mahkemeden ret; BM, Güney Sudan’daki gıda güvensizliği için “dünyanın en kötüsü” tarifini kullandı; Nükleersiz Türkiye İçin Kürekle Karadeniz turu başlıyor; Konya Havzası hidrolik kuraklığa girdi.

112 Kitap Daha Sıcak ve Kıt Bir Dünya İçin: Büyük Eksen; Yeşil İktisat: Ekolojik Krize Karşı Koymak; Sebze Kitabı

G4'ün Türkçe Çevirisi Yayımlandı

Dünyada en yaygın olarak kullanılan sürdürülebilirlik raporlama çerçevesi olan GRI İlkeleri'nin son versiyonu G4'ün Türkçesi yayımlandı. İlkelerin çevirisi ve tasarım çalışması **Strategic Agenda LLP** tarafından yapılan ve değerlendirme süreci **Koç Holding A.Ş. Dış İlişkiler ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Koordinatörü Aylin Gezgüç, Kıymet-i Harbiye Yönetim Danışmanlık Kurucu Ortak ve Kıdemli Danışmanı Erdem Kolcuoğlu, SUSTAINOVA Sürdürülebilirlik Danışmanlık Türkiye Ortak ve Kıdemli Danışmanı Tuba Atabey** tarafından gerçekleştirildi. GRI İlkeleri, tüm sektörlerde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların çevre, toplum ve ekonomi üzerindeki etkilerine ilişkin bildirim yapmalarına, sürdürülebilirlik yönetimi çerçevesinde performans ölçme ve hedef oluşturmalarına olanak sağlıyor.

Yeşil İş 2014, 23 Eylül'de Başlıyor

Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından düzenlenen 6. Yeşil İş 2014: Sürdürülebilir İş Buluşması yine yenilikler ile 23-24 Eylül'de iş dünyasına yön vermeyi hedefliyor. İş dünyasının liderlerini bir araya getirecek buluşmada bu yıl **Sürdürülebilir İş Stratejileri, Enerji, Finans, Tedarik Zinciri Yönetimi, Binalar-Şehirler, Gıda, Karbon ve Su Yönetimi ve Belediyeler** konuları gündemde olacak. Detaylı bilgi için <http://yesiliskonferansi.com> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Avustralya Karbon Vergisini Kaldırdı

Gelişmiş ülkeler arasında kişi başına en çok kirliliğin yaşandığı ülke olan Avustralya, karbon vergisini iptal eden ilk gelişmiş ülke oldu. Avustralya Senatosu, 2012 yılında yürürlüğe konan ve **her bir ton seragazi salımı için 22.60 dolar vergi** ödemeyi öngören karbon yasasını iptal etti. Yasanın iptali 32'ye karşı 39 oyla kabul edildi. **Avustralya Başbakanı Tony Abbot**, karbon vergisinin yararsız ve yıkıcı olduğunu belirtirken, bunun yerine sanayinin emisyon azaltımı ve temiz enerji kullanımı için ödeme

yapılacağı 2.55 milyar Avustralya doları değerinde bir vergi ödeme fonu planını devreye sokacağını söyledi. Avustralya İşçi Partisi ise Başbakan Abbot'ı eleştirerek, bütün dünya ileriye doğru giderken, Başbakanın karbon yasasını iptal ettirerek Avustralya'yı geriye doğru çektiğini söylediler. Avustralya 2000 yılındaki emisyon düzeyini 2020 yılına kadar %5 düşürmeyi hedefliyor. Ayrıca 2020 yılına kadar elektrik ihtiyacının %20'sini yenilenebilir kaynaklardan sağlama hedefi de var.

“2. Yaşanabilir Şehirler Sempozyumu” Kasım'da İzmir'de

EMBARQ Türkiye-Sürdürülebilir Ulaşım Derneği ve **İzmir Kalkınma Ajansı** işbirliğiyle düzenlenen 2. Yaşanabilir Şehirler Sempozyumu, bu yıl 20 Kasım'da İzmir'de gerçekleşecek. 2013'te beş farklı kitadan 15'i aşkın uzman konuşmacının 200'ü aşkın katılımcıyla bulunduğu sempozyumun bu yılki teması, **“Bisiklete binilebilir ve yürünebilir şehirler”**. Kentsel gelişimin ulaşım ve hareketlilik ayağı ile toplu taşıma odaklı gelişim, yayalaştırma, bisikletli ulaşım, yol güvenliği, erişilebilirlik, kamusal alan kullanımı, kamu sağlığı ve güvenliği gibi konuların tartışılacağı sempozyuma kalkınma ajansları uzmanları, yerel yönetimler ve kamu

kuruluşlarından temsilciler, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, şehir plancıları, mimarlar, ulaşım mühendisleri, inşaat mühendisleri, makine mühendisleri, endüstri mühendisleri, çevre mühendisleri ve sürdürülebilir kentsel yaşam, ulaşım ve kalkınma konuları ile ilgilenen bütün paydaşların katılımı bekleniyor. Sempozyumun yapılacağı yer ve saat ise yakında açıklanacak.

Susuzluğa denizi sevdiren kimya yaratıyoruz.

2025 yılında dünya nüfusunun yarısının güvenli içme suyundan yoksun olacağı tahmin ediliyor. Gezegenimizin üçte ikisini sularla kaplı olduğu düşünüldüğünde bu üzücü bir durum. İşte burada kimya devreye giriyor. BASF olarak kireçlenmeyi kontrol eden Sokalan® ürününü geliştirdük. Bu anlama cihazlarının sudan tuzlu anlama işlemini daha uzun ömürlü biçimde gerçekleştirip içme suyu üretimini maksimuma çıkarabilecekleri anlarına geliyor. Tuzlu su, susuzluğumuzu giderebilir. Çünkü biz, BASF'de kimya yaratıyoruz.

Detaylı bilgi için www.wecreatechemistry.com/water adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

 BASF

The Chemical Company

Groupama Plaza LEED'e Aday

Fransız sigorta şirketi Groupama, Maslak'taki genel müdürlük binası Groupama Plaza'ya LEED sertifikası almak için USGBC'ye (US Green Building Council) başvurdu. Altı aylık süreci kapsayacak olan projede Groupama, Erke Sürdürülebilir Bina Tasarım Danışmanlık'tan hizmet alacak. Enerjiyi ve suyu daha tasarruflu kullanan, çevreye daha az zarar veren ve sağlıklı bir iş ve yaşam alanı oluşturan Groupama, ayrıca geçtiğimiz yıl çevre dostu enerjiyi seçerek elektrik tüketimini karşılamak üzere yenilenebilir enerjisini Demirören-Axpo'dan tedarik etmeye başlamıştı. Şirket, Demirören-Axpo ile yaptığı anlaşma kapsamında Avrupa enerji standartlarına uygun, üretim lokasyonundan tüketim lokasyonuna transfer sağlayan "Yenilenebilir Enerji Kaynağı Garantisi" sertifikasına da sahip.

İklim Değişikliği İltica Gerekçesi

Yeni Zelanda, iklim değişikliği nedeniyle ülkeye iltica başvurusu yapan bir ailenin gerekçesini dikkate alarak bir ilke imza attı. Büyük Okyanus'un ortasında bulunan Tuvalu Adası'ndan Sigeo Alesana, eşi ve iki çocuğuyla birlikte Yeni Zelanda'ya iltica başvurusu yapmıştı. Avukat Carole Curtis'in verdiği bilgilere göre, aile Yeni Zelanda'da oturma hakkı kazandı. Göç mahkemesi, çocukların yaşlarından dolayı iklim değişikliğinin sonuçlarına bağlı olarak bir doğal afetle karşılaşma riskinin büyük olduğuna dikkat çekti. Ayrıca kararda ailenin yakınlarının da ülkede yaşadığı vurgulandı. 2013 yılında Kiribatili bir ailenin iklim değişikliğini gerekçe göstererek yaptığı iltica başvurusu reddedilmişti.

UPS Karbon Salımını %1,5 Azalttı

Kısa bir süre önce 2013 Sürdürülebilirlik Raporu'nu yayımlayan uluslararası taşımacılık ve lojistik şirketi UPS, hava ve kara filosunun karbon yoğunluğunu 2016 yılında %10 azaltma hedefini üç yıl önceden gerçekleştirdi. UPS'in 2013 yılı küresel gönderi hacmi bir önceki yıla göre %3,9 artarken, mutlak karbon salımı %1,5 azaldı. Böylece UPS iki yıl üst üste küresel seragazi azaltma stratejisini başarıyla uygulamış oldu. UPS'in **yeni hedefi ise 2020 yılı itibarıyla karbon yoğunluğunu %20 azaltmak**. Raporla göre, UPS'in alternatif yakıtlı ve ileri teknoloji araçları 2013 yılında, dünya çapında 88 milyon kilometreden fazla yol katetti ve 21,9 milyon litre daha az geleneksel benzin ve mazot kullandı. UPS ayrıca, şirket sürücülerinin

günlük paket toplama ve sevk etme güzergâhlarını en verimli şekilde programlayan bir optimizasyon ve navigasyon sistemi sayesinde, 2013 yılı boyunca 10 bin rotayı optimize ederek 5,6 milyon litre yakıt tasarrufu sağladı ve 14 bin metrik ton daha az karbondioksit salımı yaptı. Raporun tamamına, ups.com/sustainability adresinden erişebilirsiniz.

VakıfBank

"Dünya Bankası Enerji Verimliliği Kredisi" Hizmetine Sunuldu

Ticari işletmelerde enerji kullanımında verimliliği artırmak amacıyla Dünya Bankası ile VakıfBank işbirliğiyle hazırlanan "Dünya Bankası Enerji Verimliliği Kredisi" programı hizmete sunuldu. Sanayi ve endüstriyel tesisler, organize sanayi bölgeleri, otel, alışveriş merkezleri, hastane, iş merkezi, okullar-üniversiteler ve turistik tesislerde uygulanabilecek program çerçevesinde, Aydınlatma, HVAC, Kojen-Trijen, Kazan, Pompa-Motor-Fan, Kompresör, Yalıtım, Otomasyon-Enerji İzleme, Isı Geri Kazanım, Güneş Kolektörü ve Güneş PV Sistemleri, Isı Pompası Sistemleri, Makine-Ekipman değişimleri gibi uzun vadeli ve uygun krediden yararlanılabilecek. Söz konusu kredi programı hakkında detaylı bilgi almak için en yakın VakıfBank şubelerini ziyaret edebilirsiniz.

%70 Enerji Tasarrufu Sağlayan Davlumbaz

Türkiye'nin önde gelen davlumbaz ve aspiratör üreticisi **Silvirline**'in "Green Tech" davlumbaz ailesinin üyesi **Eterno**, %70'e varan enerji tasarrufuyla hem tüketiciye hem de çevreye katkı sağlıyor. Tüketicisinin yükünü hafifleten davlumbaz, ekstra sessiz çalışma özelliği ile mutfakta yemek pişirmeyi keyifli hale getiren ürün, uzaktan kumanda ile de kontrol edilebilme özelliğine sahip. İstenilen zamanda otomatik olarak kapanabilen davlumbaz, filtresi dolduğunda otomatik uyarı veriyor.

Daha yüksek verimlilik. Esnek çözümler. Akıllı şebekeye hoş geldiniz.

Güvenli

Otomasyon sistemlerimiz ile şebeke güvenliğinizi artırın ve en gelişmiş düzenlemeleri uyum sağlayın.

Etkin

Şebeke kullanım yük yönetiminizi ve şebekenizin verimliliğini optimum hale getirin.

Esnek

Daha fazla yenil enerjiyi entegre edin ve şebekenizi en ekonomik şekilde yenileyin.

Schneider Electric'in baştan sona akıllı şebeke çözümleri ile artan talebinizi yönetin ve daha fazla yenilenebilir enerjiyi entegre edin.

Arz ve talebi dengelemek ve yönetmek

Artan enerji talebi, sıkılaştıran yasal düzenlemeler ve artan performans baskısı ile birlikte, dağıtım şirketlerinin temel misyonları değişmemektedir. Son kullanıcılarına güvenilir, kaliteli elektriği mümkün olan en etkin ve en uygun maliyetle tedarik etmek.

Günümüzde, daha fazla yenilenebilir enerjiyi sisteme eklemek ve talep yönetimini sağlamak için, IT sistemlerini dağıtım şebekesine entegre etmemiz gerekmektedir.

Bu, imkansız gibi gözünse de Schneider Electric akıllı şebeke çözümleriyle artık değil.

Şebekenizi kolay ve akıllı bir şekilde yönetin

Schneider Electric, elektrik dağıtım şirketi müşterilerimize servis sürekliliğini artırma, toplam sahip olma maliyetini düşürme ve şebekelerini daha kolay, daha akıllı ve güvenli bir şekilde yönetme imkanı veren standart, tip test yapmış çözümler sunan akıllı şebeke çözümlerini sunmaktadır.

Dağıtım şirketleri artık, geniş endüstri deneyimimizden faydalanarak daha kararlı bir şebekeye sahip olabilir, müşteri memnuniyeti sağlayabilir, arz ve talebi gittikçe karmaşıklaşan bir şebekeye rağmen dengeleyebilir. Şebekenizi, günümüzün ve aynı zamanda geleceğin zorluklarını aşabilmek için yenileyebilirsiniz.

Entegre dağıtım şebekesi çözümleri

Şebeke yönetimi, akıllı otomasyon ve geniş hizmetlerimiz ile aşağıda belirtilen ürünleri içeren elektrik dağıtım çözümlerimiz verimlilik ve güvenilirlik sağlamaktadır.

Rüzgar çözümlerimiz hakkında daha fazla bilgi edinini
ÜCRETSİZ Rüzgar Çözüm Kılavuzumuzu indirin.

www.SEreply.com adresini ziyaret edin. Kod: 49525p

Schneider
Electric

EGEVAK Güneş Yatırım Yaptı

Ege Orman Vakfı (EGEVAK), İzmir Kalkınma Ajansı'nın (İZKA) desteğiyle hayata geçirdiği proje ile 900 dekarlık alana yayılmış, 25 bin zeytin ağacının bakımı ve sulanması için gerekli olan elektriği güneş enerjisinden sağlayacak. EGEVAK, aynı zamanda santralde ürettiği tüketim fazlası elektriği şebekeye satarak elde edeceği gelir ile de her yıl 40 bin yeni fidan dikmeyi hedefliyor. Merk Solar Enerji tarafından hayata geçirilen proje kapsamında 500 kW kurulu gücünde olan santral ile yıllık 800 bin kilovat-saat elektrik üretimi sağlanması yanında yıllık 615 bin ton karbondioksit salımının önüne geçilmesi öngörülmüyor. 2 bin panelden oluşan santralin panelleri Yingli Solar tarafından sağlanırken, invertör olarak ise SMA firmasının ürünleri kullanıldı.

İDÇEP, İğneada'da Şenlik Düzenledi

Kırklareli İğneada'da planlanan termik ve nükleer santralleri engellemek amacıyla kurulan İğneada-Demirköy Çevre Platformu (İDÇEP), 30-31 Ağustos tarihleri arasında bir şenlik düzenlendi. Ev sahipliğini İğneada ve Demirköy halkının yaptığı şenlik kapsamında ilk gün çeşitli konser, atölye çalışmaları, stantlar vb. etkinlikler gerçekleştirildi. İkinci gün ise ziyaretçiler; gezi, deniz, keşif turları gibi etkinliklerle de bölgenin doğasını ve diğer potansiyellerini keşfetme imkânı buldu.

Tarihi Katleden Görüntü...

Van'ın Gevaş İlçesi'nde bulunan ve Selçuklular tarafından 700 yıl önce yaptırılan **Halime Hatun Kümbeti**'nin arkasına yedi yıl önce yaptırılan yurt binasına tepkiler sürüyor. Turistlerin de yoğun ilgi gösterdiği tarihi dokunun görüntüsünün kirletilmesine Twitter'dan da tepkiler geliyor. Konunun yeniden gündeme gelmesinden mutluluk duyan **Gevaş Belediye Başkanı Sinan Hakan**, durumu "tarihi katleden bir görüntü" olarak değerlendirdi ve şunları söyledi. "Çok büyük ve güzel bir yatırım yapılmış. Fakat yereldeki bazı yöneticilerin yanlış kararlarıyla çok yanlış bir yere yapılmış. Bu görüntü bu tarihi katleden bir görüntüdür. Bana göre bir cinayettir. Bunun düzeltilmesi için kafamızda bir düşünce vardı. Bununla ilgili önümüzdeki

günlerde çalışmalarımız devam edecek. Bunun mutlaka ortadan kaldırılması lazım." Yurdun **Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)** tarafından yapıldığı iddialarına ise kurumdan bir açıklama geldi. Söylentilerin gerçek dışı olduğu bildirilen yazılı açıklamada, "Bahse konu yurt TOKİ tarafından yapılmamıştır. Vatandaşlarımızın ve kamuoyunun bu tür asılsız haberlere itibar etmemeleri önemle duyurulur" denildi.

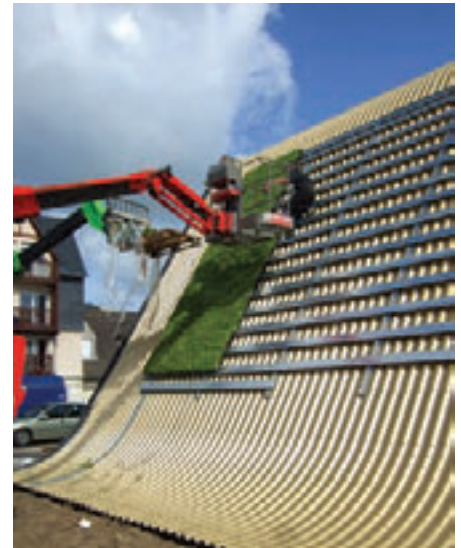

Kayseri'de İkinci Ekolojik Pazar Açıldı

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin yerel yönetimlerle kurduğu %100 ekolojik pazarların sekizinci halkası olan **Kayseri Kocasinan %100 Ekolojik Pazarı** 3 Ağustos'ta hizmete açıldı. Böylelikle Kayseri, Talas %100 Ekolojik Pazarı'ndan sonra ikinci ekolojik pazarına kavuştu ve İstanbul ile İzmir'den sonra en çok organik pazarı olan il olma özelliğini Ankara ile paylaştı. %100 Ekolojik Pazarlarda, ürünlerin sertifikaları ve ekleri, ürün sertifikaları, faturaları, miktarları ve etiketlerinin kontrolü, haftalık sertifika kuruluşu iletişimleri, kayıt, veri paylaşımının yanı sıra düzenli olarak da zirai ilaç kalıntı analizleri yapıyor.

Vegetalid ve Armada, Yeşil Çatı Yapacak

İnşaat sektörünün sorunlarına yenilikçi çözümler sunan Armada Groupe, yeşil çatı kurulumu yapan Fransız Vegetalid ile bayilik anlaşmasıyla **yeşil çatı ve dikey bahçe uygulamalarına** imza atacak. Bitkilerin sulama ihtiyacının duyulmayacağı sistem, aynı zamanda **%100 geridönüşümlü** ürünleriyle de LEED sertifikası için puan kazandıracak. 20 yıl garanti güvencesinin de verildiği sistemin sel baskınlarını önlediği de ifade ediliyor.

Institut Baum
und Umwelt e.V.

VitrA

Dünyada seramik
sağlık gereçleri için
Çevresel Ürün Beyanı
sahibi ilk marka

Institut Baum
und Umwelt e.V.

Artema

Çevresel Ürün Beyanı
sahibi Türkiye'nin ilk
aramatür üreticisi

Artema

Türkiye'de Su Etiketli
Sertifikası sahibi olan
ilk marka

VitrA

Türkiye'de mobilya
alanında FSC
sertifikalı ürünler
üreten ilk marka

Institut Baum
und Umwelt e.V.

VitrA

Türkiye'de banyo
mobilyaları için
Çevresel Ürün
Beyanı çalışmalarına
başlayan ilk marka

Institut Baum
und Umwelt e.V.

VitrA

Türkiye'de Çevresel
Ürün Beyanı sahibi
ilk porselen karo
üreticisi

VitrA

Avrupa Birliği
Eko-Etiket sahibi
Türkiye'den ilk
karo markası

Üstümüze vazife

Biz, yaşamın bir bütün olarak korunması, doğal kaynakların tamamen tüketilmeden, sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Sürdürülebilirliği, işimizin ayrılmaz bir parçası ve asli görevimiz olarak görüyoruz.

VitrA ve Artema olarak, Blue Life anlayışımız doğrultusunda çevreye, topluma ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğine duyarlı, çevre dostu ürünlerimizi, uluslararası sertifika ve etiketlerle tescilliyoruz. Tüketicilerimizin çevreci seçimler yapmasını kolaylaştırıyoruz.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

ECOMONDO'ya Davetlisiniz...

20 yıldan bu yana atıkların kaynağa dönüşmesi ve teknolojik inovasyon alanlarına odaklanan, Akdeniz bölgesinin en önemli fuarlarından biri olan ECOMONDO, 5-8 Kasım tarihlerinde İtalya'nın Rimini kentinde düzenlenecek. Antexpo tarafından Rimini Fuarçılık İşbirliği ile eşzamanlı gerçekleştirilecek ECOMONDO "18. Uluslararası Malzeme ve Enerji Geri Kazanımı ve Sürdürülebilir Kalkınma Fuarı" ile KEY ENERGY "8. Uluslararası Sürdürülebilir Enerji ve Hareketlilik Fuarı" için toplamda 30 firmadan oluşan bir ziyaretçi heyeti organize edileceği duyuruldu. Organizasyona öncelikle şu sektörlerde yatırım yapmayı planlayan özel firmalar, kamu idareleri, kurumlar ve yatırımcılar davet ediliyor: Özel firmalara danışmanlık yapan dizayn/mühendislik firmaları (atık su ve katı atıkların geridönüşümü konusunda satınalma sürecini etkileyen); çelik fabrikaları/çelik işleme endüstrisi; plastik (geridönüşümlü plastik, biyoplastik); çöp sahası işletmecileri, petrol ve gaz, lastik-kauçuk, rüzgâr enerjisi, endüstriyel kojenerasyon sistemleriyle ilgilenen tüm sektörler, atık malzeme geri kazanım ve nakliye ekipmanları ve taşıtları satın almak isteyen firmalar, tarım ve gıda sektörü üreticileri...

GÜNDER: "Kamu Alımlarında Yerli Ürün Kullanılmalı"

Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu Türkiye Bölümü (GÜNDER) ve güneşten elektrik üreten yerli fotovoltaik panel üreticileri, sektörün gelişimine yönelik sorun ve önerileri sunmak üzere **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilileri** ile bir araya geldi. Bakanlıkta gerçekleşen toplantıya Bakan Yardımcısı Doç. Dr. Hasan Murat Mertcan, Bakanlık Müsteşar Yardımcısı Dr. Selahattin Çimen, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürü Yusuf Yazar, YEK Daire Başkanı Sabahattin Öz, GÜNDER Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kemal Gani Bayraktar, Başkan Yardımcısı Osman Özberk ve yönetim kurulu üyeleri ile yerli fotovoltaik panel üreticileri katıldı. Sektör olarak öncelikle yerli üretimin sağlıklı gelişimi ve korunması konusunda destek beklemediklerini belirten GÜNDER üyeleri, sorunların çözümünde gözden kaçırılmaması gereken en önemli hususun önce koruma önlemlerinin alınması, ardından iç pazarın geliştirilmesi yönünde çalışmaların yürütülmesi olduğunu belirttiler. Bakanlığa sunulan bildiriye şu konulara değinildi: "İspanya ve İtalya örneklerinde görüldüğü üzere iç

pazarın geliştirilmesi, pazar koruma önlemlerinin alınmış olması, birkaç yıl içerisinde yerli üretimi dış tehditlerle baş edemez duruma getirmiştir. Bu konuda koruyucu önlemlerin uygulamaya geç başlanmasından dolayı, rekabet edemeyen ulusal güneş enerjisi sektörü tüm paydaşları ile zarar görmüştür. İthalata karşı koruma önlemleri ve anti dumping tedbirlerinin uygulamaya başlama süresi 9-15 ay arasında değişmektedir. Bu da günümüz koşullarında uzun bir süre olup, pazar dengeleri her an değişebilmektedir." Bildiriye, kamu alımlarında yerli fotovoltaik panel üreticilerinin ürünlerinin alınması sağlanması gerektiğine de özellikle dikkat çekildi.

Ödül: Amerika'da Sürdürülebilirlik Eğitimi

Yeşilist ve Koç Üniversitesi'nin ortak projesi "Student Go Green" için başvurular tamamlandı. İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Özyeğin Üniversitesi'nden 10'ar öğrencinin, University of Chicago'dan gelecek katılımcılarla beraber üç günlük bir çevre kampına gireceği proje kapsamında öğrenciler, kendi kampüslerindeki yeşil sorunları çözmek üzere takımlar halinde proje geliştirecekler. Öğrenciler bu süreçte çevrelerini sürece dahil

etmeleri, sosyal medyayı etkin kullanmaları ve projelerine göre değerlendirmeye tabi tutulacak. Kazanan ekip, 2015 yazında University of Chicago'da sürdürülebilirlik

üzerine bir yaz programına katılım hakkı kazanacak. Böylece farklı okul ve disiplinlerden öğrenciler hem Amerikan üniversitelerinin/öğrencilerinin konuya bakışını öğrenecek hem temel çevre konularında eğitim alacak hem de öğrendiklerini yaşam alanları olan kendi kampüslerinde uygulama şansı kazanacaklar.

Mis gibi domates lezzeti hep sürsün diye,
Knorr sürdürülebilir tarımı destekliyor.

Çiftçi
eğitimi

Güvenilir
tohum

Sağlıklı
toprak

Damla
sulama

Sürdürülebilir Müşteri Memnuniyeti Çalışmaları Devam Ediyor

“Sürdürülebilir Müşteri Memnuniyeti” projesinin ilk fazını tamamlayan İnci Akü, proje kapsamında bayilerinin ihtiyaç duyduğu satış sonrası desteği kusursuz şekilde sağlamak için Türkiye'nin ve dünyanın dört bir yanındaki bayilerine hem teknik hem de iletişim konularında kapsamlı eğitimler veriyor; sınavda başarılı olanlara sertifika sunuyor. **İnci Akü Pazarlama Müdürü Damla Arkan**, “Projemizin ilk fazında, bayilerimizin büyük bir bölümüne müşteri hizmetleri çatısı altında eğitim verdik. Sektöründe **Müşteri Şikayet Yönetimi sertifikası ISO 10002:2004**'e sahip ilk şirket olarak, bayilerimizden gelen olumlu geri bildirimlerden büyük mutluluk duyuyoruz. Sürdürülebilir müşteri memnuniyeti için başlattığımız projemizi aşama aşama geliştirerek, yenilikleriyle birlikte devam edecek. Yılın ikinci yarısında projemizin diğer fazlarını hayata geçirerek bayilerimizle birebir temasta olmaya devam edeceğiz” dedi.

Deniz Özmen, GRI Yönetim Kurulu'nda

Dünya çapında şirketlerin sürdürülebilirlik alanında en önemli referans kuruluşu olarak kabul edilen Küresel Raporlama Girişimi'ne (GRI) Yönetim Kurulu Üyesi seçilen Özlem Denizmen, GRI'de Türkiye'yi temsil eden ilk üye oldu. GRI'in Yönetim Kurulu'nda ABD, Çin, Hindistan, Avrupa, Latin Amerika'dan akademisyenler, CEO'lar ve danışmanların yer aldığı 15 kişi bulunuyor. Doğu Otomotiv Yönetim Kurulu Üyeliği, Doğu Holding Sosyal Yatırımlar Başkanlığı, Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği başkanlığı görevlerini yürüten Denizmen, Para Durumu adlı sosyal girişimini de başlatan bir isim.

Marmara Denizi'nde Yaşama Dair Kanıtlar...

Türk Balıkadamlar Kulübü tarafından bu yıl 14'üncüsü düzenlenen **“Uluslararası Marmara Sualtı Görüntüleme Festivali”**nin ödülleri 22 Haziran'da düzenlenen ve tüm sualtı camiasını bir araya getiren törenle sahiplerini buldu. Yarışmaya, uluslararası kategoride 24 ülkeden 119 yarışmacı 1325 eserle (fotoğraf ve video) katılım gösterirken, Yaşayan Marmara kategorisine 62 yarışmacı 7207 eserle katıldı. Festival, dünyanın önde gelen sualtı fotoğraf ve video ustalarını ağırlayarak bu yıl da, Türkiye'de ve yurtdışında çektiği sualtı belgesel filmleriyle tanınan, 2007 yılında hayatını kaybeden Haluk Cecan'a ithaf edildi. Denizlerdeki kirliliğe dikkat çeken festivalin temel amacı, yok olma tehlikesi içeren sualtı canlılarının görüntülenerek toplum bilincini geliştirmek, Türkiye'yi çevreleyen denizlerimizin altında büyüleyici bir yaşamın varlığı, renkliliği ve çeşitliliğinin belgelendirilmesiyle farkındalık yaratmak.

Tuğba Kulaç - Turkey
MF 2014 'Dijital' 1. sı
MF 2014 'Dijital' 1. sı

Taner Abıyan - Turkey
Yaşayan Marmara 2014 'Sualtı' 1. sı
Living Marmara 2014 'Sualtı' 1. sı

Açmen Şişek - Turkey
Yaşayan Marmara 2014 'Geniş Açık' 1. sı
Living Marmara 2014 'Geniş Açık' 1. sı

KEDS Academy, Stevie İş Ödülleri'ni Topladı

Limak-Çalık Ortaklığı ile Kosova'da elektrik dağıtım faaliyetlerini yürüten Kosova Elektrik Dağıtım Şirketi (KEDS) tarafından hayata geçirilen **KEDS Akademi**, iş dünyasının küresel ölçekteki en itibarlı ödüllerinden biri olan **Stevie İş Ödülleri 2014**'te Avrupa'da yılın sosyal sorumluluk projesi, yılın insan kaynakları projesi, yılın halkla ilişkiler programı ve yılın yöneticisi dallarında toplam üç gümüş ve bir bronz ödülün

sahibi oldu. **Dr. Aaylin Lüle** tarafından geliştirilen proje; KEDS, Kosova Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Boğaziçi Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi ve Priştina Üniversitesi işbirliğiyle Kosova'da eğitim alanında önemli bir sosyal sorumluluk projesi olarak hayata geçirildi. KEDS Akademi, 6 ay sürecek ücretsiz programlarla enerji ve elektrik sektörüne nitelikli eleman kazandırmayı ve Kosova'daki genç işsizliğine çözüm bulmayı hedefliyor. 1 Şubat 2014'te başlayan proje, ilk yılında 50 öğrenciyi mezun etti. Programı tamamlayan gençler, **Boğaziçi Üniversitesi** sertifikasıyla birlikte İngiltere'nin en büyük akreditasyon kurumu olan Edexcel'den sertifika aldılar. Ardından KEDS'te 6 ay staj yapma ve şirkette çalışma şansına sahip oldular. KEDS Akademi, yeni eğitim döneminde ikinci yılına başlayacak.

ENERJİ

SEKTÖRÜNÜN

HER ALANINDA

DOĞRU ENERJİ

20 yılı aşkın süredir enerji sektörünün her alanında faaliyet göstererek, kendi enerjisini, yenilenebilir kaynaklardan üreten Türkiye için tutkuyla çalışıyoruz. Doğal ve sosyal çevreye yönelik etkilerimizi sürdürülebilirlik bakış açısıyla yönetiyor, yenilenebilir enerji yatırımlarında öncü rolümüzü her geçen gün güçlendiriyoruz.

2015'ten Yemeye Başladık!

WWF'in stratejik ortağı **Küresel Ayak İzi Ağı** (Global Footprint Network, GFN) tarafından her yıl açıklanan **Dünya Limit Aşım Günü**, insanlığın doğal kaynaklara olan talebinin, doğanın bir yıl içinde sunduğu miktarın üzerine çıktığı gün anlamına geliyor. 2000 yılında 1 Ekim olarak tespit edilen bu tarih, bu yıl ise **19 Ağustos**'a geriledi. Yani 2015 yılının kaynaklarını şimdiden tüketmeye başladığımızın resmidir...

Japonya'daki Belediye Başkanlarından Mektup Var

Nükleer Enerjisiz Japonya İçin Belediye Başkanları Topluluğu'nun (Mayors for a Nuclear Power Free Japan) yazdığı mektubu belediye başkanlarına vermek üzere Sinop'a gelen **Yeryüzünün Dostları Derneği** (Be a Friend of The Earth) **Temsilcisi Akika Yoshida**, nükleer santralin yol açacağı zararlara dikkati çekti. Yoshida'nın belediye başkanlarına ilettiği mektuptan önemli satırbaşları şöyle: "(...) Çocuklarımızın sağlığını tehdit edebilecek, halk sağlığına uzun vadede olumsuz etkileri olabilecek kimyasal maddelerin hiçbir şekilde yönetimlerce kullanılmaması gerektiğine inanıyoruz. Japon nükleer teknolojisini Türkiye'ye ihraç etme kararı, Türkiye'nin aktif fay hatlarının detaylı analizlerinin henüz yayınlanmamış olmasına, projenin ekonomik sürdürülebilirliği olup olmadığının incelenmemiş olmasına ve her şeyden önemlisi yerel yönetimlerin, vatandaşların rızası olmamasına rağmen alınmıştır."

"İnternet Ağacı"nın Enerjisi Güneşten

Rusya'da Moskova Modern Sanatlar Müzesi'nin bahçesine, güneş enerjisi ile çalışan ağaç şeklinde bir Wi-Fi donanımı monte edildi. Wi-fi ağacının sunduğu internet hizmetinden, müzenin açık olduğu 09:00-23:00 saatleri arasında herkes yararlanabiliyor. İnternet erişimi, 150 metre yarıçapındaki bir alana sağlanabiliyor. Güneşin

batışından sonra rengarenk ışıklar saçmaya başlayan ağaç, bu efekti için de güneş enerjisini kullanıyor. Donanıma monte edilen özel araçlar sayesinde ağacın etrafında gün boyunca kuş sesleri bile duyulabiliyor. Montajı gerçekleştiren **Solartia Group**, kış aylarında da çalışmaların devam edeceğini ve "wi-fi çam ağaçları" dikmeyi planladığını açıkladı.

"Burcu Evi" Sizi Bekliyor

Yeryüzü Derneği'nin Sakarya Pamukova'ya bağlı Kadıköy'de 2 Ağustos'ta yapımına başladığı Burcu Evi'nde hummalı çalışmalar devam ediyor. Ekolojik yaşama gönül vermiş, içinde yaz kış huzurla konaklanabilecek, penceresinden bakıldığında Pamukova'nın binbir çeşit ağacı ve dağları görülen, çevredeki tertemiz havası doya doya solunacak evin Eylül sonuna kadar tamamlanması planlanıyor. Yapımında ahşap, saman, kerpiç ve kum kullanılan evin duvarları ve duvar sıvaları hazır. Çatı örme işi de keyifle başladı. Siz de evin yapımına katkıda bulunmak ve konuyla ilgili gelişmelerden haberdar olmak istiyorsanız, www.yeryuzuderneği.org adresini takip edebilir veya 0216 388 11 73 numaralı dernek telefonunu arayabilirsiniz.

Maltepe'nin Çöpleri Yeraltına İniyor

Daha yaşanılabilir ve temiz bir dünya için yeşil belediyeçilik çalışmalarına hız veren Maltepe Belediyesi'nin hayata geçirmeye başladığı hedeflerinden biri, çöpleri yeraltına indirmek. **Maltepe Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü** tarafından yürütülen çalışma ile 2014 yılı sonu itibarıyla **170 adet Yeraltı Çöp Konteynır Sistemi**'ne ulaşılması planlanıyor. Pilot olarak Yalı Mahallesi'nde başlatılan ve vatandaşların olumlu geri dönüşü sonucu yaygınlaştırılan çalışma, yoğun olarak Küçükyalı ve Fındıklı mahallelerinde devam ediyor. Betonarme hazne, çöp toplama haznesi ve atık giriş ünitesi olmak üzere üç bölümden oluşan yeraltı çöp konteynır sisteminin hazne ağı çelik çerçeveye kaplı ve su sızdırmaz özellikliğe sahip. 300 kilogram çöp toplama kapasiteli konteynırlara, başta restoranlar olmak üzere işletmeler ve siteler büyük ilgi gösteriyor.

Dünyayla Uyumlu Yaşamak Mümkün

Kibir, ego, büyüme, kalkınma, sahiplik, israf gibi kavramların geçerli olmadığı ekoköyleri ve kültürünü Yeryüzü Derneği'nden Aytaç Tolga Timur'un kaleminden okuyoruz. "Küçülmek güzeldir" diyen Timur, gönüllü sadeliğin ve dünyayla uyumlu yaşamının ipuçlarını veriyor..

 Aytaç Tolga TİMUR, Yeryüzü Derneği, aytactimur@yahoo.com

Yaşayacağımız yerin A'dan Z'ye tasarımını yapmak, düşünce olarak çok cezbedici. Şuraya evimiz, ağaçların arasına bir çardak ve toprak fı rın buraya...

Halihazırda seçimlerimizi değil, alışkanlıklarımızı, dahası bize dayatılanı yaşıyoruz. Çoğunu sorgulamıyoruz. Olduğu gibi kabul ediyoruz. Doğal bir yasaymış gibi, düşünmeden kabul edip, sürüklenip gidiyoruz.

Hayat daha derin olmalı. **Platon'un Şölen'ini okuyorum.** Sokrates "sevgi"nin neliği üzerine, nefes kesen ve kendisini tekrar okutan bir söylev çekiyor. Ne kadar tanıdık değil mi: Sevmek. Oysa Sokrates'i dinlemek, önümüze yeni kapılar, yeni olanaklar açıyor.

Yeni rotamız: Ekoköyler. Kendi ihtiyaçları

mıza ve zevklerimize göre yeni bir tasarım yapıyoruz. Ama bu mutlak ve vazgeçilmez değil. Canımız başka bir şey isterse değiştirebiliriz. Kimseye örnek olmak gibi bir ülkümüz de yok. İlham alanlar olabilir, seviyoruz. O kadar. Biriniz çıkıp, yanlışlarımızı dillendirirse ve bizi inandırırsa minnettar olur ve tasarımımızı değiştiririz. Hatta eleştirmenin ötesine geçip, emek de verirse, minnettar kalmakla yetinmez, adımı o tasarıma yazarız. Kerpiç evimizin planlarını çizen mimarı anmak için, eve Burcu Evi, ahşap kulübemizi ayağa kaldıran mimar içinse Mimar Ali Evi dediğimiz gibi. Mimar ya da mühendis olmanıza gerek yok. Siz de herhangi bir çalışmamıza emek verirsiniz sizi de unutmayız. Ömür boyu kullanım hakkı veririz. Dilediğiniz zaman, sevdiğinizinizi de alıp gelirsiniz. Birlikte yaşamak,

topluluk oluşturmak, kardeş bitkiler gözümüzde çok farklı yerlerde değil. Üç ekolojinin içinde dolaşım duruyorlar.

Aşınan Bir Değerimiz: Hoşgörü

Siz aynı şehirlerde yaşamaktan usanmadınız mı? Kaybolan arka mahalleler yerine yükselen hormonlu binalardan? Derinliğini kaybedip, gittikçe yüzeyselleşen ilişkilerden?

Etrafımız müdürler, başkanlar ve bunların hegemonyalarıyla çevriliyor. Oysa kararların beraber, konuşarak ve uzlaşarak verildiği, katılımcı bir hayatın kapıları ekoköylerde açılıyor. Kibir ve ego üzerine sohbet edip, sorunlarımızı çözmek için “**çatışma çözme atölyeleri**” organize ediyoruz. Hatırlasanıza, bir sene önce Taksim Gezi Parkı'nın sadece park olarak kalmasını

isteyen bir topluluk, karşısında ülkenin başbakanının kibrini buldu. Ben istedim, mutlaka olacak diyordu. Gerçekten çağdaş bir yönetici profili. Bu anlayışın çok ötesinde, ekoköyler birlikte yaşamının yeni ve dayatmacı olmayan yollarını arıyorlar. Dillerden düşürmediğimiz hoşgörünün aslında ne kadar üstümüze oturmayan bir elbise olduğuna her gün yeniden tanık oluyoruz. Çokkültürlülük, hoşgörü mayasıyla, değişik dinden, ırktan ve cinsten insanların bir arada yaşamasıyla ekoköylerde nefes alıyor. Dünyanın herhangi bir köşesinden ekoköylere gelen misafirler, bir tehdit olarak algılanmadan günlük yaşamın içine katılıyorlar. Onları gözlemlemek çok güzel. Deneyimlerinden faydalanmak çok öğretici. Çünkü ekoloji ortak paydasından çıkan çok fazla pay

Çokkültürlülük, hoşgörü mayasıyla, değişik dinden, ırktan ve cinsten insanların bir arada yaşamasıyla ekoköylerde nefes alıyor. Dünyanın herhangi bir köşesinden ekoköylere gelen misafirler, bir tehdit olarak algılanmadan günlük yaşamın içine katılıyorlar...

Çok dar bütçeleriyle kendi elektriğini kendisi üreten köyler var. Bu perspektifin genişliğini kavramak, bütün dünya için umut verici. Yoksa ekoköyleri bir çevre mevzusu olarak görmek, dar görüşlülük olurdu.

var. YER'in sorunları/kaygıları sınır tanımıyor. Günlük hayatın koşuşturması içinde, yaşam için elzem meseleler kaybolup gidiyor. Ancak Pakistan'dan, İsveç'ten ya da Çin'den gelen bir misafirin termik santrallerden bizimle aynı gerekçelerle şikâyet etmesi, hemen yanibaşımızdaki köyde yaşayan duyarsız birisiyle karşılaştırıldığında, bize daha yakın bir yol arkadaşısı oluyor.

Sınırsız Enerji Talebi

Helen Caldicott'un "Nükleer Enerji Çözüm Değil" kitabını tekrar tekrar okurken, akıllı her bir insanın işi gücü

bırakıp, dünyadaki 440 atom santralının kapatılması için mücadele etmesi gerektiğini düşünüyorum. Sonu gelmez bir radyasyon salımı. Bitip tükenmez atıklar. Madenciliğinden kapatılmasına ve sökülmesine kadar süren, bizi ve bizden sonraki binlerce kuşağı etkileyecek bir felaketler zinciri.

Ekoköyler ve ekoçiftlikler, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla, tasarrufa verdikleri zorunlu önlemlerle elektriğin sonsuz bir kaynaktan akıp gelmediğini her an hatırlatıyorlar. Her biri elektriğini kendisi üretiyor. Güneş, gülen yüzünü cömertçe gösteriyor. Rüzgârın potansiyeli çok büyük. Biyogazımız var. Zengin yeraltı sıcak sularımız var. Denizlerimizde biteviye dalgalar. Tek eksikimiz vizyon sahibi, okur-yazar yöneticiler. Bizimkiler ancak 100 yıl geriden geliyorlar. Dünyanın elini yıkadığı nükleer santrallerden, hem de iki tane birden yapmaya hevesli bir başbakan var. Buna karşın, çok dar bütçeleriyle kendi elektriğini kendisi üreten köylerden bahsediyorum. Bu perspektifin genişliğini kavramak, bütün dünya için umut verici. Yoksa ekoköyleri bir çevre mevzusu olarak görmek, dar görüşlülük olurdu.

HIPP
Yaşamdaki en değerli varlık için.

Organik Makarnalar ile iyi beslenmesini alışkanlığına çevirin...

HIPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HIPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğaya uyumlu bir şekilde yüksek HIPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir. Uzun HIPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HIPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ediyoruz.

Alexander HIPP

Stephan HIPP

Büyüme, kalkınma gibi kavramlar neredeyse DNA'mıza işledi. Oysa küçülmek güzeldir. Fakirlikle mücadele adına, olmazsa olmaz ve vazgeçilmez olarak önümüze koyulan büyüme ne yazık ki onlarca yıldır emeline ulaşamadı. Tam aksine fakirlik artıyor.

Büyümeye Kilitlenmiş Toplular

Uzak düşünsel dünyalardan gelip, ekoköy fikriyle tanışanlar için, bazı kavramları anlamak zor olabilir. Bu çok doğal. Hatta bazı çevreler, bir kaçış veya bir geri çekilme gibi algılayabilirler. Bu da çok doğal, çünkü büyüme, kalkınma gibi kavramlar neredeyse DNA'mıza işledi, kuşaktan kuşağa aktarılıyor. **Oysa küçülmek güzeldir.** Fakirlikle mücadele adına, olmazsa olmaz ve vazgeçilmez olarak önümüze koyulan büyüme ne yazık ki onlarca yıldır emeline ulaşamadı. Tam aksine fakirlik artıyor. En fakir ile en zengin arasındaki mesafe giderek açılıyor. O zaman bu formülün yanlış tarafını tartışmamız gerekmez mi? Fakirlik ve zenginliğin tamamıyla maddiyatla ve satın alma gücüyle ölçüldüğü düşünsel bir iklimde, ekoköyler ihtiyaç kavramı üzerine düşünülen, yazılan ve tartışılan mekânlar oldu. Gerçek ihtiyaçlarımız nelerdir? Sahip olduğumuz her şey ihtiyacımız var mı? İlginç bir rastlantı ki büyüme ancak yeni ihtiyaçların yaratılmasıyla mümkün oluyor. Sanırım bunların neler olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. “Bir simit satın al, ekonomi canlansın” sloganının çok ötesinde bir anlayıştan söz ediyorum. Buna paralel olarak, ekoloji

camiasının ürettiği sürdürülebilirlik tartışmalarının hemen ardından, “sürdürülebilir kalkınma” gibi uyduruk bir kavramla karşılaştık. Uyduruk çünkü bu bir oksimoron. Yani birinci kavramla ikincisinin uzlaşması olanaksız.

İhtiyaç kavramı böyle merkezi bir yer kapladığı için, herhangi bir ekoköyde yeni başlanacak işten önce uzun uzun tartışılır. Örneğin bir inşaat yapılacaksa, önce malzeme listesi çıkarılmaz. Eldeki malzemeye göre bir tasarım yapılır. Böylelikle hem maliyet düşer, hem de atıl duran malzemelerin kullanılması sağlanır. Hiçbir şey çürümeye terk edilmez. Buradaki maliyet sözcüğü kesinlikle maddiyatı değil, o malzemenin gezegene olan enerji vb. maliyetini anlatıyor. Yazı yazmak için kullandığımız kalemde keresteye, küreğe, çiviye kadar her şeyi anlatıyor. Maliyeti böyle algıladığımızda, artık “Param vardı, ödedim satın aldım” diye düşünemezsiniz. Bakış açınız ve davranış kalıbınız değişir. İşte **gönüllü sadeliğe ilk adım** böyle atılır. İnsan bir kez bu şekilde düşünmeye başladığında, etrafında gördüklerinin sahibi değil, bir parçasıdır artık.

Dünya dönmeye devam ediyor. Onunla uyumlu yaşayanlara ne mutlu. ○

Kaynaklarımızı sudan sebepler tüketmesin.

Her ayrıntıda Bosch: ActiveWater Eco bulaşık makineleri, yük algılama sensörü ile sadece gerektiği kadar su kullanarak akıllı su yönetimi sağlar, doğanın ve insanın kaynaklarını korur.

Bosch ActiveWater Eco bulaşık makineleri, bir makine dolusu bulaşığı sadece 6 litre su ile yıkar. Üstelik bunu, A++ enerji sınıfı ve A kurutma performansı ile yaparak doğanın kaynaklarını bir kez daha korur. Ayrıca koyduğunuz deterjanın tamamını kullanarak, bulaşıklarda hiçbir deterjan artığı bırakmaz. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Bosch Çağrı Merkezi
444 6 333
7/24 hizmetinizde

BoschHomeTurkiye

Hava Olaylarının Nedenleri Üzerine...

Baştan uyararak isterim ki biraz bilimsel bir yazı olacak. Böylece basın organlarında çıkan çeşitli bilimsel yorumları anlamlandırmanız daha kolay hale gelebilir.

Öncelikle şuradan başlayalım; Dünya Güneş'in etrafında, 150 milyon km ötede dönen yaklaşık 12.000 km çapında bir kaya parçasıdır. Güneş'ten Dünya'nın her metrekaresine ortalama **342 Watt güç** gelir. Yani, bunu dünyanın her metrekaresinin üzerine 342 Watt'lık bir ampul konulmuş gibi düşünebilirsiniz. Dünya'nın yaklaşık 400 km kalınlığında, çoğunluğu azot ve oksijenden oluşan bir atmosferi vardır. Bu atmosfer hiç olmasaydı Güneş'ten gelen enerji, uzayın soğuşuna karşı dünyayı ancak -17°C sıcaklığa kadar ısıtabilecekti. Ama uzun yıllar boyunca bizim atmosferimiz ve bu atmosferin içindeki seragazı dediğimiz, ısıyı hapseden gazlar sayesinde Dünya'nın atmosferi ortalama $+16^{\circ}\text{C}$ sıcaklıkta dengelendi. Bu seragazlarının başında hepimizin bildiği gibi karbondioksit gelir. Karbondioksitin atmosferdeki miktarı, tarihte hep **280 ppm** (milyonda parçacık, yani 1 milyon hava molekülü alsak, bunun sadece 280 tanesi) civarında kaldı. Ancak milyonda 280 parçacık bile dünyanın sıcaklığını -17°C 'den $+16^{\circ}\text{C}$ 'ye artırmasında yeterli oldu.

Sonra insanlar ilginç bir şey keşfetti. Büyük kazanlardaki suyu kömür yakarak ısıtıp, buharlaştırıp, oluşan buharla makineleri çalıştırmak mümkündü. Bu keşifle birlikte milyonlarca yıldır yeraltında bulunan kömür çıkartılıp yakılmaya başlan-

dı. Sonra fark edildi ki sadece kömür değil, petrol ve doğalgaz da aynı işe yarıyor. Böylece son 250 senede ana enerji ihtiyacı kömür, petrol ve doğalgazın yakılması ile karşılanan bir endüstri sistemi, bize bugün yaşadığımız modern hayatı sağladı. Buraya kadar her şey güzel ama fosil yakıtlar dediğimiz bu üçlünün yanmasıyla atmosfere bol bol karbondioksit de salmış olduk. Bugün **atmosferdeki karbondioksit miktarı milyonda 400 parçacığa çıktı.**

Nerede ve Nasıl Isınma Olacak?

Burada hepimizin düşünmesi gereken temel soru şu: Eğer milyonda 280 parçacık dünyanın sıcaklığını binlerce yıl boyunca -17°C 'den $+16^{\circ}\text{C}$ 'ye, yani, 33°C artırırdıysa, milyonda 400 parçacık ortalama sıcaklığa neler yapabilir? Bu sorunun

cevabını basitçe 280'de 33 artarsa 400'de kaç artar türü bir denklemlerle vermeyiz mümkün değildir, ancak bir artma olacağı da kesindir.

Bilim insanlarının şu anda üzerinde düşündükleri temel konu da bu. Atmosferdeki artan karbondioksit oranını Dünya'nın ısınmasına yol açacak ama,

a) Bu ısınma ne kadar olacak?

b) Her yerde aynı mı olacak?

Yalnız unutmayın, burada tartışılan ısınıp ısınmayacağı değil, nerede ve ne kadar ısınacağı.

Şimdi gelelim hava olaylarına: Hava ne kadar sıcak olursa o kadar çok su buharlaşır. Özellikle de toprağın içindeki suyun, yani toprak neminin buharlaşması, tarımsal kuraklığın ana nedenlerinden biridir. Yani hava ne kadar ısınırsa kuraklık ihtimali de o denli artar.

Ama bu buharlaşan nem, sonsuza

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv.
Fizik Böl. ve Mercator/IPM
Araştırmacısı
mlkurnaz@gmail.com

kadar atmosferde kalmaz ve bir şekilde yere inmek zorundadır. Bildiğiniz gibi buna yağmur veya kar diyoruz. Unutmamamız gereken temel şey, **yerden ne kadar fazla su buharlaşırsa yağacak olan yağmur da o denli şiddetlenir.**

Atmosferin ısınması demek, atmosferin barındırdığı enerjinin artması demektir. Atmosferin barındırdığı enerji demek, atmosferi oluşturan hava moleküllerinin barındırdığı enerji demektir. Bu da en basit şekliyle bu moleküllerin havadaki hızları demektir. Hava ne kadar ısınır, havadaki moleküllerin hızı da o denli artar. Havadaki molekülleri hızlı hareket ettirebilmek, rüzgârın da ortalama hızını artırabilmek anlamına gelir. Hızlı esen rüzgâr, şiddetli fırtınalar getirir. Havanın ortalama enerjisinin artması, havada hareket eden her şeyin hızlanması

anlamına gelir ki, bu da tüm alışık olmadığımız hava olaylarının en temel nedenidir.

Soruyu Tersine Çevirelim...

Şimdi gelelim esas konumuza: Tüm bu gördüğümüz olaylar iklim değişikliğinin bir etkisi midir? **Evet, tüm bu olaylar iklim değişikliğinin bir etkisidir.** İklim değişikliği daha da fazla etki etmeye başladığında bu olayların sıklığı ve şiddeti de benzer şekilde artacaktır.

Peki, sizin elinizde tüm bu olayları iklim değişikliğine bağlayabilecek nasıl bir kanıt var? Bunun için **en önemli kanıt, temel termodinamik bilgisidir.** Biz atmosfere fazla sergazi salarak atmosferin yapısını ve bununla birlikte atmosferin ısı miktarını değiştiriyoruz. Atmosfer bir gazdır, gazların tüm özellikleri içerdikleri toplam enerjinin bir

fonksiyonudur. Ne kadar suyun buharlaşacağı, ne kadarının yağmur olarak düşeceği, dolu tanelerinin büyüklüğü, rüzgârın hızı ve ne yönden eseceği, hatta batarken güneşin ne renk görüneceği bile atmosferin ortalama sıcaklığının, yani toplam enerjisinin bir fonksiyonudur. Bu sebepten aslında bu soruyu tersten sormak daha uygundur. Atmosfer böylesine ciddi bir şekilde ısınırken herhangi bir hava olayının iklim değişikliği ile alakası olmadığını nasıl kanıtlayabilirsiniz?

Hep Birlikte Çözüm Bulabiliriz

Dolayısıyla aniden bastıran sağanak yağışlar, yağmurun artık sakince yağmamasından dolayı beslenemeyen yeraltı suları ve dereler, bu nedenle boşalan barajlar, 70 sene sonra İstanbul'un Marmara kıyılarında görülen hortumlar, fındık rekoltesine zarar veren don olayları, bu yaz kayısı yememizi neredeyse imkânsız kılan dolu fırtınaları ve diğer yandan son iki senede ülkemizin geniş bir bölümünü etkileyen kuraklık, iklim değişikliğinin en önemli göstergeleridir. Senelerdir "İklim değişikliğinden dolayı bizi neler bekliyor?" dendiğinde son aylarda yaşadığımız hava olaylarını anlatıyorduk, şimdilerde ise "gelecekte yaşayacağız" dediğimiz **tüm aşırı hava olayları bugünün normalidir.** Sizlerin, iklim değişikliğini durduramayacak olursak bizi nelerin beklediğini artık tüm açıklığıyla kavradığınızı umarım. İklim değişikliği daha kontrolden çıkmadı, hep birlikte bu soruna da çözüm bulabiliriz, yeter ki birlikte çalışalım.

Kedi Her Zaman Kazanır

Sadece internette yayınlanması için hazırlanan ve gördüğü yoğun ilgiyle TV'lere taşınan Vestel'in klima reklamı, içerdiği sosyal mesajla hepimize bir gerçeği hatırlattı: Kedi Kazanır! "Bir klimayı mağazalardan alabilirsiniz, ama kedi almak isterseniz onu da sokaktan ya da barnaktan alabilirsiniz" diyen kampanya, aynı zamanda reklamcılığın değişen yüzünün de bir göstergesi. Yoksa sosyal reklamcılık mı doğuyor?

 Füsün AKAY

 Özgür GÜVENÇ

Reklam ajansının kurucu ortaklarından biri sevinçle "İş aldık arkadaşlar!" diye sesleniyor ekibe. "Biraz üzerinde araştırma yapıp çalışalım, sonra toplanalım."

Şimdi, masanın etrafında bir araya gelip beyin fırtınası yapma zamanı. Hazırlayacakları reklam kampanyası için yaratıcı fikirlere, iyi bir hikâyeye ihtiyaçları var. Bunun için de ürüne

odaklanmaya... Yani klimaya. Her zamanki gibi, klasik bir şekilde önce reklamın odağı ürünün özellikleri sıralanacak. Gün içinde kimsenin kimseye yöneltmediği basit ama sonuca götüren sorularla, herhangi birine saçma gelebilecek önermelerle başlanacak sohbet. Başı belli olsa da sonunun nereye gideceği belli olmayan bir süreç... Ekipten biri, "Klima ne işe yarar?"

diye start veriyor beyin fırtınasına. Sıcakla arası hiç iyi olmayan arkadaşları hemen cevabı veriyor: "Klima, yaz gününde insanın başına gelebilecek en güzel şeydir!"

Bundan pek de emin olamayan bir diğer ekip üyesi, "Gerçekten de öyle midir?" diye sorguluyor.

- "Hayır" diyor Kreatif Direktör, "Benim evimde başıma gelen en güzel şey kedi."

Ekipte bir anlık suskunluk.
Kedi...

Kafalar karışıyor. Ne de olsa bu masada konuşulan her fikir “kapı kapıyı açar” misali değerli. Pek çok kişi için büyük anlam taşısa da, kedinin klimayla ne gibi bir bağlantısı olabileceği zihinlerde dolaşmaya başlıyor. Evin hem sevecen hem de başına buyruk bu bireyi ile bir klima nasıl mukayese edilebilir?

- “Mukayese mi, dedin sen?”

- “Evet abi dedim... Yani?”

- “Hımmm. Karşılaştırma yapsak? Kedi ve klima. Mesela Vestel az enerji tüketiyor, kedi hiç...”

Sesler ve fikirler yükselmeye başlıyor o anda:

- “Klima duvara takılır, kedi kafasına göre.”

- “Klimadan tık çıkmaz ama içeriden tıkırtı geliyorsa kedidir...”

- “Vestel klima çevrecidir...”

- “Kedi, çevrenin ta kendisidir!”

Kreatif Direktör, “Liste uzar gider... Ve hep kedi kazanır. Buradan ileticeğimiz sosyal mesaj da çok önemli...” dediğinde, bir ekip üyesi çekincesini dile getiriyor: “Vestel ne der bu işe? Sert olmaz mı biraz?”

Reklamverenin bu fikre nasıl yanıt verdiği ortada.

“Klimayı Vestel’in mağazalarından

alabilirsiniz, ama bir kedi isterseniz sokaktan ya da hayvan barınaklarından ya da sokaktan edinebilirsiniz” şeklinde sosyal mesaj içeren “Kedi Kazanır” kampanyası, toplum tarafından büyük beğeni topladı. Hatta reklam, bunun da ötesine geçti; sokaklarda, barınaklarda yaşayan hayvanlara sahip çıkılmasına da vesile oldu. Ve sonunda kedi kazandı... Biz de EKOIQ olarak bu kampanyaya imza atan “laboratuvarın” kapısını çaldık. Yanlış okumadınız; iki yıl önce yola çıkan ve bir “**reklam laboratuvarı**” olarak hayata geçirilen BLAB Ajans’ın hedefi, reklamcılığın seyrini değiştirmek, yakalayamayacağı bilse de her daim yeninin izinden gitmek...

360 Derece Değil, 365 Gün

Doğru Mecrada Olmak

Kampanyanın fikir babasının **BLAB Ajans Kurucu Ortağı ve Kreatif Direktörü Taylan Yapıcı** olduğunu söylemek yanlış olmaz. Çünkü “Benim için evde en önemli olan şey kedi” diyen o. Türkiye’nin önde gelen iletişim gruplarından **Güzel Sanatlar Saatchi & Saatchi**’de bir süre çalışan Yapıcı, 2012 yılında beş reklamcı arkadaşıyla birlikte BLAB Ajans’ı kuran isimlerden biri.

Twitter’da Dediler ki...

hilal @hilalsngrlu

Çevreci öyle olunmaz, böyle olunur, buyurunuz Vestel klima mı kedi mi? Kim kazanır? #kedikazanır

Meltem Acet @MeltemAcet

Böyle güzel bir reklam görmedim. Klimaya karşı #kedikazanır: Duyarlılığın için çok teşekkürler @vestel ♥

Aslı Özdemir @a_sopy

Böyle reklam yapan gönül de kazanır.. “@Vestel: Eğer bir kedi alacaksanız, barınaktan alın. İşte o zaman #kedikazanır

Evcil Besinleri @EvcilBesinleri

“Bir evin başına gelebilecek en güzel şey kedidir” diyen Vestel Klima reklamını çok sevdim :) #kedikazanır

DicleDicle @ulkudicle

Sosyal sorumluluk budur, harika. Vestel klima mı kedi mi? Kim kazanır? #kedikazanır:

cenk ozbay @OzbayCenk

İlk defa Türkiye’de iyi reklam gördüm #kedikazanır

yuvaarayanhayvanlar @evsiz_hayvanlar

Bir evin başına gelen en güzel şey kedidir. Vestel klima mı kedi mi? Kim kazanır? #kedikazanır

erdi aközbeğ @whiteerabbitt

#kedikazanır 2 | Evinize bir kedi alırsanız, onu da sokaktan ya da barınaktan alırsanız, Kedi Kazanır. Tebrikler @Vestel

Ray Ray @RayMalifalitiko

Oraya girme derim, buraya çıkma derim, bildiğini okur. #kedikazanır

ziya turp @ziyatuturp

Musluktan su içme derim ama o daima içer #kedikazanır

“Reklamcı olarak hayatı nasıl değiştirebiliriz, sorusunu aklımızdan çıkarmadan hareket ediyoruz. Sadece sosyal sorumluluk kampanyası yapacağız, sadece sosyal mesaj içeren reklamlara odaklanacağız, diye bir durumumuz da yok çünkü zorlama bir iş çıkmasını istemiyoruz”

BLAB'ı bir “reklam laboratuvarı” olarak konumlandıklarını söyleyen Taylan Yapıcı, buna neden ihtiyaç duyduklarını ise “Reklamcılık iyi yerlere gitmiyordu” şeklinde açıklıyor. İşin 5N1K'sını da şöyle özetliyor: “Reklamcılığın nereye gittiği konusunda net bir öngörü yok, bütün dünya bunu tartışıyor. Ama bilinen bir gerçek var ki, o da mecraların hızla değiştiği; özellikle internetle birlikte. Televizyon artık bildiğimiz anlamda televizyon değil. Artık insanlar iki ekranla geziyor, mesela dizi izlerken aynı anda tweet atıyorlar. Günümüzde bir hikâye kurguladığımızda bunun çok mecralı olması gerekiyor. Biz de bunu ‘trans medya’ kavramı üzerinden kurduk. Reklamcılık hikâye anlatıcılığıdır, ancak bunun şekli değişiyor. Biz de bir hikâyeyi kurgularken işin Twitter, Facebook, televizyon, radyo, basın gibi tüm bileşenlerini hesaba katıyoruz. Söz konusu hikâyeyi uygun mecraya göre tasarlayarak, 360 derece değil 365 gün anlatmanın doğru olduğuna inanıyoruz. Biz yeninin peşindeyiz ancak hiçbir zaman yeniye yakalayamayacağımızı da biliyoruz. Yine de

yeninin peşinde olmak, bizi mevcut reklam ajanslarından bir adım öne geçiriyor.”

Ajansın ismi BLAB da ilginç bir yaklaşımdan çıkmış ortaya. “Bla bla”dan ve “Lab”dan... Açıklamasını Taylan Yapıcı’dan dinleyelim: “Bu ismin ilk işaret ettiği, boş konuşmak anlamına gelen ‘bla bla’dan ve bu hoşumuza gidiyor. İkincisi **Brand Lab**. Biz, bahsettiğim gibi yeninin peşinde olan bir ajansız ve yeninin peşinde olmak, aynı zamanda deneysel olmayı getiriyor.”

BLAB’ın bir diğer özelliği ise farklı disiplinlerden insanları bir araya getirerek bir **kuluçka merkezi** olması. Ajansta bir “inkübasyon” yani kuluçka şirketlerinin olduğunu dile getiren Yapıcı, şu bilgiyi veriyor: “İnkübasyon dediğimiz, ofis alanımızı, elektriğimizi, suyumuzu, yemeğimizi, internetimizi, muhasebecimizi, avukatımızı herhangi bir ücret talep etmeden paylaştığımız, karşılığında projelerde yakın çalışabileceğimiz, aynı masaya oturabileceğimiz, işleri birlikte daha ileriye taşıyabileceğimiz farklı disiplinlerden arkadaşlarımızın kurdukları, tamamen bağımsız ayrı şirketler. Şu

an içeride iki inkübasyon şirketimiz var. **Madde22** ve **Creative Bonanza**. Madde22 web ve mobil yazılma hâkim, bunlarla birlikte deneysel teknolojik ürünler, cihazlar geliştiren bir firma. Creative Bonanza ise endüstriyel tasarım ihtiyaçlarımıza karşılık veren başarılı bir tasarım şirketi. Biz BLAB olarak, kendi start-up şirketlerimizin, piyasada satılan ürünlerimizin, sergilerimizin, oyunlarımızın olması gerektiğine inanıyoruz. Hızla bunların üretimlerini yapıyorsak farklı disiplinleri çevremizde toplamalıyız.”

“Yüzümüzü Marka Yerine Tüketicieye Döndük”

Klasik reklamcılık anlayışında bilindiği gibi reklamverenler, ajanslara ürün veya hizmet hakkında bilgi verir, ne istediğini söyler. Ardından da reklam ajansı, markanın imajının nasıl güçlendirilebileceği, satışlarını ne şekilde artırabileceği, tüketiciye hangi mesajın verileceği konusunda fikirler üretir ve mecra seçildikten sonra reklam yayınlanmaya başlar. Tek yönlü olarak... Taylan Yapıcı, işte bu anlayışı değiştirdiklerinin altını çiziyor. Öyleyse nasıl?

Selpak

PROFESSIONAL

Yeni

Selpak Professional son teknolojiyi en şık hali ile sunuyor

Sensörlü havlu dispenseri, ister pilli ister elektrikli kullanılabilir.

İçten Çekmeli Tuvalet Kağıdı dispenseri, minimal boyutu ile her kabine uyar.

İçten çekmeli havlu dispenseri, her seferinde tek yaprak kullanımı ile tasarruf sağlar.

Yeni Selpak Professional dispenser serisinin tüm yenilikçi özelliklerini görmek için:

Detaylı bilgi için bize ulaşın:
0850 228 46 89

Eczacıbaşı
PROFESYONEL

www.eczacibasiprofesyonel.com

“Değişen tüketici!” cevabını veren Taylan Yapıcı, şöyle devam ediyor sözlerine: “İnternetin hayatımıza girmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte tüketici de hızlı bir değişim ve dönüşüme girdi. İnsanlar; söz haklarının olduğunu, sözlerinin değerli olduğunu, bunları birilerine duyurabileceklerini fark ettikten sonra işler değişti. İşin içine katılmak, angaje olmak meselesi, tüketici için çok önemli bir mesele haline geldi. Bu durum şunu değiştirdi: Biz tepeden bir mesaj verip tüketiciye ulaşmasını bekliyorduk eskiden. Ancak şimdi hikâyeyi kurgularken onları da işin içine katıyoruz; bu süreç reklam yayınlandıktan sonra da devam ediyor. Kampanya boyunca tüketicilerin bunu konuşmayı sürdürmeleri için gerekli araçları da hazırlıyoruz. İşin büyük ölçekli tarafı da reklam ajansları olarak yüzümüzü markalara değil, tüketicilere dönmemiz gerektiğini algılamış olmamız.”

Hayatı Nasıl Değiştirebiliriz?

Ve altını kalın çizgilerle çizmek istediğimiz bir hususa değiniyor Taylan Yapıcı. **“Bir reklamcı olarak hayatı nasıl değiştirebiliriz?”** sorusunu akıllarından çıkarmadan hareket ettiklerini dile getiren Yapıcı, “Hayatı değiştirmenin bir yolu da Vestel’e yaptığımız gibi kampanyalardan geçiyor. Sadece sosyal sorumluluk kampanyası yapacağız, sadece sosyal mesaj içeren reklamlara odaklanacağız, diye bir durumumuz da yok, çünkü zorlama bir iş çıkmasını istemiyoruz. Ancak doğru yer, doğru mesaj ve doğru marka olduğu takdirde bu konuyu da asla göz ardı etmiyoruz” diyor.

İşte BLAB Ajans’ın önce sadece internet ortamında yayınlanması için hazırladığı, alman olumlu tepkilerden sonra televizyon kanallarında da yer verilen Kedi Kazanır kampanyası da, Taylan Yapıcı’nın bahsettiği “hayatı nasıl değiştirebiliriz?” sorusundan yola çıkarak oluşturulmuş. Taylan Yapıcı, o süreci şöyle anlatıyor: “Vestel bizden klima ile ilgili kampanya istediğinde, daha önce hazırlanan reklamlarına baktık. Hepsini çok güzel filmlerdi ve onlardan bir tane daha yapmak, o işlere haksızlık olurdu. Biz de işin sosyal sorumluluk tarafına yöneldik ve ortaya bu kampanya çıktı. Şunu düşündük: Gerekirse bir tane klima satılmasın ama biri çıkıp da bir kedi sahiplensin. En değerli şey de bir hayvanı petshop’lardan değil, sokaktan ya

Hayallerin Gerçek Olduğu Start-up: Weople.com

BLAB’ın bir de start-up’ı var: Weople.com... Sloganı: İste, Birleş, Gerçek Olsun... Hedef, hayalleri olan tüketicileri destekçilerle buluşturmak. Ve bir hayal gerçek olmak üzere. Bisikletine atlayıp Amerika’ya gitmek isteyen **Tunahan Emre Bilgin**, orada Memento (Akıl Defteri), Inception (Başlangıç) ve Batman üçleme serisi gibi filmlere imza atan İngiliz yönetmen ve senarist **Christopher Nolan** ile görüşmeyi hayal ettiğini Weople.com aracılığıyla duyurmuştu. Siteyi takip altına alan markalardan **Lipton** da bu talebe cevap verdi ve Tunahan’a sponsor oldu. Bu yolculuğu insanlık için küçük ama kendisi için büyük bir adım olarak nitelendiren Tunahan, “Nolan’ı aynı masada görmek için çıkıyorum yola. Başlı başına bir ütopya... Öte yandan da kendimi tanımaya

gidiyorum” diyerek bastı pedala. O, şimdi Avrupa yollarında; altı ay sürecektir yolculuğun ardından Nolan ile “çay” içecek. Kurdukları start-up hakkında bilgi veren Taylan Yapıcı da “Asıl işimiz tüketiciler ve onların fikirleri, istekleri... Biz de buradan yola çıkarak Weople.com’u kurduk. Tunahan, yönetmen olmak isteyen ve Nolan’ı idolü olarak gören bir genç. Bisikletiyle yolculuk yaptıktan sonra Nolan ile görüşme isteğini yazınca büyük ilgi topladı. Biz de onu Lipton ile bir araya getirdik. Altı aylık bir proje çıktı ortaya. Tunahan şimdi Avrupa’da; yoluna belli bir yerden sonra gemiyle devam edecek. Amerika’yı baştan başa geçecek ve Los Angeles’ta bir galada Nolan ile oturup çay içecek. İşte bu, aslında değişen reklamcılığı gösteriyor” diyor.

da barınaktan almaktır. **Twitter’**ı da kampanyanın odak mecrası olarak seçtik” diyor. Yazının girişinde de bahsettiğimiz hazırlık sürecinin ardından yayınlanan kampanyayla ilgili çok olumlu geri dönüşler aldıklarını söyleyen Yapıcı, “Halen teşekkür telefonları ve e-postalar almaya devam ediyoruz. İnsanlar, Vestel’in çağrı merkezini de arayıp teşekkürlerini sunuyorlarmış. Bu bizi gerçekten çok mutlu etti. Öte yandan, Twitter’ı odak mecra olarak seçtiğimiz kampanyayı izledik-

da barınaktan almaktır. **Twitter’**ı da kampanyanın odak mecrası olarak seçtik” diyor. Yazının girişinde de bahsettiğimiz hazırlık sürecinin ardından yayınlanan kampanyayla ilgili çok olumlu geri dönüşler aldıklarını söyleyen Yapıcı, “Halen teşekkür telefonları ve e-postalar almaya devam ediyoruz. İnsanlar, Vestel’in çağrı merkezini de arayıp teşekkürlerini sunuyorlarmış. Bu bizi gerçekten çok mutlu etti. Öte yandan, Twitter’ı odak mecra olarak seçtiğimiz kampanyayı izledik-

Binanızın enerji maliyetlerini %30* azaltmanız mümkün. Ancak bu sadece bir başlangıç.

Sizin için yapabileceklerimiz bununla sınırlı değil

Bir yandan enerji verimliliği hedeflerine ulaşmaya çalışırken, diğer yandan binaların kompleks yapılarını yönetmek hiç kolay bir iş değil. Ancak biz bunu, EcoStruxure™ enerji yönetim mimarimiz ile, tek bir IP platformu üzerinde akıllı bina sistemlerinin entegrasyonunu sağlayarak başardık.

Binalarda yüksek oranda tasarruf elde edilebilir

Bugün sadece Schneider Electric™ EcoStruxure enerji yönetim mimarisi ile işletmeniz genelinde HVAC, erişim kontrolü, video güvenlik yönetimi ve aydınlatma kontrolü gibi yoğun enerji kullanan sistemlerin entegrasyonunu yaparak %30'a kadar enerji tasarrufu sağlayabilirsiniz. Bir binanın enerjisinde %30'a varan tasarruf çok iyi bir başlangıçtır ve EcoStruxure enerji yönetimi mimarisi ile yapacağınız tasarruf bununla sınırlı kalmaz.

Enerji tasarrufu hakkında uzmanlardan bilgi alın!

www.SERepiy.com Adresini mutlaka ziyaret edin. Aşağıdaki şifreyi girin, EcoStruxure ve Enerji Verimliliği Çözüm Katalogumuzu **ÜCRETSİZ** yükleyin. Şifre: 49524p

EcoStruxure

Active Energy Management Architecture
from Power Plant to Plug™

Veri merkezleri

Birbirine bağlı olan bütün ekipmanların enerji kullanımı ve varlığı yakından izlenerek, gerçek zamanlı olarak yönetilir.

Endüstriyel tesisler

Açık protokoller, proses otomasyonunun minimum kesinti ve maksimum enerji verimliliği ile yönetilmesini sağlar.

Binalar

İşletme genelinde güvenlik, aydınlatma, elektrik dağıtım, yangın güvenliği, HVAC, IT ve telekomünikasyon sistemlerinin akıllı bir şekilde entegrasyonu eğilim, işletme, bakım ve enerji maliyetlerinin azaltılmasını sağlar.

%30

444 30 30

www.schneider-electric.com.tr

Schneider
Electric

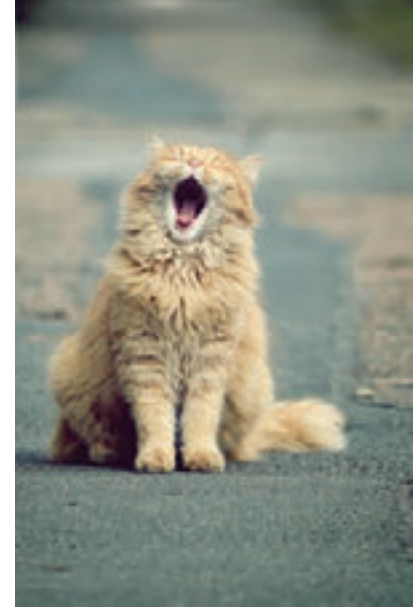

“Bu Tür Reklamlar, Varolan Merhamet Duygularını Açığa Çıkıyor”

HAYTAP (Hayvan Hakları Federasyonu), Kedi Kazanır reklam kampanyasından dolayı Vestel'e bir teşekkür belgesi sundu geçtiğimiz haftalarda. Kampanyanın çok olumlu etkiler yarattığını dile getiren HAYTAP Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Kurumsal İlişkiler Koordinatörü Şebnem Aslan, “Türkiye’de kurumsal kimlikleri olan şirketlerin Türkiye’nin kanayan yarası sahipsiz hayvanlarımıza dikkat çekmesi ve bu yönde halkımızı bilinçlendirici ve yönlendirici mesajlar içeren kampanyalar yapması gerçekten sevindirici. Genellikle şirketler markalarının hayvanlarla yana yana gelmesini, anılmasını istemiyorlar. Bu nedenle Vestel’e bir teşekkür belgesi sunduk ve bu çalışmanın devamını istedik. Ayrıca bundan sonra HAYTAP olarak kendileriyle bazı projeler yapmak istediğimizi de belirttik” bilgisini veriyor. Son beş yıldır yapılan hayvan hakları mücadelesi sonucu toplumun daha da bilinçlendiğini ifade eden Aslan, bu tür reklamlar sayesinde varolan merhamet duygularının açığa çıktığının altını çiziyor. “Tüm hayvanların bilinci ve duyguları olduğunu lütfen unutmayalım. Eğer bu evreni onlarla paylaşıyorsak onların da yaşama hakkına saygı gösterelim. Doğal dengede zincirin bir halkası koptuğu ya da zayıfladığı zaman neler olduğunu artık biliyoruz, o yüzden

sadece insanı değil, beraber yaşadığımız diğer canlıları da unutmayalım, onların yaşam şartlarını kolaylaştıralım” diyen Aslan, reklamın vurgu yaptığı bir konuya da şöyle değiniyor: “Petshop ya da üretim çiftliklerinden can dostlarımızı parayla satın almamak gerekiyor. **Bu kanlı ticarete alet olmayalım, unutmayalım sevgi parayla satın alınmaz.** Onun yerine bakımevleri ya da sokaklardaki dostlarımızı sahiplenelim. Bunu yapamıyorsa sokaktakilere yemek, su koyalım, bakımevlerindekiyi ziyaret edelim, gördüğümüz eksiklikleri bildirelim. Unutmayın, ziyaretleriniz ve önerileriniz sayesinde oralardaki hayvanlar daha iyi bakılacak, tedavi edilecek, doyacaktır.” Türkiye’de hayvan hakları konusunda bilgi almak ve HAYTAP’ın çalışmalarına dahil olmak isteyenler www.haytap.org sitesini ziyaret edebilir; kurumu Facebook, Twitter ve Instagram’dan takip edebilir.

Kedi Kazanır reklamını izleyip hayvan sahiplenen insanlardan gelen çok güzel hikâyeler olduğunu söyleyen Taylan Yapıcı, “İleride bu hikâyeleri içeren bir kampanya daha yapabiliriz” diyor.

ten sonra bir hayvanı sahiplenen insanlardan çeşitli hikâyeler de geliyor bize. İleride bu hikâyeleri içeren bir kampanya daha yapabiliriz.” Kampanya süresince bir sivil toplum kuruluşu ile işbirliği yapmayı düşünüp düşünmediklerini soruyoruz son olarak Yapıcı’ya. “Herhangi bir dernekle, kuruluşla işbirliğimiz olmadı. Ancak bu kampanya, dolaylı olarak insanları HAYTAP gibi STK'lara yönlendirdi. Hatta HAYTAP, Vestel’e bu çalışmasından dolayı bir teşekkür plaketi de sundu.” Biz de bu kampanyanın hayata geçmesinde katkısı ve emeği bulunan herkese teşekkür ediyor, “Darısı diğer markaların başına” diyoruz. Kedi her zaman kazanır ve her zaman kazanılacak değerler de bulunur... ○

ECOMONDO

sürdürülebilir büyüme platformu

05-08

KASIM 2014
RIMINI - İTALYA

www.ecomondo.com

18. Uluslararası
Malzeme ve
Enerji Kazanımı
ve Sürdürülebilir
Gelişme Fuarı.

Eş zamanlı etkinlikler

key energy

www.keyenergy.it

Cooperambiente

www.cooperambiente.it

Organizasyon

Rimini Fiera

Katkıda bulunanlar

Herhangi bir bilgi ve ücretsiz VIP CARD talebi için şuraya müracaat ediniz: Ant Expo - Ayçe KARADAG - Barbaros Mah. Ören Sok. Deluxia Palace No:5 Kat:2 D:68 Batı Ataşehir / İstanbul - Tel. 0090 216 541 0390 - ayce@antexpo.net

Ebola ve İklim Değişikliği

Bir kötü haber daha; daha doğrusu malumun ilanı: Afrika'yı kasıp kavuran Ebola virüsünün yayılma sebeplerinden biri de iklim değişikliği. İşin kötüsü, Ebola bu konuda yalnız değil. Scientific American, en az 12 adet ölümcül hastalığın yayılmasının, iklim değişikliğiyle doğrudan veya dolaylı ilişkisi olduğunu iddia ediyor.

 Filiz İNCEOĞLU

Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene Dergisi'nde 2006 yılında yayımlanan bir araştırma, "iç ve dış kanamaya neden olan şiddetli hemorajik ateşin" küresel ısınma ile birlikte daha sık görüldüğünü ortaya koymuştu. 2008'de yapılan başka bir çalışma ise ebola salgınlarının kuş gribi, kolera, veba ve tüberküloz gibi hız kazanan diğer hastalıklar arasında olduğuna dikkat çekerek aynı korkuları vurgulamıştı.

O dönemde bir açıklama yapan Doğal Yaşamı Koruma Derneği'nin (WCS) Küresel Sağlık Programları Başkan Yardımcısı veteriner **William Karesh**, "Yaşadıkları sistemler, çok hassas sağlık göstergelerine sahip. Dolayısıyla global izleme ağlarına, geniş doğal yaşam alanlarında bulaşıcı hastalık araştırmasına girmeleri için azami dikkat ve eylem çağrısı yapıyoruz" demişti. Son Ebola salgını göz önünde bulundurulduğunda, bazı araştırmacılar, doğal ortamlarda yapılan deği-

şikliklerin vahşi yaşam ile insanlar arasındaki mesafeyi gitgide yakınlılaştırdığını ileri sürüyorlar. Örneğin Liberya gibi ülkelerdeki orman tahribatlarını bu hastalıkla ilişkilendiriyorlar. Araştırmacılara göre, bu virüs normalde doğada bulunuyor ve virüs bulaşmış vücut sıvıları yoluyla hayvanlardan insanlara geçip, türler arasında yayılmaya neden oluyor. Bu virüs aynı zamanda, bulaşıcılık dönemlerinde enfekte kan, ağız salgıları veya dışkılarla doğrudan temas eden bir kişiden de bulaşabili-

Son Ebola salgını göz önünde bulundurulduğunda, bazı araştırmacılar, doğal ortamlarda yapılan değişikliklerin vahşi yaşam ile insanlar arasındaki mesafeyi gitgide yaklaştırdığını ileri sürerek, örneğin Liberya gibi ülkelerdeki orman tahribatlarını bu hastalıkla bağdaştırıyorlar.

yor; bu durum öncelikle Batı Afrika'daki sağlık çalışanları için büyük risk teşkil ediyor.

Ayrıca "Mevsimsel kuraklıklar, yıkıcı rüzgârlar, gök gürültülü fırtınalar, heyelanlar, sıcak dalgaları, seller ve değişime uğramış yağış şekilleri" de vahşi yaşamın ve dolayısıyla virüslerin, kendi doğal habitatından insan yaşam alanlarına doğru kaymasına neden olabiliyor. WCS, ebola salgınlarının tipik bir şekilde "iklim değişikliğinin olası bir sonucu olarak, Orta Afrika'daki olağan dışı yağışlar veya kuraklıktan" sonra ortaya çıktığını doğruluyor. Bunun sonucunda, iklim değişikliği gıda güvencesizliğini artırarak bazı Batı Afrikalı toplulukları, yarasa gibi virüs taşıyan hayvanları yemeye sevk edebilir.

"İklim değişikliğinin hasat verimliliğini düşürdüğünü zaten biliyoruz" diyen Washington Üniversitesi küresel sağlık profesörü Kristie Ebi, "Büyük ölçüde bir gıda güvencesizliği olduğunda, insanlar aileleri için yeterli gıda olduğundan nasıl emin olacaklar?" diye soruyor.

Şimdiye kadar, bu virüs Batı Afrika'da 1000 can aldı ve de 1800 kişi hastalığın etkisi altında. CBC'nin raporlarına göre, bu hastalığı tedavi etmek için mevcut bir aşı veya antiviral ilaç bulunmuyor ve hastalığın ölüm oranının %60 civarında olduğu tahmin ediliyor. ○

Kaynak: EcoWatch, Transforming Green, <http://ecowatch.com/2014/08/14/ebola-climate-change-connected/>

İklim Değişikliğiyle İlişkilendirilen Ölümcül 12 Salgın

Kuş Gribi: H5N1 enfeksiyonları, çiftlikte yetişen kümes hayvanlarına özgü bir istisna olmaktan çok, zamanla bir standart haline geliyor ve yırtıcı kuşlar bile enfeksiyon belirtilerini daha sık göstermeye başlıyor. Bu durum, dünya genelinde milyonlarca ördeğin, tavuğun ve kazın itlaf edilmesini gerektirdi; 240'tan fazla kişinin ölümüne neden oldu. Bunun sonucunda en az 100 milyar dolar ekonomik kayıp oluştu.

Babeziyoz: Keneler tarafından taşınan bu sıtma benzeri hastalık tropik bölgelerde görülüyor ancak artık İtalya'dan Long Island'a kadar her yerde bir anda ortaya çıkmaya başladı. Şu anda insanlarda görülme sıklığı çok az ve nadiren öldürücü (antibiyotikle tedavi edilebilir) ama dünya ısındıkça, daha elverişli koşullar ortaya çıkacağından ileride sorun haline gelebileceği tahmin ediliyor.

Kolera: Bu bakteri sıcak suları seviyor ve öyle şiddetli bir ishale neden oluyor ki bir hafta içinde öldürebiliyor. Yüksek hijyen şartları olmadığı takdirde, yükselen sıcaklıklar ölümcül salgınlara neden olabiliyor.

Ebola: Bu virüs, insanlar ve diğer primatlar için öldürücü ve kesin bir tedavisi de yok. Bilim insanları her ne kadar meyve yarasalarından şüphelense de, ateş, kusma, iç ve dış kanamaya neden olan bu hastalığın nereden bulaştığı net değil. Kesin olan bir bilgi varsa, o da salgınların iklim değişikliğinin olası bir sonucu olarak, Orta Afrika'daki olağandışı yağışlar veya kuraklıktan sonra ortaya çıktığı...

Parazitler: Çoğu parazit, insanlar ve çiftlik hayvanları ile doğal yaşamda kolayca yayılabilir. Ortalama sıcaklık artışı ve daha fazla yağış, Baylisascaris procyonis olarak bilinen, rakunlar tarafından yayılan ince kurtlar gibi birçok parazitin oluşmasına yol açıyor ve bu parazitler kendilerine bir konak bulmadan önce doğal yaşam şartlarında yaşayıp çoğalabiliyor.

Laym Hastalığı: Bakteri temelli bu hastalığın, iklim değişiklikleriyle bağlantılı olarak, hastalık taşıyan kenelerin çeşidi arttıkça yayılmaya devam edeceği tahmin ediliyor.

Veba: Uzmanlar, sıcaklık ve yağışlardaki değişimlerin, dünya çapında kemirgen popülasyonlarının artışıyla birlikte, beraberinde taşıdıkları enfekte keneleri de insan yerleşimlerine doğru getireceğini öne sürüyorlar.

Kırmızı Gelgitler: Sahil sularındaki zehirli yosun patlamaları vakaları, artan sıcaklıklar veya kıyı yaşamındaki değişikliklerin sonucunda daha da artabilir.

Rift Valley Ateşi: Sivrisineklerin taşıdığı, ateş ve halsizliğe neden olan yeni bir virüs, Afrika ve Ortadoğu boyunca hızla yayılarak deve, sığır, keçi ve koyun popülasyonuna ilaveten birçok insanın da ölümüne yol açmaya başladı.

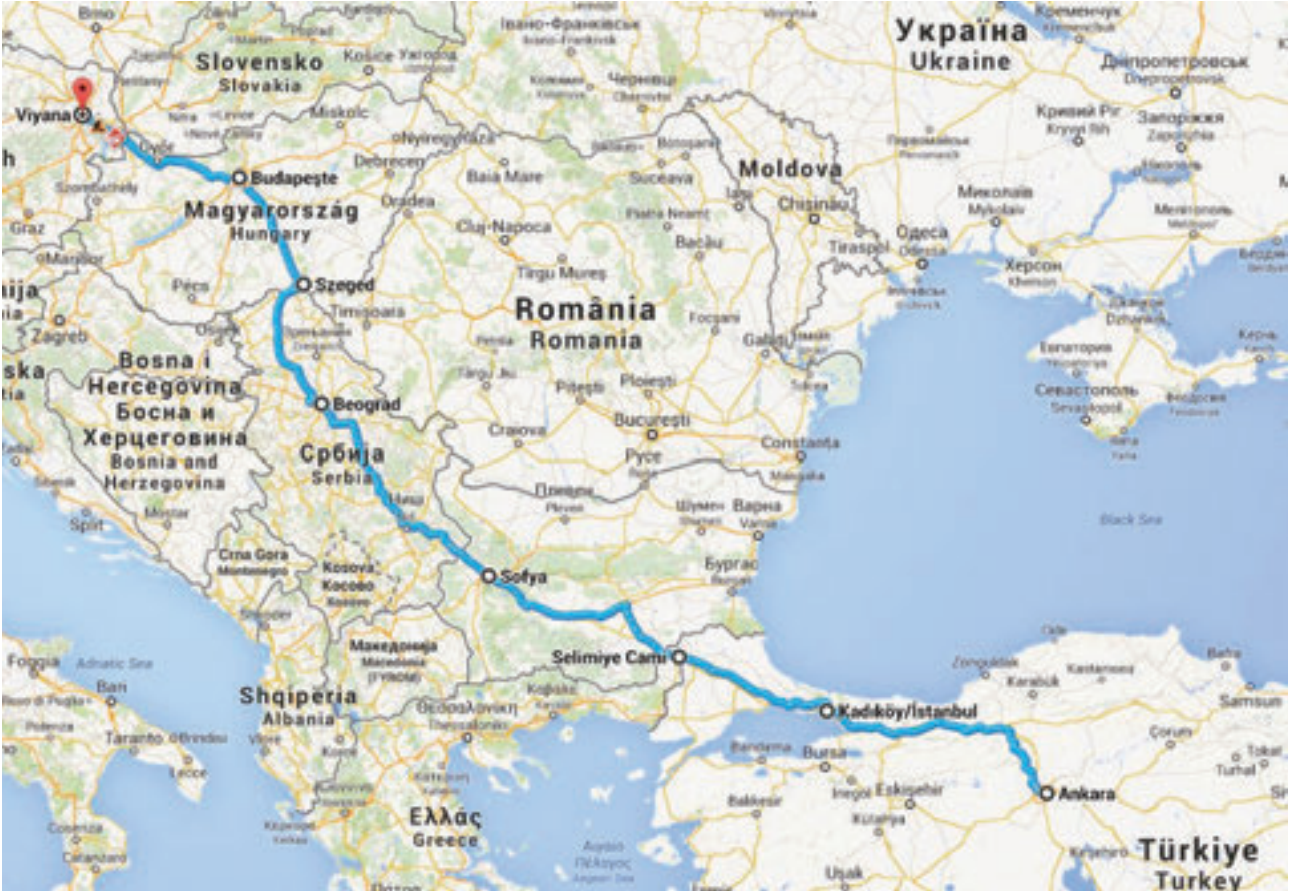
Uyku Hastalığı: Küresel ısınma, şu anda Afrika'da yılda 300 binden fazla insanı etkileyen hastalık taşıyıcı çöl sineğinin dağılım alanını değiştiriyor. Hastalığa yakalananlar aşırı halsiz oluyor ve lenf nodüllerinde yoğun şişlikler oluşuyor.

Tüberküloz: Tüberkülozun etkileri hem insan hem de çiftlik hayvanı türlerinde artış gösteriyor. Kuraklıklar, çiftlik hayvanlarını ve doğal yaşamı su kanallarına yaklaştırdığı için ikinci türün daha hızlı artış gösterdiği belirtiliyor.

Sarıhumma: Ateş ve sarılık benzeri semptomları olan bu hastalığı sivrisinekler, doğal yaşam ve insanlar arasında yayıyor ve iklim değişikçe bu hastalığın yeni alanlara da yayılma olasılığı artıyor.

Kaynak: Scientific American, <http://www.scientificamerican.com/article/twelve-diseases-climate-change-may-make-worse/>

Balkanlar ve Ötesine Bir Sürdürülebilirlik Yolculuğu

Geçtiğimiz ay, Bölgesel Çevre Merkezi REC Türkiye’den altı dostumuzla, Balkanlar üzerinden Macaristan’a kadar uzanan bir gezideydik. REC Bulgaristan, Sırbistan Ülke Ofisleri ve Macaristan Merkez Ofisi’ne yapılan ziyaretlerde bilgi alışverişleri, deneyim paylaşımlarında bulunduk ama belki daha da önemlisi işbirlikleri olanaklarını, ülkelerimizi, kültürlerimizi ve tabii dünyanın ahvalini konuştuk. Yolculuk notlarını paylaşıyor; REC Türkiye’nin pırl pırl ekibine sevgilerimizi iletiyoruz. Son söz: “Gerçek yolculuk geri dönüşür.” Nedeni, yazının satır aralarında gizli...

 Barış DOĞRU

Kayıp hayatların, adı unutulmaların, tarihe bıraktığı izi silinenlerin peşine düşmek...

Osmanlı İmparatorluğu topraklarında çekilen ilk hareketli görüntünün sahipleri olan Manakis Kardeşlerin kayıp film bobinlerinin peşinde bir yolculuğa çıkmak. Başkasını ararken kendini, tarihi deşerken bugünü bulmak... Geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz, dünya sinemasının büyük ustası, Yunanistanlı film yönetmeni **Theo Angelopoulos**'un unutulmaz eseri, Tuna boyunca ilerleyen müthiş kareleriyle **Ulis'in Bakışı** aklımda hep. Kulağımda ise film müziklerinin sessiz perisi **Eleni Karaindrou**'nun melodileri...

Edirne'nin ötesinde, artık bir AB ülkesi olan Bulgaristan'da yol alıyoruz. "Komşu"nun topraklarında, Trakya'nın benzeri bir coğrafyadayız. Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Türkiye ekibinden altı dostumuzla, onların davetlisi olarak, kurumun merkezi Macaristan'a kadar uzanan bir yolun ilk adımları. Sofya'da REC'in Bulgaristan ülke ofisini ziyaret ediyoruz. Bulgaristan Ofisi görece küçük bir birim. **Vesselin Drobenov** ve **Ventzislav Vassilev** sıcacık karşılıyor bizleri. REC Türkiye'nin genç ama ne yaptığını gayet iyi bilen ekibi Türkiye'deki çalışmalarını, faaliyetlerini anlatıyor. Üç kişiden oluşan Bulgar ekibin temel çalışma alanları ise biyoçeşitlilik ve doğa koruma. Bulgaristan'ın iktisadi krizin etkilerini halen üzerinden atamadığını, Sofya sokaklarında bile gözlemek mümkün. Biraz da belki bu nedenle, özel sektörle ilişkileri prematüre aşamasında REC Bulgaristan'ın. Ama yapabileceklerinin en iyisini yapmaya çalışan bir ekip. Bulgaristan oldukça fazla sayıda ve yoğunlukta doğa koruma alanlarıyla dolu. REC ekibi de bu alanların korunması için çeşitli projelere yoğunlaşmış durumda. Kırklareli üzerinden Türkiye'ye de uzanan Istrancalar, bu çalışma alan-

Bulgaristan'ın önemli doğal koruma alanlarından olan, Sırbistan sınırındaki Dragoman'da, REC Türkiye ekibi ve Bulgaristan Ofisi'nden Ventzislav Vassilev'le birlikte...

larından biri. Vesselin'in farklı bölge ve koruma alanları için hazırladığı, gerçekten etkileyici bölge kitapçıklarını inceliyoruz. Aslında bunlara kitapçık demek de doğru değil; her bölge için hazırlanmış, çocuklara yönelik müthiş bir eğitim materyali. Çocukların yaşadıkları bölgedeki biyoçeşitlilik ve doğa koruma alanları hakkında, eğlenerek bilgi edinmesini sağlayan bu resimli dokümanlar iştahımızı kabartıyor. Çocuklar için hazırladıkları, farklı canlı türlerinin resimleriyle bezenmiş oyun kartları da gerçekten ilgi çekici... Neden Türkiye için de böyle çalışmalar yapılmasın ki! Bulgaristan ekibi işbirliğine çoktan hazır. Onlar da REC Türkiye'nin özel şirketlerle geliştirdiği proje ve çalışmalarla ilgili sorular soruyorlar; bu deneyimden

yararlanmak istiyorlar.

Ertesi gün Sırbistan sınırına doğru, ekipten Ventzislav ile beraber ilerliyoruz. Bizi sınıra kadar bırakacak ama öncesinde Bulgaristan'ın önemli koruma alanlarından, Natura 2000 statüsündeki Dragoman bölgesine küçük bir gezi yapacağız. Aynı zamanda bir Ramsar alanı olan bölge, 219 kuş, 9 amfibi, 9 sürüngen, 23 memeli ve 180 damarlı bitkiye ev sahipliği yapan müthiş bir biyoçeşitliliğe sahip.

Sava ve Tuna'nın Buluştuğu Nokta

Sıkı bir dağ silsilesinin arasından geçen daracık bir vadi-kanyonun içinden sınıra varıyoruz. Ventzislav ile vedalaşıyoruz. Artık Sırbistan'dayız ama uzun tarihsel dönemler bo-

Tuna ve en büyük kolu olan Sava nehirlerinin buluşma noktasında bulunan Belgrad'da Sırbistan REC Ülke Ofisi'ni ziyaret ediyoruz. Kültürlerimiz ve ideallerimizin ortaklığı sıcak bir sohbetin doğmasını kolaylaştırıyor.

yunca birlikte yaşamının bıraktığı izler bizi takip ediyor. Yol boyunca Bayburtlu'nun Yeri, Sivashlı'nın Yeri'ni kovalıyor. Tabii bu izlerin önemli bir sebebi de, Avrupa'daki göçmen işçilerin 40 yıldır bu hattı eve dönüş yolu olarak kullanması... Sırbistan, AB üyesi olmamasına karşın Bulgaristan'dan çok daha gelişkin görünüyor; yollarından evlerine kadar. Başkent Belgrad'a kadar neredeyse tüm yol otopan. Belgrad'da bizi REC Sırbistan ekibi bekliyor ama önce küçük bir Belgrad gezisi. Rehberimiz, tarih boyunca dünyanın en çok işgale uğrayan kenti olduğunu söylüyor. Aynı zamanda Avrupa'nın en yeşil kentlerinden biri. Tabii bunda neredeyse Tuna ve Sava'nın buluşma noktasında bulunmasının da önemli bir payı var. Kentin etrafını yılan gibi çeviren bu iki nehir ve Eski Belgrad ile Yeni Belgrad'ın buluşma noktasında oluşan nehir adası, benzersiz bir coğrafya yaratmış. Sadece bu adada yaşayan üç endemik tür (bir mantar, bir kurbağa ve bitki türü) olduğunu öğreniyoruz. Üzerini kaplayan ormandan zeminin görülmediği ada koruma altına alınmış durumda. Coğrafi oluşumlar düşünüldüğünde neredeyse bebeklik (Osmanlı hari-

calarında görülüyor) sürecindeki adanın Belgrad'a çok farklı bir hava getirdiğini söyleyebiliriz. REC Sırbistan Ofisi, görece büyük; 10'un üzerinde çalışanı var. Tatil dönemi olduğu için sadece bir kısmıyla tanışıyoruz. Ivana Tomasevic ve Andrej Dimitrijeviç bize yaptıkları çalışmaların küçük bir özetini geçiriyorlar. Çalışmaları arasında, aynı Bulgaristan gibi çevre eğitimi önemli bir yer tutuyor ancak REC Türkiye gibi kamu kurumlarının çevresel eğitimi, kapasite geliştirme konularında da önemli adımlar atmaya başlamışlar. Geridönüşüm konusundaki bilinçlendirme ve organizasyonlar geliştirme çalışmalarından da bahseden ekip, özel sektörle işbirliği yapmak için yola koyulduklarını ama bu konuda daha oldukça yeni olduklarını belirtiyorlar. Bir diğer ilgimizi çeken çalışmaları ise çevresel raporların hazırlanmasında kurumların kullanımını için geliştirdikleri yazılım. Sohbet, havadan ve sudan konulara doğru uzanıyor. Hava konusu gelince, iklim değişikliğinin etkilerinin burada da özellikle bu yaz çok ciddi biçimde hissedildiğini söylüyor dostlarımız. Avrupa'nın en çok güneşli güne sahip kentlerinden

biri olan Belgrad, bu yaz neredeyse hiç güneş yüzü görmemiş; bu yüzden canlar biraz sıkın. Ama ortak kültür konusu çok daha eğlenceli. Sırpça'da Türkçe ile ortak 500 kelime olduğunu söyleyince, bulmaca başlayveriyor. Ufak değişikliklerle, sirkeden (sirçe) çoraba, rakıdan (rakıya) kebaba (cevap) kadar uzanan ortak kelimeler, yemekler dökülüyor. Daha sınırlı kapısında kullandığımız çalınan "haydi, haydi"ler boşuna değilmiş.

Tuna ve Sava'nın buluşma noktasına hâkim, oldukça etkileyici Belgrad Kalesi'nden (ne yazık ki sonu gelmez işgallerde neredeyse tümü yıkılmış) göz alabildiğine uzanan Tuna'ya ve Tuna ötesine uzanan sık ormanlarla kaplı topraklara bakıyoruz. Yolumuzun bundan sonrası Tuna boylarında ilerleyecek. Burası Balkanlar'ın bittiği nokta olarak kabul ediliyor ve yer şekilleri de, kültür de, etnik yapı da burada değişiyor. Ötesi Pannonian Ovası ve artık Orta Avrupa'ya doğru geçiyoruz.

Bilinmeyen Ülke: Gelecek

Macaristan'dayız... Bir üniversite kenti gibi duran, sokaklarını gençlerin alabildiğine doldurduğu Szeged'de küçük bir gezi ve yemek

Rifat Ünal Sayman, Onur Akpulat, Dursun Baş, Pınar Akpınar, Ezgi Altıntaş ve Sinan Yılmaz'dan oluşan REC Türkiye çalışanları, Szentendre'de bulunan REC Merkezinde, Zoltan Erdelyi, Shakhboz Akhmedov ve Zoltan Honti ile birlikte...

lerden uzmanlar bir arada (bu çok-kültürlülüğün ve kozmopolitliğin özellikle tercih edildiğini de belirtiyorlar). Soğuk Savaş'ın ardından kurulan REC, özellikle Doğu Avrupa ülkelerinin çevre konusundaki kapasitelerinin geliştirilmesine yoğunlaşmış bir organizasyon. Sadece merkez ofisinde (burası bir üniversite kampüsünü andırıyor) 100'ün üzerinde çeşitli konularda çalışan uzmana sahip. Bir not daha: REC Merkez Ofisi, bölgenin en büyük güneş enerjisi sistemlerinden birine sahip ve uzun bir süredir de sıfır karbonlu bir yapı haline gelmek için çalışmalarını sürdürüyor.

Toplantıda konuşulan en kritik mesele ise, bunca geçen yıldan ve çalışmadan sonra REC'in bir döneminin kapanacağı ve yeni stratejilerinin belirlenmesi gerektiği. Gerçekten de bölgede REC'in çalışmalarıyla konuyla ilgili gerek kamu yönetimlerinde, gerek sivil toplumda çevre konusunda önemli mesafeler katılmış durumda. Türkiye'nin de da-

molasının (tabii ki Macar gulaşı) ardından yolculuğumuzun son durağı Budapeşte'ye doğru yola koyuluyoruz.

Tuna'nın Buda ve Peşte olarak ikiye böldüğü Budapeşte, şimdiye kadar gördüğüm tüm kentler arasında açık ara en çarpıcısı. Sadece beş on cadde veya sokak değil, tüm kent bir açık hava müzesi. Sokaklar alabildiğine canlı. Gezi Parkı'nın kardeşi **Erzsébet Meydanı** hıncanın gençlerle dolu. Yaşayan, hayatın nabzının vuruşlarını anbean hissedebileceğiniz eski ama eskimemiş bir kent Budapeşte. Her köşesi canlı, heykellerin arasından çocuklar fırlıyor. Yemyeşil parklarda gençlerin rahiplerin koyu bir sohbet daldı-

ğın görebiliyorsunuz.

Ama şimdi bir saat ötedeki, REC'in ana merkezine, yine Tuna kıyısında bulunan Szentendre kasabasına gitmemiz gerekiyor. Orada bizi REC'in Direktör Yardımcısı **Zoltan Erdelyi** karşılıyor. Eski Macaristan Güreş Şampiyonu da olan Zoltan'ın gözleri, REC'in onlarca ülkedeki organizasyonlarını nasıl koordine ettiğini gösterircesine pırıl pırıl.

Şimdi REC merkezinin neredeyse tüm birimlerinden temsilcileriyle toplantı halindeyiz. IT, tanıtım ve iletişim, finans ve strateji birimlerinin temsilcileri çalışmalarını aktarıyor. Burası küçük bir Birleşmiş Milletler gibi: İspanyol'dan Özbek'e, Kanadalı'dan Romen'e farklı millet-

Sıfır karbon olma yolunda ilerleyen REC Merkez ofisinde, değişik birimlerin yöneticileriyle gerçekleştirdiğimiz toplantıda, Doğu Avrupa ülkelerinin çevre politikalarının geliştirilmesinde bugüne kadar önemli bir rol oynayan REC'in önümüzdeki dönemdeki rolünü konuştuk.

hil olduğu bu çalışmalar, özellikle AB çevre uyum fazlarında birçok adımın atılmasını sağladı. Bundan sonrası için iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum konusuna daha fazla eğilineceği; su, enerji gibi kaynak verimliliği temelli konulara ilginin artacağı; özel sektörün konuyla ilgili dönüşümünde daha aktif rol oynanması gerektiği, daha sonuç odaklı olma ihtiyacı, REC'in stratejistlerinin altını çizerek vurguladıkları noktalar. Belli ki Merkez'de, REC'in önümüzdeki 5 yılının stratejisi ve planı üzerinde hararetli tartışmalar dönüyor. REC'in en iyi olduğu alanlara doğru yönelmesi ve odaklanması, ortaklaşılan noktaların başında geliyor.

Ülkede koca bir 10 yılı deviren REC Türkiye de, yaptıkları çalışmaları, bundan sonra yönelecekleri ana hatları aktarıyor. REC Merkez ofis uzmanlarının soruları ve ilgileri, REC Türkiye'den beklentilerinin bir hayli fazla olduğunu gösteriyor. Gerek kamuyla, gerekse de -ve hatta özellikle- özel sektör temsilci-

leriyle kurduğu güçlü ve sıkı bağlarının, merkezin de dikkatini çektiği belli. Macaristan'a kadar süren bu 5-6 günlük yolculuğun ortasında kesinleşen, AB (ESEI) tarafından fonlanan "**Türkiye'de Çevre Yönetimi için Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi**"nin küçük bir kutlaması da yapılıyor. Yüksek hedeflere ve bütçeye sahip bu proje, REC Merkez Ofisi tarafından da ilgiyle takip edilecek büyük ihtimalle. İstanbul'dan Balkanlar'a, oradan Macaristan ovalarına, ormanlar, dağlar, kentler, köyler ve nehir yolları boyunca ilerleyen yolculuğumuzun sonuna geldik. Ama Ursula LeGuin'in dediği gibi "Gerçek yolculuk geri dönüştür". Her yolculuk sinesinde geri dönüşünü, ötelerini saklar. Yolculukta birikenler, tortular, artık sizinle birlikte yaşayacaktır. Hafıza, bitmiş tükenmiş anıların biriktiği durağan bir bilgi deposu, eski eserler müzesi değil, her adımda yeni öğrenilenlerle eski bilgi ve deneyimlerin tekrar anlamlandırıldığı, yeni manalar, yeni yüzler

Kısa Kısa Orta ve Doğu Avrupa için Bölgesel Çevre Merkezi (REC)

- Bölgesel Çevre Merkezi (REC), Orta ve Doğu Avrupa, Türkiye ve Karadeniz coğrafyasında faaliyet gösteren bağımsız, tarafsız, kâr amacı gütmeyen uluslararası bir kuruluş.
- 1990 yılında Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Komisyonu ve Macaristan tarafından kurulan REC'in merkez ofisi Macaristan'da.
- 31 ülke ve Avrupa Komisyonu'nun imzaladığı bir Şart'a bağlı olarak, 17 ülkedeki ofis ağıyla faaliyet gösteriyor. Merkez ofis ve ülke ofislerinde toplam 200 uzmandan oluşan uluslararası bir ekip çalışıyor.
- Çalıştığı ülkelerde, başta AB Çevre Müktesebatına uyum olmak üzere pek çok çevresel konuda önemli bir boşluğu doldurmaya çalışıyor.
- Buldukları ülke sınırlarını aşan bir deneyim ve etkinlik alanına sahip olan REC ofisleri, giderek genişleyen ve bütünleşen Avrupa içinde; kamu, özel sektör ve sivil toplum düzeyinde yerel, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak pek çok çalışma yürütüyor.
- Çevre yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında; çevre politikaları, biyoçeşitlilik, iklim değişikliği, yenilenebilir enerji ve atık yönetimi gibi konularda, başta hükümetler ve resmi kurumlar olmak üzere ilgili bütün paydaşlara; çevresel bilgiye erişim, çevre eğitimi, kurumsal kapasite geliştirme, ulusal ve uluslararası işbirliği platformları oluşturma ve mali mekanizmalar gibi araçlarla etkin çözümler üretmeleri için destek veriyor.

kazandığı dinamik bir yolculuklar mekânıdır. J. R. R. Tolkien, dünya edebiyatını fantastik kurguyla tanıştıran Hobbit'te lafa şu sözlerle girer: "Oradaydık ve şimdi buradayız." Tam da öyle... Biz de öyle bitirelim: "**Oradaydık ve şimdi buradayız.**" İşler ve gelecek bizi bekliyor... ○

“Artık Elektriğiniz Güneşten”

BYD Türkiye Distribütörü
1 GW / Yıl Üretim Kapasitesi

**Solar
PV**

Anahtar Teslim EPC Hizmetleri
300MW Alman EPC Deneyimi

Başlıca Faaliyetlerimiz;

- Solar EPC Anahtar Teslim Kurulum Çözümleri
- Solar PV Modülü Satışı / BYD Türkiye Distribütörü
- Solar Bakım Hizmetleri / O&M
- Solar PV Konstrüksiyon İmalatı ve Montajı
- Solar PV Şebekeden Bağımsız Sistemler
- Solar Aydınlatma Ürünleri
- Solar Pompa Kontrol Sistemleri

İletişim:

www.hizmark.com

solar@hizmark.com

T. +90 212 264 1717 Pbx.

“İnsani Gelişim”de En Keskin Düşüş Afrika, Libya ve Suriye’de

✍ Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın (United Nations Development Programme - UNDP) her yıl hazırladığı **“İnsani Kalkınma Raporu”**nun (Human Development Report) 2014 versiyonu Ağustos 2014’te yayımlandı.

Bu seneki teması **“İnsani Gelişimi Sürdürmek: Zayıflıkları Azaltmak ve Direnç İnşa Etmek”** (Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience) olan rapor, küresel ölçekte tüm insani gelişim eğilimlerinin olumlu olduğunu gösteriyor, doğal veya insan kaynaklı felaketler ile krizlerin zaman zaman tüm yaştaki insanların refah seviyelerinde tehdit oluşturduğunu da ortaya koyuyor. Tüm birey ve toplumların çeşitli risklerle karşı karşıya olduğu bilinciyle hazırlanan rapora göre, bazı kesimler söz konusu risklerden daha az etkileniyor. Zaten raporun hedefi de bunun nedenlerini anlamak, insani gelişim bakış açısıyla zayıflık ve direnç unsurlarını incelemek.

Raporda öne çıkan bulguları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Genel insani kalkınma seviyeleri daha öncekinden daha düşük bir hızda da olsa artmaya devam ediyor. 2012 yılında 0,700 olan İnsani Gelişim Endeksi, 2013 yılında 0,702’ye yükseldi.
- Dünya nüfusunun %15’inden fazlası çok yönlü yoksulluk yaşıyor.
- 16 ülkede kadınlar için olan insani kalkınma rakamları, ya erkeklerle eşit ya da daha yüksek.
- İnsani Gelişim Endeksi’nde en keskin düşüşler, süregelen çatışmaların gelir seviyelerini düşürdüğü **Merkezi Afrika Cumhuriyeti, Libya**

ve **Suriye**’de gerçekleşti.

- Genel eşitsizlik seviyesindeki en yüksek düşüşün kaydedildiği yıl olmasına rağmen, 2013’te **Latin Amerika** ve **Karayip** ülkeleri yoğun bir gelir eşitsizliği yaşadı.
- Güney Asya 800 milyon yoksul ve 270 milyon yoksulluk sınırındaki nüfusu ile en yüksek çok yönlü yoksul nüfusa sahip bölge. Bu rakamlar ile yoksulların sayısı, toplam nüfusun %71’ini geçiyor.

Detaylı bilgi: www.undp.org

Kaynak: www.undp.org/content/dam/undp/library/corporate/HDR/2014HDR/HDR-2014-English.pdf

Küresel Isınma Ulaşımı da Tehdit Ediyor

Cambridge Üniversitesi ile **Business for Social Responsibility** (Sosyal Sorumluluk için İş Dünyası - BSR) adlı iş dünyası örgütü, son çıkan IPCC raporunu ulaşım sektörü açısından değerlendirdiği **“İklim Değişikliği: Ulaşım Sektörü için Çıkarımlar”** (Climate Change: Implications for Transport) adlı raporunu Ağustos ayında yayımladı.

Ulaşım sektörünün iklim değişikliğine sebep olan karbondioksit emisyonlarının başlıca kaynağı olduğunu belirten rapora göre, bu değişiklikten en çok etkilenen sektör yine ulaşım. Rayların sıcaktan esnemesiyle trenlerin raylardan çıkması, havayolu ulaşım fiyatlarının artması, otoyollardaki asfaltların sıcaktan erimesi ve yumuşaması, yol ve köprülerin yükselen deniz seviyesi nedeniyle su altında kalması, artan fırtınalar sebebiyle okyanus aşırı deniz taşımacılığının risk ve maliyetlerinin artması bu etkilerden birkaçı. Ulaşım sektörü, dünyadaki ham petrol üretiminin yarısından fazlasını kullanıyor; tren, uçak, karayolu araçları ve gemiler enerjilerinin

%94’ünü ham petrolden sağlıyor. Bu da sektörün dünyadaki toplam enerji kaynaklı karbon emisyonunun yaklaşık %25’ini oluşturmasına sebep oluyor. Rapora göre, ülkeler ve işletmeler en yakın zamanda emisyonlarını düşürecek önlemler almazlarsa bu oran %50’ye çıkabilir. Bu sorunu çözmek için atılması gereken adımların karmaşık ve maliyetli olabileceğini vurgulayan raporda birkaç çözüm önerisine de yer verilmiş. Fosil yakıtların alternatif enerji kaynakları ile değiştirilmesi, araç verimliliklerinin artırılması, ulaşım talebinin azaltılması ve çok enerji harcayan ulaşım yöntemleri yerine bisiklet veya toplu taşıma gibi daha az enerji harcayan ulaşım yöntemlerinin tercih edilmesi bunlardan birkaçı. Rapordaki ilginç bir diğer bulgu ise yoğun nüfuslu şehirlerdeki ulaşım sektörünün, şehrin ihtiyaç duyduğu çeşitli ulaşım yöntemleri sebebiyle daha az yoğun nüfuslu şehirlere göre daha az karbon ayakizi bırakması.

Detaylı bilgi: www.bsr.org

Kaynak: www.bsr.org/reports/BSR-Cambridge-Climate-Change-Implications-for-Transport.pdf

2013, Yine Rekorların Yılı Oldu

Amerikan Meteoroloji Toplumu (American Meteorological Society) Temmuz ayında yayımladığı **“İklim Durumu 2013”** (State of Climate 2013) adlı raporunda hava, kara, su ve buzlardan alınan iklim verisiyle gezegenin ısınma eğilimine devam ettiğini kanıtladı.

Rapora göre, 2013 yılının en öne çıkan iki olayı yükselen ısı, deniz seviyesi ve gözlenen karbondioksit oranı ile **Güney Yarımküre'nin ısınması** ve **Haiyan Süper Tayfunu** olarak not edildi.

57 ülkeden 425 bilim insanının katkı verdiği rapor için seragazı seviyeleri, atmosferdeki, okyanuslardaki ve karasal alanlardaki sıcaklıklar, bulut örtüsü, deniz seviyeleri, deniz tuzluluk oranları, deniz buzulları ölçeği ve kar örtüsü gibi onlarca değişimdeki değişimler ve paternler incelendi.

Raporda öne çıkan bulgular şu şekilde:

- Seragazıları seviyeleri tırmanmaya devam ediyor. Atmosferdeki karbondioksit oranı son yılda 2.8 ppm artarak 395.3 ppm seviyesine ulaştı.
- Yerkürenin yüzeyine yakın sıcaklık artışları devam ediyor. 2013 yılı kaydedilen en sıcak yıllardan biri oldu. En yüksek sıcaklıklar sırasıyla Avusturya, Arjantin ve Yeni Zelanda'da kaydedildi.
- Deniz yüzeyi sıcaklıkları da artıyor.

Orta Pasifik'te El Nino'nun, Kuzey Pasifik'te ise Pasifik dalgasının etkili olduğu 2013 yılında en yüksek deniz yüzeyi sıcaklığı Kuzey Pasifik'te kaydedildi.

- Deniz seviyeleri yükselmeye devam ediyor. Son 20 yıldır görülen yıllık 3.2 mm artış eğilimi devam etti.
- Kuzey Kutbu ısınmaya ve buzullar erimeye devam ediyor. Son yedi yıldır kaydedilen rekor buzul seviyesi düşüşleri 2013 yılında da devam etti.
- Güney Kutbu ısınmaya devam ederken, buzul seviyelerinde rekor artış gözleniyor. Ölçümün başladığı 1957 yılından itibaren 2013'te en yüksek sıcaklık seviyesi kaydedildi.
- Fırtınalara sebep olan tropik siklonların sayıları, 94 fırtına ile ortalama yakın ancak Haiyan gibi kaydedilen en yüksek hızda (saatte 315 km) gerçekleşen fırtınalar da mevcut.

Detaylı bilgi: www.ametsoc.org

Kaynak: www2.ametsoc.org/ams/index.cfm/publications/bulletin-of-the-american-meteorological-society-bams/bams-state-of-the-climate-2013/?utm_source=pr&utm_medium=pcon&utm_campaign=stateofclimate2013

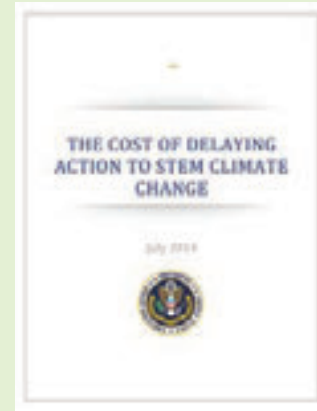
İklim Değişikliği ile Mücadeleyi 10 Yıl Ertelemek Maliyetleri %40 Artırır

Beyaz Saray, iklim değişikliği ile mücadele konusundaki çalışmalarına bir yenisini daha ekledi ve Temmuz ayında **“İklim Değişikliği ile Mücadeleyi Ertelemenin Maliyeti”** (The Cost of Delaying Action to Stem Climate Change) adlı bir rapor yayımladı. Beyaz Saray'ın Ekonomi Danışmanları Kurulu tarafından hazırlanan 33 sayfalık rapor için Amerika'nın iklim değişikliği mücadelesi kapsamında 100'den fazla aksiyon adımı incelendi ve gecikme maliyetleri karşılaştırıldı. Rapora göre, aksiyon adımlarının 10 yıl ertelenmesi, potansiyel tasarrufları da yok ederek Beyaz Saray'ın iklim değişikliği hedeflerine uyum maliyetlerini %40 artıracak.

Atılacak adımların kendi maliyetlerin yanı sıra, ertelenecek olmaları durumunda, Sanayi Devrimi öncesine göre küresel ısınmayı 3 derece artıracak ve bu da her yıl küresel ekonomik üretimin maliyetini de %0.9 yükseltecek. Bu oran, 2014 yılı için değerlendirildiğinde sadece Amerikan ekonomisi için 150 milyar dolarlık bir maliyet anlamına geliyor.

Detaylı bilgi: www.whitehouse.gov

Kaynak: www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/the_cost_of_delaying_action_to_stem_climate_change.pdf

Mutlu Keçiler, Meraklı Kediler ve Yaratıcı Çocuklar

Türkiye'deki eğitim sisteminin yetersizliğinden yakınan ve alternatif eğitim sistemleri üzerine çalışmaya başlayan öğretmen, ebeveyn ve aktivistler, 2010 yılında "Başka Bir Okul Mümkün Derneği"ni (BBOM) kurdu. Alternatif eğitim, demokratik okul, ekolojik duruş ve özgün finansman vizyonu doğrultusunda Bodrum'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı "Mutlu Keçi" Okulu'nu hayata geçiren dernek, şimdi de Ankara'da "Meraklı Kedi"yi açmaya hazırlanıyor. BBOM Ankara Eğitim Kooperatifi Yönetim Kurulu Üyesi Gonca Fide ve BBOM Ankara Eğitim Kooperatifi Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Burcu Uçaray Mangıtlı, derneğin çalışmalarını, hedeflerini ve oluşturdukları eğitim modelini EKOIQ'ya anlattı...

 Füsün AKAY

En baştan başlarsak... “Başka bir okul mümkün” düşüncesi nasıl çıktı ortaya?

Gonca Fide: Biz’in hikâyesine en başından başlamak, bizi tanımlamak için elzem, çünkü bugün “biz” dediğimizde ebeveynlerden öğretmenlere, çocuklardan aktivistlere, eğitim bilimcilerden çeşitli uzmanlara kadar Türkiye’deki eğitim meselesiyle derdi olan geniş bir topluluktan bahsediyoruz. “Başka Bir Okul Mümkün” girişimi (BBOM) İstanbul’da bir grup anne-baba ve eğitimcinin içlerini yakan eğitim sorunlarıyla yüzleşme, yakınma, iç dökme sürecinin bir ürünü olarak gelişti. Yakınmanın ötesine geçerek bir alternatif yaratmanın gereğiyle, 2009 sonbaharından itibaren ön hazırlıklara başlayan küçük bir grup, 2010 başında Türkiye’de eğitim anlayışı ve uygulamalarına dair benzer kaygıları taşıyan daha geniş bir gruba yaptığı çağrının ardından BBOM Derneği kurdu. İlk dönem, bir araya gelme ve girişimin manifestosu diyebileceğimiz temel ilke, değer ve hedefler belirlendi. İlk günden itibaren, sürecin kendisinin de kurulacak okulun ilkeleri açısından belirleyici olduğunun farkındalığı vardı. Bu nedenle, BBOM’un ilkelerini oluştururken, bu girişime destek olan, emek veren herkesin sözünü ortaklaştırmak için olağanüstü bir çaba sarf edildi.

Burcu Uçaray Mangıtlı: Derneğimiz, çalıştaylarla BBOM modelinin geliştirilmesi ve BBOM okullarının hayata geçirilmesini sağlıyor. Bunun yanı sıra BBOM okulları için seçilen öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerini de derneğimiz organize ediyor. Diğer bir deyişle dernek modelin yapılandırılmasında ve işleyişinin denetlenmesinde önemli bir rol oynuyor, modeli tanıtarak farkındalık yaratıyor. Yerelde de eğitim kooperatifleri bir protokolle bağlı oldukları BBOM modelini açtıkları okullarda hayata geçiriyorlar.

“Alternatif eğitim, demokratik okul, ekolojik duruş ve özgün finansman” vizyonu doğrultusunda ilk okulunuzu Bodrum’da kurdunuz. Oluşturduğunuz modeli bize anlatır mısınız? Bu sistemde neler var, neler yok?

G.F.: BBOM modelini uygulayan ilk

Gonca Fide

Burcu Uçaray Mangıtlı

okul, 2013 yılında Bodrum’da çocukların koyduğu isimle “Mutlu Keçi”, resmi adıyla Özel Yahşi İlkokulu olarak açıldı. Ve birinci yılını bitirdi. BBOM modelinde esas olan dört eksendir: Alternatif eğitim, demokratik yönetim, ekolojik duruş ve özgün finansman. **Alternatif eğitimde** çocuk merkezli ve toplumsal çözüm merkezli bir eğitim hedefleniyor. Bireyselleştirilmiş eğitim programlarıyla her çocuğun kendine özgü yetenek ve ilgilerine göre MEB’in kazanımlarını vermeyi amaçlıyoruz. Öğretmenlerin çocuklara özel bireysel eğitim programlarını oluşturabilmeleri için akranlarıyla öğretilecek kazanımlarda sınıflar 20 kişiyi geçmeyecek şekilde düşünüldü. Sıralı öğrenmenin yanı sıra bu modelde öğretmen ve gönüllülerin açacağı ve çocukların istedikleri gibi seçecekleri çeşitli atölyeler var. Marangozluk, dans, yabancı diller, dokumacılık, seramik gibi konularda çocukların talebiyle açılan bu atölyelerde karma yaş uygulaması yapılıyor. Hem MEB müfredatını içeren derslerde, hem de atölyelerde multi-disipliner bir yapı benimsenerek çocukların farklı konular arasında bağlantı kurabilmeleri, böylelikle öğrenmenin hayatın içinde var olduğu şekliyle gerçekleşmesi sağlanıyor.

BBOM Okullarının “ekolojik duruş” sergilemesi, çocukların büyürken dünyamızın içinde bulunduğu ekolojik krizin farkında olan bireyler olarak yaş almalarının, yaşadıkları gezegene duyarlı ve sevgiyle yaklaşmalarının temelini atmayı hedefliyor.

Okulun tüm bileşenlerinin karar sürecine katıldığı, okul meclisi üzerinden doğrudan katılımı ve sorumluluğu merkeze alan **demokratik yönetim**, modelimizin olmazsa olmazlarından. Çocuk haklarının hayata geçtiği bir okul için okul meclisinin işlerliğini çok önemsiyoruz. Yaşam alanı olarak kabul ettiğimiz okulda çocuklar isteklerini, eleştirilerini ifade edebilecekleri bir mekanizmada sorumluluk duygularını

“Çocuklardaki Merak Duygusu Köreltilmemeli”

Türkiye’de üniversite kapılarına yığılan, sınav odaklı nesiller yetiştiğini dile getiren Burcu Uçaray Mangıtlı’nın çözüm önerisi, birey odaklı eğitim sisteminin kurulması: “Türkiye’deki eğitim sisteminde bir tarafta fiziksel olanakları kısıtlı ve kalabalık devlet okulları var; bir taraftaysa fiziksel olanakları daha iyi ama aralarındaki rekabet neticesinde giderek çocukları birer müşteri gibi gören, reklama büyük bütçe payları ayıran özel okullar var. Diğer yandan her iki yol da aynı noktaya çıkıyor: Üniversite kapılarına yığılan, sınav odaklı nesiller yetişiyor. Sonuçta çoğunlukla ne istediğini keşfedemeden puanının tuttuğu popüler bir bölüme yerleşen bireyler mutsuz oluyor, ne istediklerini 30-35 yaşında keşfedip kariyer değiştirmeye çalışıyorlar. Öncelikle odak, eğitimi alan kişi olmalı. Çocuklar eğitimlerinde söz sahibi olabilmeliler. Çocuklarla haşır neşir olan herkes bilir ki, onlarda **inanılmaz bir merak ve öğrenme açlığı** vardır. Eğitim sisteminizin

en önemli sorunu, çocuklardaki bu merakın köreltilmesi, gözlerindeki o parıltının okulda kaldıkları süreye paralel olarak sönmesidir. Bunun da altında yatan temel faktör, çocuklara yüklenen aynı şeyleri, aynı biçimde ve aynı hızda öğrenmeleri beklentisidir. Oysa **her çocuk bir bireydir** ve farklı kazanımlara farklı hızlarda ulaşabilirler. Bir çocuk 12 aylıkken bir diğeri 15 aylıkken yürüyebilir. Bu fark ne birini “tembel” yapar, ne de diğeri “çalışkan”. 6 yaşına geldiklerindeyse tüm çocuklardan aynı yöntemle ve aynı sürede okuma-yazma öğrenmeleri beklenir. Bir başka kazanımı ön plana alıp kendisine dayatılanı diğerlerine göre geç edinen çocuk ise “yavaş” veya “uyumsuz” olarak yaftalanıp öğrenme açlığı köreltilir. Kısaca BBOM modelinin en önemli çözüm önerisi, çocuğu kendi eğitim sürecinin merkezine koymak, ona kulak vermek, çocuğun merakını öğrenmenin motoru yapmak ve yetişkin hayatında **mutlu ve sorumlu bir birey** olmasının yolunu açmak.”

geliştirerek çözüm bulma yolunda önemli deneyimler yaşayabilecekler. BBOM Okullarında okul meclisine çocuklar, öğretmenler, okul çalışanları ve yöneticileri eşit oy hakkıyla katılıyor. Bu eşitlikçi yapının oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Ekolojik değerlerin mimari, beslenme, özel eğitimler, atölye çalışmaları, okul dışı aktiviteler ve müfredata içselleştirme yoluyla merkeze konulduğu bir eğitim anlayışının modelde yer almasının çok önemli olduğunu biliyoruz. BBOM Okullarının **ekolojik duruş** sergilemesi, çocukların büyürken dünyamızın içinde bulunduğu ekolojik krizin farkında olan bireyler olarak yaş almalarının, yaşadıkları gezegene duyarlı ve sevgiyle yaklaşmalarının temeli atacak.

B.U.M.: Örneğin, sürekli akan musluklarla dolan havuz problemleri yerine **yağmur suyuyla dolan göletleri** matematik dersi örnekleri olarak kullanmak, okulumuzda atık suların bitkisel arıtımıyla bahçemizi sulamak, geridönüşümü yaşamın doğal bir parçası haline getirmek gibi uygulamalar da yapabiliriz. Benim hayalim çocuklarımızdan sürdürülebilirliği öğreneceğimiz bir gelecek.

Özgün finansman ile kastedilen ise aile ve gönüllü inisiyatifinin işletileceği, ticari kâr amacı gütmeyen ve kendi kendine yeterliliği esas alan finansal yapı. Okulun finansal yapısının özgün olması, yani herhangi bir sermayedarın sahip olmadığı bir yönetim biçimi oluşturulması, özel okul ve devlet okulları arasında sıkışan sisteme de bir alternatif oluşturuyor. Çocuklarını okula kaydettirmek isteyen ailelerden bir ebeveyn okulun finansal yöneticisi olan eğitim kooperatifine üye oluyor. Çocuğu okuldan mezun olan aileler kooperatiften ayrılabilirler ve kooperatif tüzüğü gereği kâr payı dağıtmıyor. Elde edilen gelir okula, burslu öğrenci sayısının artırılmasına harcanıyor.

Bu modeli oluştururken, dünyadaki örnek ülkelerin eğitim sistemlerini de araştırdınız mı?

G.F.: Dünyada alternatif eğitim veren birçok okul var. Bunlardan en çok bilineni **İngiltere’deki Summerhill** okulu.

1921’de kurulmuş olan okul, klasik eğitim sistemlerine alternatif uygulamalarıyla bugüne kadar gelmiş. **EUDEC (European Democratic Education Community)** kuruluşu, Avrupa’da bulunan demokratik okullardan oluşan bir ağ. Benzer olarak ekolojik okulların oluşturduğu bir platform olarak **Green Schools Initiative** gibi topluluklar da mevcut.

B.U.M.: Bu topluluklarla dernek olarak iletişim halindeyiz. Buna ek olarak gördük ki, Finlandiya gibi eğitimde başarıyı yakalamış ülkelerde, **çocuk hakları odaklı** bir sistem oluşturmak ve öğretmenlerin sosyal hak ve güvencelerini artırmak hedefleniyor. Biraz önce sözünü ettiğimiz gibi bireyselleştirilmiş eğitimde her çocuk için ayrı bir yol haritası çiziliyor ve çocuk da bu yol haritasında söz sahibi; kendi kendini değerlendiriyor, hedeflerini ve programını öğretmenle kendi oluşturuyor. Aslında bireyselleştirilmiş eğitim MEB sisteminde de öngörülen ama gerek sınıf mevcutları, gerek öğretmenlerin üzerindeki yükler sebebiyle gerçekleştirilemeyen bir ideal. Dolayısıyla BBOM modelinde öğretmenlerimizin yeri çok merkezi. İyi bir eğitim sistemi için emeğinin karşılığını alan, çalışmaları ve kendini geliştirme desteklenen bir öğretmen kadrosuna ihtiyaç var.

Peki, bu okulların statüsü ne olacak, Milli Eğitim’e bağlı özel ilkokul şeklinde mi eğitim-öğretim sunacak?

B.U.M.: MEB sisteminde resmi olarak sadece özel okullar ve devlet okulları bulunuyor. Bu sebeple bu okulların resmi statüsü özel okuldur. Ancak aileleri müşteri olarak gören bir yapı bu okullarda söz konusu olamaz. Çünkü aileler kooperatife üye olarak bizzat okula ortak oluyorlar. Ayrıca her türlü finansal bilgi şeffaf olduğundan ve kâr amacı güdülmendiğinden söz konusu olan aslında özel okul-devlet okulu ikilemini kırmaya yönelik bir alternatif oluşturmak.

“Meraklı Kedi” adını verdiğiniz okulu da Ankara’da açmayı planlıyorsunuz. Projeniz Eylül ayında hayata geçecek mi?

G.F.: Ankara’daki aileler, eğitimciler, ak-

tivistler ve gönüllüler olarak 2013 yılının başında bir araya geldik. Bireysel olarak İstanbul’daki BBOM Derneği’nden ve modelden haberdardık ve Ankara’da bu okulu açabilmenin yollarını araştırıyorduk. İlk başlarda haftada iki defa toplanıyorduk. Ankara’da BBOM’un duyulması için çalışmalar yapmayı hedefledik. Şubat 2014’te arkadaşlarımız Ankara Gölbaşı İncek köyünde bulunan bir köy okulunun İl Özel İdaresi tarafından 10 yıllığına kiralanabileceği haberine ulaştı. Bu aşamada grubumuz okulu kiralayabilmek için kooperatifi kurma kararı aldı. 10 gün gibi kısa bir sürede tüm bürokratik işleri hallederek ihaleye katıldık ve okulu kiraladık. Bu aşamadan sonra kooperatif üye sayımızı ve bilinirliğimizi artırmaya çalışıyoruz. Şu an okulumuzun tadilat işleri devam ediyor. Okulumuz için yeterli sayıda öğrenci sayısına ulaşırsak bu Eylül ayında okulumuzu açacağız. Okulu finansal açıdan sürdürülebilir sayıda öğrenciye ulaşamazsak açılışımızı bir yıl erteleyeceğiz.

Başka kentlerde de çalışmalar yürütüyor musunuz?

B.U.M.: Şu anda BBOM Bodrum ve Ankara kooperatiflerinin yanı sıra İzmir ve Kaş Kooperatifleri kurulmuş durumda. İzmir’de 2015 yılında bir veya iki BBOM okulu açılması yönünde çalışmalar devam ediyor. Bu dört kooperatifin yanı sıra Antalya, Bursa, Çanakkale ve Eskişehir’de de BBOM girişimleri var ve onlar da kooperatifleşme yolunda hızla ilerliyorlar.

Tadilat işleri tamamlanmak üzere olan Meraklı Kedi İlkokulu, yeterli öğrenci sayısına ulaştığında Eylül ayında kapılarını açacak. Antalya, Bursa, Çanakkale ve Eskişehir ise kooperatifleşme yolunda hızla ilerleyen şehirler arasında...

Üç Model Harmanlanarak Türkiye'ye Uyarlandı

Eğitim modelini oluştururken **Waldorf**, **Reggio Emilio** ve **Montessorri** gibi modelleri incelediklerini ve Türkiye yereline uygun parçaları bir araya getirdiklerini söyleyen Gonca Fide, "Üç metodun da temelinde çocuk merkezli olması, yaratıcılığı teşvik etmesi ve çocukların kendi hızında ilerlemesi öne çıkıyor. Aynı zamanda üç modelde de ailelerin okulla ciddi bir işbirliği içinde olması teşvik ediliyor" diyor. İşte söz konusu eğitim modellerinin içeriği:

Waldorf: 1. Dünya Savaşı sonrası Almanya'sında **Rudolf Steiner** tarafından bir fabrikanın işçilerinin çocukları için kurulan bir eğitim sistemi. İnsan gelişimini yedişer yıllık döngülere ayıran model kapsamında daha çok sanat, müzik, bahçecilik, yabancı diller gibi konular başta olmak üzere tüm konular sanatsal ortamlarda öğretiliyor. Almanya'da 600'ün üzerinde Waldorf okulunun yanı sıra anaokulları da bulunuyor. Waldorf okullarının üç temel unsuru; ruh eğitimine yönelik, sorumluluk bilinci, doğruluk ve hayalgücünü geliştirmek üzerine kurulu.

Reggio Emilia: Reggio Okulları, 2. Dünya Savaşı yıkıntılarında İtalya'nın kuzeyindeki Reggio Emilia kentindeki ailelerin kendi okullarını inşa etmeye başlamasıyla oluştu. Ebeveynlerin bu cesur ve kararlı girişimini, **Loris Malaguzzi** adındaki genç bir öğretmen de destekledi.

Maria Montessori

Reggio Emilia

Öğretmenlikten istifa eden Malaguzzi, Roma Ulusal Araştırma Merkezi'nde psikoloji alanında çalışmalarını sürdürmeye başladı. Birbirinden değerli kaynakları, kendi görüşleriyle harmanlayıp, yerel kültürün değerleriyle birleştiren Malaguzzi'nin öncülük ettiği model, tüm dünyaya yayılan bir sistem haline geldi. Bu yaklaşımda, çocuklara somut yaşantılar sunulur, bu sayede yeni deneyimler kazanmalarına yardımcı olunur. Çocuklar araştıran, üreten ve hipotezlerini test eden kişilerdir. Kendilerini ifade ederken, resim, heykel, gölge oyunları, dramatik oyun gibi çok farklı sembolik araçlardan yararlanabilirler.

Montessori: Her bir çocuğun biricikliğinden yola çıkarak özgün bir pedagoji geliştiren pedagoğ ve antropoloji profesörü **Maria Montessori**'nin kendi adıyla anılan bu eğitim modeli; Amerika, Kanada, Almanya, Hollanda, Ekvator ve Yunanistan gibi 76 ülkede binlerce okulda uygulanıyor. Aralarında **Jef Bezos**, **Julia Chil** ve **Gabriel Garcia Marquez**'in de bulunduğu birçok ünlü bu okullardan mezun oldu. Ülkeler farklı olmakla birlikte, eğitime yön veren öz şu: "Her çocuk, kendi insanının mimarıdır ve aslolan çocuğun kendi gözlemleri ve inisiyatifidir." Çocuğu ön plana çıkararak, eğitiminde çocuğun gelişimini, ilgilerini takip eden modelde çocuk kendi duyularıyla neyi öğrenmek istediğine karar veriyor ve öğretmen de çocuğa bu konuda rehberlik ediyor.

BBOM modelinin uygulayıcıları yerellerdeki bu kooperatiflerdir.

Peki, üyelik aidatları ve eğitim ücretleri nedir?

Okul maliyeti her ilde, o ilin şartlarına göre farklılık gösteriyor. Yapılan fizibilite çalışmalarına göre kooperatifin üyelik aidatına ve eğitim ücretine kooperatif üyeleri ortaklaşa karar veriyorlar. Ankara Meraklı Kedi için kooperatif üyelik aidatı 5000 TL. Bu, ailelerin üyelik payıdır, bir defa ödenir ve çocuğunuz mezun olduğunda kooperatiften ayrılırken geri alabilirsiniz. Eğitim ücretimiz ise 30 çocuk için yıllık 12.000 TL olarak belirlendi. Öğrenci sayısının artması halinde bu ücret değişebilir.

Size destek olmak isteyenler nereye başvurabilir?

B.U.M.: Bize destek olmak isteyenler öncelikle Ankara BBOM Kooperatifi'ne maddi veya aynı bağış sağlayabilirler, bizi www.meraklikedi.org adresinden takip ederek gönüllü katkısıyla gerçekleştirdiğimiz etkinlik ve projelere katılabilirler, BBOM Derneği'ne üye olabilirler, çevrelerine BBOM modelini anlatabilirler. ○

Çok Yakında Yayında! Sürdürülebilir Yaşam TV

2008 yılından bu yana düzenlenen Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali, beraberinde bir oluşum getirdi: Sürdürülebilir Yaşam TV... Sürdürülebilirlik alanındaki belgeselleri, çalışmaları Ekim ayından itibaren izleyiciyle buluşturacak olan Surdurulebiliryasam.tv, aynı zamanda kurumların da sürdürülebilirlik vizyonu doğrultusunda attıkları adımları ve yaşadıkları dönüşüm hikâyelerini aktardıkları bir mecra olacak. Sistem nasıl işleyecek, proje kapsamında başka hangi hizmetler sunulacak? Tüm detayları, festivalin kurucularından olan Tuna Özçuhadar'dan dinledik.

Altı yıldan beri Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'ni düzenliyorsunuz. Bu alanda önemli bir boşluğu doldurmayı başardınız. Şimdi de yeni bir maceraya çıkıyorsunuz: Sürdürülebilir Yaşam TV... Bize biraz bu konuda bilgi verebilir misiniz?

2008 yılından bu yana organize ettiğimiz Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali (SYFF) ile bütüncül bakış açısına sahip, çözüm barındıran ve yaratıcılık içeren belgesellerin denli etkili olduğunu gözlemledik. Bu filmlerin festival katılımcılarının ötesinde daha çok izleyiciye ulaşması için festival ekibinden arkadaşlarla elimizden geleni yaptık. Festivalin ardından gelen talepler doğrultusunda yönetmen veya yapımcılardan gösterim izni almak kaydıyla etkinlikler organize edilmesini teşvik ettik. Sürdürülebilir Yaşam TV de (SYTV- www.surdurulebiliryasam.tv) bu çabanın bir devamı olarak festivalde gösterilen belgesellerin daha fazla kişiye ulaş-

ması düşüncesiyle doğdu.

SYFF'de şimdiye kadar gösterilen ve ileride gösterilecek belgesellerin SYTV'de Türkçe altyazıyla elektronik ortamda izlenebilecek olmasının yanı sıra **Türkiye'den ve yurtdışından kurumlar da sürdürülebilir yaşama dair çalışmalarının konu edildiği film ve haberlerle web sayfasında yer alabilecek.** Kurumların sürdürülebilirlik vizyonuna doğru attıkları adımların, projelerin ve yaşadıkları dönüşüm hikâyelerini aktaran filmlerle yer alabilmeleri için SYTV'ye kurumsal olarak üye olmalarını bekliyoruz. İzleyiciler, böylece Türkiye'den de somut örnekler görebilecek, kurumların bakış açılarını ve faaliyetlerini izleyerek bunları belgesellerde izledikleri benzer konulardaki diğer çalışmalarla karşılaştırma imkânına sahip olabilecekler.

Bir **etiketleme sistemi** oluşturduk; böylece tüm konuların ve kurumların birbiriyle ilişkisini görünür kılmak istiyoruz. Birçok filmin

konusu birbirinden farklı görünebile etiketlerle konuların birbiriyle ilişkisinin kolay anlaşılır olmasını sağlayacağız. Sürdürülebilirlik, sistemik bakış açısı gerektiriyor; konuların birbiriyle hemen göremediğimiz ilişkilerini görünür kılmak önemli. Görselin gücünü kullanarak sürdürülebilirliğin farklı boyutlarını dünyanın farklı köşelerinden gerçek örneklerle ve Türkiye’de yapılan çalışmalarla aktaracak olan SYTV ile aynı zamanda bu konularda çalışanların birbiriyle işbirliği yaparak etkilerini artırmaları için bir ortam yaratmayı amaçlıyoruz.

Peki SYTV’nin nasıl bir iş modeli var? Ekonomik sürdürülebilirliği ne şekilde sağlamayı planlıyorsunuz?

Bireysel üyeliğin ücretsiz olacağı web sayfasında kurumsal üyelik, belli kategorilerde ve ücretli olacak. Ekonomik modelinin şirketler, yerel yönetimler ve eğitim kurumlarının üyeliğinden gelecek gelirler üzerine kurgulandığı projede, izleyicilerin yönetmenleri destekleyebileceği ayrı bir mekanizma da olacak. Web sayfasına ücretsiz olarak üye olan bireysel kullanıcılar; açık kaynak filmleri Türkçe altyazıyla ücretsiz olarak, telif ücreti olanları ise yönetmen ve yapımcılarla yapılan anlaşmalar doğrultusunda küçük bir ücret karşılığında izleyebilecek ve bu ücretin tamamı yönetmen/yapımcıları destekleyecek. Prensip olarak sivil toplum kuruluşlarının üyeliği ücretsiz olacak. Şirketler, yerel yönetimler ve eğitim kurumlarının üyelikleri ise yayınlamak istedikleri filmlerin sürelerine göre seçeneğe hale getirilecek. **Ekim ayında yayına başlayacak** olan SYTV’ye üye almaya başladık, hatta aynı zamanda festival destekçisi olanlara özel indirim yapıyoruz. Üyelik yıllık periyodlarla yenilenecek ve üye oldukları periyod içerisinde üyeler kurumsal

“Sürdürülebilirlik sistematik bakış açısı gerektiriyor. Konuların birbiriyle hemen göremediğimiz bağları var. Biz de bir etiketleme sistemi oluşturduk; tüm konuların ve kurumların birbiriyle ilişkisini görünür kılacağız”

üye sayfalarına yeni filmler ekleyebilecek, haberlerini paylaşabilecek. Ayrıca kurumlar kendi çalışmalarıyla paralellik gösteren, vizyonlarıyla uyuşan belgeseller arasından bir seçki oluşturabilecekler; üyelik kategorisine bağlı olarak bu belgesellerin izleme sayfalarında logoları görünecek. Kurumlar, sitedeki herhangi bir belgeseli yaptıkları projelerle, yaklaşımlarıyla kendi yaklaşımı arasında bir ilişki olduğunu göstermek amacıyla seçkilerine almak isteyebilirler.

Sürdürülebilir Yaşam TV ile kurumların sürdürülebilirlik konusunda yaptıklarını görünür kılmak için reklam yapmadan film çekmeye teşvik edeceğiz. Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali için yüzlerce film izledik; etkili bir filmin ve kurgunun nasıl yapılacağını, sürdürülebilirlikle ilgili konuların en etkili şekilde nasıl ele alınabileceğine dair birçok şey öğrendik. Bir çeşit “yan etki”

oldu bizim için... Bu nedenle kurumlara ve belgesel çekmek isteyen yönetmenlere yardımcı olabileceğimizi düşünüyoruz. SYTV ile kurumları ve yönetmenleri bütüncül bakışa sahip, çözüm içeren filmler çekmeye teşvik ediyoruz. Film kurgusunun oluşturulması ve çekimi de verdiğimiz profesyonel hizmetler arasında yer alacak.

Nihayetinde SYTV ile ilerde SYFF’yi belli oranda fonlamayı hedefliyoruz. Ayrıca SYFF, SYTV’nin başlıca içerik sağlayıcısı olacağından, döngüsel ve sağlam bir sistem oluşturmuş oluyoruz.

Gerek bireysel gerekse kurumsal üyeleriniz SYTV’den nasıl bir fayda sağlayacaklar?

Bireysel üyeler, belgesel izlemenin yanı sıra yönetmenle irtibata geçip gösterim organize edebilecek, favori filmlerini listeleyebilecek ve arkadaşlarıyla paylaşabilecek, kurumsal üyelerin sürdürülebilirlik için neler yaptığını filmleri üzerinden takip edebilecekler. Belgeselle ve kurumların filmlerine yorum yapabilecek, kurumlarla etkileşime geçebilecekler. Ayrıca web sayfası veya Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali için film önerebilecek, festivali destekleyebilecekler.

Gelelim kurumlara... Kurumlar, sürdürülebilirlik raporları hazırlayıp

yaymıyorlar; sadece hazırlık sürecinde dahi oldukça faydalı oluyor bu raporlar. Peki, sonrasında bu konularla ilgili olan kaç kişi okuyabiliyor bunları? Her geçen gün gelişen teknolojiyle bireylerin okuma alışkanlıkları azalıyor, insanların uzun yazıları okumaya pek vakti ve sabrı olmayabiliyor. Oysa sürdürülebilir bir yaşama doğru atılan her adım çok değerli ve görülmesi, etkili bir şekilde paylaşılması gerekiyor. Ve iyi çekilmiş bir film oldukça etkili oluyor; kısa sürede çok önemli mesajları, bilgileri aktarabiliyor ve ilham verebiliyor...

İşte medyada bilgi bombardımanında kaybolan haberler veya sadece uzmanlar tarafından okunan sürdürülebilirlik raporlarının ötesinde, bu adımların görselin gücünden faydalanarak ilgili herkes tarafından görülmesini ve anlaşılmasını sağlamak istiyoruz. SYTV kurumlarının sürdürülebilirlik için yaptıkları her projeyi kısa ve etkili bir şekilde paylaşabilecekleri bir mecra olacak. Tüm belgeseller ve kurumların çalışmaları bir arada olacağı için herkes kendisini kıyaslayarak, başka projeleri ve yaklaşımları inceleyerek ilham alabilecek, kendisini geliştirebilecek. Kurumlar çalışmalarını belgesellerin takipçileriyle paylaşma imkânına sahip olarak, bireylerle etkileşimde olacaklar.

Fongogo üzerinde bir crowdfunding kampanyası başlattınız. Bu kampanyaya da kısaca değinir misiniz?

Web altyapısı üzerinde uzun zamandır çalışıyoruz; Ağustos sonunda başlayan ve **Eylül ayında devam edecek** olan kitlesel fonlama kampanyası sırasında da çalışmamız devam edecek. SYTV kitlesel destek kampanyasının ardından Ekim ayında açılacak. Kampanyanın geliri ile web sitesinin yapımı ve SYTV'nin hayata geçmesi için gerekli kurulum ile

Bu Yıl Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'nde Neler Var?

SYTV'nin ana motivasyonu olan belgesellerin daha çok kişiye ulaşması motivasyonu ile bu sene etki alanını genişletmek amacıyla festivalin yapısını değiştirdik. Yıllardır festivali açık kaynak bir yapıya nasıl kavuştururuz diye düşünüyorduk; nihayet somut bir adım attık ve **festivale isteyen her aktivist grup/STK'nın organize edilebileceği şekilde bir yapı kurguladık**. Festivalin içeriğini hazırlıyoruz, filmleri seçip Türkçe'ye çeviriyor, altyazı döküyor ve gösterim izinlerini alıyoruz. Hazır bir paket olarak kendi şehrinde SYFF organize etmek isteyen ekiplere veriyoruz. Farklı şehirlerde bir araya gelen ekipler yerel organizasyonu gerçekleştiriyor. Bu süreçte onlara destek oluyoruz, yol gösteriyoruz. Şu

ana kadar festival organizasyonunun yapılacağını düşündüğümüz 13 il var: **İstanbul (3 salonda), Ankara, Balıkesir, İzmir, Trabzon, Eskişehir, Bodrum, Çanakkale, Adana, Konya, Çanakkale, Eskişehir, Sinop**. Bunların haricinde görüşmelerimizin devam ettiği il sayısı 7. İnanılmaz çeşitlilik içeren bir organizasyon şekli oluştu. Her şehrin ekibi birbirinden epey farklı karakterde. Bazı şehirlerde konuya ilgi duyan birden fazla STK, platform veya aktivist grup bir araya geldi, bunlar birbirini tanımayan ancak ortak hassasiyetleri olan kişiler ve kurumlar... Türkiye'ye yayılan organizasyonla ve yürüteceğimiz tanıtım faaliyetleri ile bu sene çok daha fazla kişiye ulaşmak istiyoruz.

ilk üç aylık işletme ve tanıtım giderlerini karşılamayı hedefliyoruz. Tüm kitlesel destek kampanyalarında olduğu gibi destekçilerimize çeşitli hediyeler vereceğiz, örneğin destekçilerimiz SYTV'de gösterimi

ücretli olacak bazı filmleri ücretsiz izleyebilecek. Hediyelerin bir kısmı bize de hediye gibi olacak; çünkü destekçilerimizle bir araya gelebileceğiz. Herkesi SYTV'ye üye olmaya davet ediyoruz. ○

Sokağın Müziği

-"Açık Radyo."
94.9

Dr. Uygur Özemi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Başlarken...

Tekrar merhaba diyorum, çünkü EKOIQ ve Barış Doğru ile daha ilk sayıdan bu yana devam eden yakın işbirliğimiz, “Uygarca” köşe yazılarından sonra bugün bir mevesini daha vermeye başlıyor. Barış, benimle EKOIQ'nun Şubat 2012 sayısında bir röportaj yapmıştı. Üzerinden iki yıldan fazla bir zaman geçmiş; orada demişiz ki “Biz kapıları açtık, gerisi size kalmış.” O zamandan beri kapıdan içeri insanların sular seller gibi aktığını görmek bizi ne kadar mutlu etti, anlatamam. Bu dönemde, sizlerin başlattığı birçok konudaki farklı kampanyalarla **Change.org Türkiye**'nin kullanıcı sayısı **10 kat büyüyüp 3 milyon** oldu. Dünyada ise **75 milyon kişiye**

ulaştık. Tabii ki bu başarımın arkasındaki bir numaralı etken sizsiniz. Sizlerle beraber bu ay **Change.org Türkiye** ikinci yaşını kutluyor.

Change.org, size nerede olursa olsun çevrenizde görmek istediğiniz değişimi yaratmanız için olanak sağlayan, dünyanın en büyük imza platformu. Kim olursanız olun, neye inanırsanız inanım, karşınızdaki şirket, kurum, kişi, kim olursa olsun, Change.org üzerinden kampanyanızı çok basit **üç adımda başlatıp** sizinle aynı fikirleri paylaşan kişileri de yanınıza alıp, omuz omuza vererek sesinizi duyurabilirsiniz. Sizlerin başlattığı bu kampanyaların arasında şüphesiz çevre ve doğa koruma, kentleş-

me, sürdürülebilir gerçek gıda gibi konular önemli bir yer tutuyor. Bu yüzden bu sayfalarda Change.org üzerinde sizlerin başlattığı bu kampanyaları bütün okurlarla paylaşmak ve bu vatandaş hareketlerini yazılı tarihe geçirmek, tarihe bir not düşmek istiyoruz. Ne demişler “scripta remanente, verba evaporante”; yazı kalır, söz uçar...Elektronüğün ise ne olduğunu hep beraber görmeden önce biz sizin için yazıya dökelim dedik. İyi okumalar.

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org'dan bağlantıya geçebilirsiniz.

İztuzu Plajı Özelleştirilmesin!

İztuzu kumsalı, Akdeniz'deki deniz kaplumbağalarının (Caretta caretta) en önemli üreme alanlarından biri. Bölgedeki turizm faaliyetleri ile deniz kaplumbağalarının yuvalama dönemleri eşzamanlı olduğundan, İztuzu kumsalı koruma-kullanma dengesinin çok hassas olduğu bir kumsal. **İztuzu Kumsalını Kurtarma Platformu**'nun kumsalın sekiz yıllığına özel şirketlere kiralanmasına karşı başlattığı kampanya şu ana kadar **25 bin** destekçi buldu. Platform, kampanyalarıyla ilgili olarak “İztuzu kumsalı gibi hassas bir alanın özelleştirilmesi ekolojik ve ekonomik dengelerin göz ardı edildiğinin göstergesidir” derken, koruma altında bulunan alanların ticari çıkarlar dahilinde gelir kaynağı zihniyetine kurban olmaması gerektiğinin altını çizdi.

İztuzu gibi ülkemizin doğal güzelliklerinden birinin sürdürülebilir turizmi destekleyen, katılımcı ve çevreci yönetim politikaları dahilinde korunması gerekiyor. Sen de, İz-

tuzu Kumsalını Koruma Platformu gibi plajın özel şirketlere kiralanmasının önüne geçmek istiyorsan, **change.org/iztuzuhalkindir**'e bir imza at.

Çevre ve Doğa İçin Değişim Rüzgârları Esiyor!

Zeytinlikleri koruma alanından çıkarıp madencilik ve enerji yatırımlarına açacak kanun tasarısına karşı **Ayvalık Zeytin Üreticileri Derneği Başkanı Salih Madra**'nın açtığı kampanyada toplanan imzalar **104 bini geçti**. Daha önce de **altı kez** değiştirilmeye çalışılan zeytin yasası, "Elektrik Piyasası Kanunu ile Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" adıyla 16 Haziran'da tekrar TBMM'ye gönderildi. Kampanyasını, yasa tasarısını düzenleyen Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'na yönelik başlatan Salih Madra, konuyla ilgili olarak "Zeytin, kültürümüzün, yemeklerimizin, Ege'nin olmazsa olmazı. Şimdi bu topraklardan göçüp gitmek üzere... Eğer yasa tasarısı onaylanırsa, zey-

tinliklerimiz madencilerin, enerji şirketlerinin, yol müteahhitlerinin ve inşaat devlerinin arka bahçesi haline gelecek. Bugün hepimizi besleyen, yüzlerce aileyi doyuran topraklar birer şantiye, zehir depolama sahası olacak" dedi. Tasarıda yer alan "zeytinlik saha" tanımlaması ile **25 dekardan küçük sahalara, artık zeytinlik saha sayılmayacak**. Türkiye'deki zeytin bahçelerinin ortalama büyüklüğünün **12 dekar** olduğunu düşünürsek, zeytinlik sahalarnın yaridan fazlası kanunun koruyuculuğunun dışına çıkarılmış olacak. Salih Madra, 8 Temmuz'da yapılan Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu toplantısına toplanan imzaları götürmüş ve toplumun yükselen tepkisini iletmişti. Türkiye'deki zeytinliklerin yaklaşık %60'ının yok olması anlamına

gelen tasarıda gözler, son kararı verecek olan Sanayi Ticaret Enerji Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda. Konuyla ilgili son sözü kampanyanın sahibi Salih Madra'ya bırakalım: "Hep beraber harekete geçerek zeytinlikleri kurabiliriz, tüm Türkiye'nin bu konudan haberdar olup Türkiye'nin zeytinlikleri için ölüm fermanı anlamına gelecek yasa tasarısının geri çekilmesi sağlayabiliriz."

change.org/zeytinhayattir

Yunuslar Denizlerde Özgür ve Güzel

Bu ay sizlerin dikkatine sunduğumuz bir diğer imza kampanyası, **Yunuslara Özgürlük Platformu**'nun başlattığı "**Yunus Parkı ve Hayvanlı Sirklerin Yasaklanması**"nı talep eden kampanya. Platform başlattığı kampanyayla hem hayvan haklarına aykırı olan hem de hayvandan insana geçen bulaşıcı hastalık, kaza/ölüm risklerine de davetiye çıkaran yunus parklarının kapatılmasının gerekliliğini Çevre Komisyonu'nun dikkatine sunuyor.

Kampanyanın amacı, yunus parkları ve hayvan sirklerinin kapatılmasını öngören maddenin "5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu"na eklenmesi ve yunus gösterisi altında yürütülen hayvan esaretinin sona erdirilmesi. Bugüne kadar **37 bin** civarında kişinin imzaladığı kampanyaya sen de destek vermek istiyorsan **change.org/yunusparklariyasaklansin** adresine girmen yeterli.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletir.

change.org

Ve Başardın, İşe Yarıyor!

Adrasan Yeşil Kalmaya Devam Edecek

8 Haziran günü başlayan korkunç bir yangınla kısa sürede kül olan Adrasan'daki 125 hektar için change.org üzerinden **İdil Toksöz**'ün **Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu**'na yönelik başlattığı kampanya çok kısa bir sürede başarıya ulaştı. Toksöz, kampanyasıyla Adrasan'ın lüks otel ve tatil köylerine açılmayacağıyla ilgili resmi makamlardan açıklama beklerken ormanın rehabilitasyon çalışmaları

na başlanmasını talep etmişti. Kampanya çok kısa süre 20.466 destekçi buldu ve beklenen açıklama 1 Temmuz tarihinde Antalya Valisi Sabahattin Öztürk'ten geldi: "Yanan yerlerde yeni tesisin olması söz konusu değil. Bunu kesin bir dille söylüyorum. Böyle bir şey olmaz. Orman arazisinde ne beton, ne ahşap hiçbir şey olamaz."

change.org/adrasan

Gökova Yeşili, Viyadük Yapımına Kurban Gitmedi

Muğla Vali Yardımcısı Salih Gürhan'ın, Marmaris'i Fethiye ve Muğla'ya bağlayan karayolunda ulaşımın kesintisiz sürmesi için Gökova Kavşağı'na yapılacak viyadük için "bazı ağaçlar" kesilebilir açıklaması **Eylem Miray Apak**'ı harekete geçirdi. Viyadük projesinin iptali için Muğla Valiliği'ne hitaben başlattığı kampanyada **3.593 imzayla** Gökova'daki okaliptüsler kurtuldu.

Apak, başarısını kendisini destekleyen kişilere change.org'dan şu mesajla duyurdu: "Değerli doğa severler, Marmaris Gökova'ya yapılması planlanan viyadük projesi, başlattığımız kampanyamıza imza ve yorumlarınızla verdiğiniz destek sonucunda Marmaris Kent Konseyi tarafından bildirildiği üzere iptal edildi. Tekrar teşekkürler, iyi ki varsınız." change.org/gokovayesilinkurtar

35 Bin İnsan Harekete Geçti, Hevsel Bahçeleri Kurtuldu

Mehmet Ali Yalçın'ın başlattığı kampanya, Dicle Vadisi'ndeki Hevsel Bahçeleri'nin yıkımının önüne geçilmesine yardımcı oldu. Süreç, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Silvan Köprüsü ile Diyarbakır'ın tarihi On Gözlü Köprüsü arasındaki Dicle Vadisi'nin "Yapı Rezerv Alanı" olarak ilan edilmesiyle başladı. Daha sonra, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Dicle Nehri üzerine üç hidroelektrik santral yapılacağını açıklaması ve bu projenin Hevsel Bahçeleri'nin yıkımı anlamına gelmesiyle Mehmet Ali Yalçın, change.org üzerinden harekete geçmeye

karar verdi. Yalçın ve onun gibi düşünen kampanyanın destekçileri, bu ekolojik yıkımın önüne geçmek için sosyal medya üzerinde de aktif

olarak yürüttükleri iletişimle **35 bin imza** toplamakla kalmayıp seslerini yetkililere duyurana kadar bahçede nöbet tuttu.

Sonuç; ilk önce Diyarbakır Belediyesi geri adım attı ve kesilen ağaçlar için ceza kesti, sonra da üniversite ve orman işletmesi geri adım atarak çalışmaları durdurdu. Görünen o ki, Hevsel Bahçeleri'ndeki ağaçlar bizimle beraber yaşlanmaya devam edecek.

change.org/hevselbahceleriokolmasin

Güneşe Ne Kadar Uzaklıktayız?

Lafı uzatmadan söyleyelim: Güneş enerjisi hem dünyada, hem Türkiye’de muhteşem bir dönüş yapmaya hazırlanıyor. Birçok bölgede, hem sektörün içsel, teknolojik gelişmesi ve olgunlaşmasıyla, hem geleneksel enerji üretim biçimlerinin yetersizliğiyle koşut olarak, şebeke paritesini yakalamaya başlayan ya da yakalamasına az kalan güneş enerjisi hakkındaki tahminler, önümüzdeki beş yıl içinde varolan kurulumu ikiye katlayacağı yönünde. Frost & Sullivan gibi önemli araştırma kuruluşlarının, Deutsche Bank ve USB gibi önemli küresel mali kuruluşlarının uzmanlarının teyit ettiği ve üzerine basarak sübvansede edilen sektörlerden sürdürülebilir pazarlara doğru ilerlediği güneş enerjisi alanının uzun yolculuğunun yeni bir aşamasına geldiğini artık rahatça söyleyebiliriz. Fotovoltaik (PV), Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi (CSP) alanlarında gerçekten çok gerilerde kalan; Solar Termal’de (ST) ise kendine özgü organik büyümesiyle dikkat çeken Türkiye güneş enerjisi sektörünün geleceği de farklı bir yöne gitmiyor aslında. Bugüne kadar yapılan hatalardan dersler çıkararak, çok daha hızlı bir büyüme, 2014 itibariyle mümkün görünüyor. Türkiye güneş enerjisi sektörünü önemli ölçüde temsil eden Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu - Türkiye Bölümü, GÜNDER’in de değerlendirmeleri benzer yönde. Hane içi kullanımdan sanayi ölçekli uygulamalara ve tarımsal sulama tesisleri sistemlerine kadar güneş enerjisinin Türkiye macerası galiba asıl şimdi başlıyor...

Güneşe ne kadar uzaktayız? Sorunun yanıtını biliyoruz ya da herhangi bir google'la mayla anında bulabiliriz: 149,6 milyon kilometre. Uzak gibi görünüyor ama her şey göreceli. Eğer saniyede ortalama 300.000 kilometre, yani saatte yine yaklaşık 1.000.000.000 kilometre hızla giden bir aracınız olsaydı (gerçi biraz zor olabilir ama), evinizden çıkıp yaklaşık 8 dakika 44 saniyede ona ulaşabilirdiniz. Zor görünüyor ama imkânsız değil; zaten milyarlarca yıldır, sayısız güneş ışını bunu yapıyor ve dünyaya can veriyor.

Peki, soruyu tersine çevirelim: Güneşe ne kadar yakınız? Yanıtı basit: Onun bize olduğu kadar değil. O her 10 dakikada, tüm dünyanın bir yıllık enerji ihtiyacını karşılayacak kadar güneş ışığını dünyaya yolluyor ama biz hâlâ yeraltının karanlıklarını deşerek, onun milyarlarca yıldır karbon cinsinden biriktirdiklerini çıkarmak için, büyük tehlikelere ve zorluklara giriyoruz. Çıkardığımız karbonu, Sanayi Devrimi'nden bu yana yaklaşık 300 yılda yakarak,

açığa çıkardığımız karbondioksitle dünyanın atmosfer dengesini bozmayı ne yazık ki başardık.

Peki, bu gidişat nasıl değişecek ya da değişiyor mu? Güneş enerjisinden yararlanmanın üç temel teknolojisi olan PV (fotovoltaik), CSP (Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi) ve ST'de (Solar Termal) yaşanan küresel çapta gelişmeler, bu tersine gidişin sonuna doğru geldiğimizi gösteriyor. EKOIQ'nun bu sayısında, hazırladığımız geniş dosyayla, PV'nin içinde bulunduğumuz 2014 yılında geçtiği büyük virajdan başlayacak ve oradan Türkiye'ye uzanacak; güneş enerjisinin her üç alanının yaşadığı sorunları, olanak ve fırsatları görmeye, göstermeye çalışacağız.

2020'de Güneş Enerjisi Geliri İkiye Katlanacak

Dünyanın en büyük araştırma ve danışmanlık şirketlerinden **Frost & Sullivan**'in Temmuz ayında kamuoyuna açıkladığı son araştırmasının, güneş enerjisiyle ilgili yüreklere su serptiğini, ya da başka bir ifadeyle

hissedilen, malum olan bir bilginin küresel ve güvenilir bir araştırma kurumu tarafından teyit edildiğini görmek tabii ki sevindirici. Kurumun uzmanlarının yaptığı kapsamlı araştırmaların sonucunda 2020 yılının sonunda, güneş enerjisi gelirlerinin bugünkü düzeyi ikiye katlayacağı öngörülüyor. 137 milyar dolar anlamına gelen bu tahmin için tek gerekli olan şeyse kararlı, istikrarlı hükümet politikaları. 2013 itibarıyla 60 milyar doların biraz altında olan güneş enerjisi gelirlerinin ikiye katlanmasını sağlayacak temel gelişmelerin itici gücünün hangi coğrafyalar olacağı sorusunun yanıtı, **Asya-Pasifik**. Çin, Japonya, Hindistan ve Avustralya'nın halihazırdaki yüksek talebine de bağlı olarak, büyüyen ekonomiye bağlı enerji ihtiyacının söz konusu alanda hızla artması bekleniyor. Zaten 2014 yılında Asya Pasifik bölgesi yaklaşık %46'lık bir kurulum artışıyla dünya PV pazarını domine etmeyi başardı bile. Panel fiyatlarındaki düşüşlerle birlikte Asyalı üreticiler, değer zinciri entegrasyonuna ve teknik verimliliğe

**Güneşten Elektrik Enerjisi (PV)
Üretiminde Yeni Kurulum -
ilk 10, MWe (2012)**

Almanya	7604
İtalya	3647
Çin	3500
ABD	3362
Japonya	1718
Fransa	1079
Avustralya	1038
Hindistan	980
İngiltere	925
Yunanistan	912
Toplam	29.298

Kaynak: IEA-PVPS (Uluslararası Enerji Ajansı -
Fotovoltaik Güç Sistemleri Programı) 2013 Faaliyet
Raporu

**Güneşten Elektrik Enerjisi (PV)
Üretiminde Toplam Kurulu Kapasite -
ilk 10, MWe (2012)**

Almanya	32.462
İtalya	16.450
ABD	7272
Çin	6800
Japonya	6632
İspanya	4706
Fransa	4.033
Belçika	2698
Avustralya	2415
Çek Cumhuriyeti	2072
Toplam	99.282

Kaynak: IEA-PVPS (Uluslararası Enerji Ajansı -
Fotovoltaik Güç Sistemleri Programı) 2013 Faaliyet
Raporu

yönelik bakışlarını da değiştirmeye başladılar ve pazardaki diğer oyuncuların ürünlerini farklılaştırmaya koyuldular.

Raporda, Avrupa'da da önemli gelişmeler kaydedilmesi bekleniyor. Buna göre, Almanya, Fransa, İspanya, İtalya ve İngiltere toplam kapasitesinin 2020 itibarıyla, bugünkü kurulumun (2013 verilerine göre 137 GW) üzerine 75 GW eklemesi işten bile değil. Bilindiği gibi Almanya 2006 yılında tarife garantisi (feed-in tariff) desteğiyle PV'yi sübvansiyonla başlatmıştı. Bu erken adım, Almanya'nın hâlâ dünyanın büyük güneş enerjisi pazarı olarak kalmasını sağladı. Ancak halen önemli bir gelişme potansiyeline sahip olmasına karşın Avrupa bölgesi, PV gelişim artışı, sübvansiyonlardaki azaltım

Deutsche Bank: "Güneş enerjisi sektörünün 2014 yılında, sübvansiyonla desteklenen bir sektörden çıkıp, sürdürülebilir pazarlara doğru geçiş yaptığını görüyoruz".

kararları sonucu keskin bir düşüşle karşı karşıya...

"Bugün küresel güneş enerjisi pazarı, pazarlanabilir yeşil enerji sertifikaları, tarife garantisi, sübvansiyonlar (subsidies) ve vergi indirimleri gibi çok farklı teşvik mekanizmalarından yararlanıyor" diyor Frost & Sullivan enerji ve çevre endüstrisi analisti Pritil Gunjan, "Ve bu heterojen teşvik tablosu, PV kurulumunu yerel ve bölgesel bazda çok değişik oranlarda etkilemeye devam edecek" diye ekliyor.

Frost & Sullivan'ın çarpıcı raporu, hükümet yaklaşım ve politikalarının, söz konusu döneme yönelik tahminlerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini belirlemede hayati bir rol oynayacağına altını çiziyor. Belli ki çevresel politikalar ve elektrik şebekesindeki modifikasyon ve iyileştirmeler bu konuda belirleyici olacak.

Deutsche Bank Der ki...

Dünyanın en güçlü mali kurumlarından biri olan, dolayısıyla ekonominin ve sektörlerin nabzını tutamaması neredeyse imkânsız olan Deutsche Bank da yakın bir zamanda şöyle bir açıklamada bulundu: "Güneş enerjisi sektörünün 2014 yılında, sübvansiyonla desteklenen bir sektörden çıkıp, sürdürülebilir pazarlara doğru geçiş yaptığını görüyoruz". Çoğu uzman tarafından bu gelişme aslında "güneşin ikinci doğuşu" ya da "geri dönüşü" ifadeleriyle değerlendiriliyor.

Şimdi, ikinci doğuşun temellerini ve nedenlerini konuşmaya başlamadan önce, güneş sektörünün 2000'li yıllarda yaşadığı ilk patlama girişiminden neden yenilgi veya başarısızlıkla çıktığını biraz sorgulayalım. Bu, doğum halindeki birçok sektörün zaman zaman yaşadığı bir durum aslında (2000 yılındaki **dot-com balonunu** hatırlayın; birçok internet şirketinin hisseleri, aşırı beklentiyi karşılayamayarak NASDAQ'da büyük bir çöküş yaşamıştı). Güneş

enerjisi alanı daha birçok özelliğiyle, bilişim teknolojileri yatırım ve sektörüyle aslında neredeyse aynı seyri izliyor: Ani aşırı beklenti ve ancak bunu karşılamaya daha tam hazır olmayan yapı ve piyasalar. Ancak ikinci doğuşu doğru kavrayabilmenin ve olası gelgitleri doğru analiz edebilmenin en iyi yolu, ilk patlamada yaşanan öznel ve genel durumların doğru şekilde tespit edilip; aynı hataların yapılmaması ya da olası tehditlerin önceden savuşturulması, engellenmesi. 2008 küresel iktisadi krizi ilk ve en bilinen olağan şüpheli. Hem güneş enerjisi, hem de çevre politikaları

uzmanları bu konuda neredeyse hemfikirler ve bu, sayısız kere, sayısız rapor ve mecrada dile getirildi. Peki, hükümetlerin genel çevre politikalarında ve yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelik desteklerde durma ve/veya gerileme yaratan bu

Güneş enerjisindeki ilk dönüm noktası 2005 yılı civarlarında oluştu. Küresel ısınmanın ve petrol fiyatlarındaki yükselişin sıkça konuşulduğu bu dönem, konuya yönelik ilginin de neredeyse tepe noktasını ifade ediyordu.

küresel iklimin yanı sıra söz konusu ilk patlama ve sönümlenmede, güneş enerjisinin kendi iç dinamikleri (teknoloji, hammadde, pazar vb.) neler yaşadı? Bu soru, geçtiğimiz ay Energy & Capital'in güneş enerjisi özel raporunda tartışılıyordu. Raporun ortaya koyduğu analizi kısaca özetlemeye çalışalım.

Rapora göre, güneş enerjisindeki ilk dönüm noktası 2005 yılı civarlarında oluştu. Küresel ısınmanın ve petrol fiyatlarındaki yükselişin sıkça konuşulduğu bu dönem, konuya yönelik ilginin de neredeyse tepe noktasını ifade ediyordu. "Korku artınca, kamuoyu bir kurtarıcı ara-

Bölgesel Güneşten Elektrik Enerjisi (PV) Üretiminde Yeni Kurulum ve Bölgesel Toplam Kurulu Kapasite Değişimi, Mwe

	Yeni Kurulum					Toplam Kurulu Kapasite				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Amerika	500	1082	2181	3774	5362	1328	2.410	4590	8365	13.727
AB	5833	13.651	22.259	17.726	10.975	16.854	30.505	52.764	70.513	81.488
Ortadoğu & Afrika	22	55	125	365	383	25	80	205	570	953
Asya Pasifik	745	1578	2562	4646	9833	3373	4951	7513	12.159	21.992
Çin	160	500	2500	3500	11800	300	800	3300	6800	18.600
DÜNYA	7340	17.151	30.133	30.011	38.352	23.185	40.336	70.469	100.504	138.856

Kaynak: EPIA (Avrupa Fotovoltaik Endüstrisi Derneği) 2013 Faaliyet Raporu

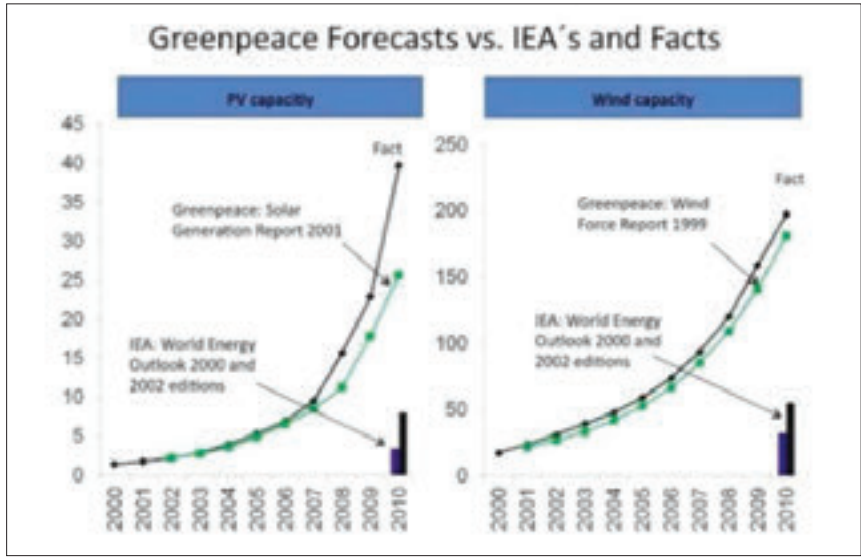
Not: 2012'deki 29,3 GW kapasitesindeki yeni kurulumuna kıyasla 2013'de 38,4 GW yeni kurulum gerçekleşerek toplam dünya kurulu gücü güneş elektriliğinde (PV) 140 GW'a yaklaşmıştır. Bu, dünya elektrik arzında yaklaşık %1'e denk gelmektedir.

maya çıkar” diyor raporun uzmanları. Bu kurtarıcının rüzgâr ve güneş enerjisi olabileceğine dair güçlü bir kanının da oluşmakta olduğunu ekliyorlar. Bu noktada, güneş panellerinin üretiminde gerekli temel hammaddelerden polisilikon’un kilosu 100 doların üzerindeydi. Bunun, güvenli bir enerjinin geleceği için, o dönemde oldukça uygun bir fiyat düzeyi olduğunu belirten uzmanlar, kısa dönemde güneş panelleri üretimindeki hızlı artışın ve polisilikon kıtlığı beklentisinin fiyatları hızla yukarı çektiğini aktarıyorlar. 2008’de polisilikonun kilogram başı fiyatı 400 dolara çıkmıştı bile. Ve bu fiyat, sektörün sandığı gibi geçici ve hileli değildi.

Bu eğilime farklı bir yanıt veren az şirket oldu. Amerika’da bunlar First Solar ve Solyndra idi; yüksek hammadde fiyatlarıyla baş etme yolları, alternatif hammaddelere yönelmek oldu: First Solar, kadmium tellürid’e (kristal veya ince filmli paneller); Solyndra ise bakır indiyum, galyum selenid’e yöneldi ve işlerini sürdürdüler. Aynı süreçte Avrupa’da, özellikle de İspanya ve Almanya’da yüksek devlet sübvansiyonları vardı. Ama her şeyin üstüne karabasan gibi çöken 2008 küresel iktisadi krizi bu dalgalı büyümeyi bile dağıtmayı başardı. “Ama tam da bu süreçte hiç beklenmedik bir şey oldu” diyor Energy & Capital uzmanları: “Polisilikon fiyatları başaşağı düşüşe geçti.” 2012 baharında polisilikon’un kilosu artık 23 dolardı. Bütün hesaplarını yüksek polisilikon üzerine yapan (herhalde yatırımlarını da buna göre düzenleyen) büyük güneş paneli üreticileri yerlerde sürünüyordu. Güneş artık karanlık çağlarındaydı ama ünlü deyişteki gibi: Güneş her zaman ufku en karanlık yerinden doğar.

Bütün bu yaşananlar, inişler ve çıkışlar, dalgalanmalar aslında güneş endüstrisinin de olgunlaşmasını sağladı ve darbelere direnme

Bütün bu yaşananlar, inişler ve çıkışlar, dalgalanmalar aslında güneş endüstrisinin de olgunlaşmasını sağladı ve darbelere direnme gücünü artırdı (Öldürmeyen yara güçlendirir).

gücünü artırdı (Öldürmeyen yara güçlendirir). Artık daha dirençli ve yolun dikensiz gül bahçesi olmadığının bilincinde olan bir güneş sektörü, ölçek ekonomisinin itici gücünü de elde etmeye başlamıştı. Fiyatlar düşerken, üretim ve talep artmazsa, bu söz konusu firmalar için iflas anlamına gelir. İstikrarlı bir işin rasyonel temeli ise, bu üç değişkenin dengesidir. Uzmanlar raporda, güneş firmalarının artık tam da bunu başarmaya başladıklarını söylüyorlar. Yukarıda değindiğimiz Deutsche Bank uzmanlarının analizinin devamı da benzer bir noktanın altını çiziyor: “Marjlar, yani brüt kârlar ve kârlılık 2014 yılının ikinci yarısında geri dönecek.” Raporun yazarları, bu saptamanın kendi analizleriyle uyumlu olduğunu; dolayısıyla üretim rakamlarının da bu gelişmeye uyumlu şekilde artacağını öngörüyorlar.

“Uzmanlar” Güneş Enerjisi Tahminlerinde Nasıl ve Neden Yanıldı?

Uzmanlar da yanılır; hatta yenilenebilir enerji söz konusu olunca çok daha sık. Güneş dosyasını hazırlarken Giles Parkinson imzalı çok hoş bir grafik ve analize rastladık. Parkinson, bu yanımların hemen tüm ülke, dolayısıyla küresel tahminler için geçerli olduğunu söylüyor. Peki “hangi uzmanlar” daha iyi tahminler tutturmuş? İlginç bir şekilde, grafikte de görüldüğü üzere, sık sık “fantezi âleminde” yaşamakla suçlanan sivil toplum uzmanları çok daha iyi tahminler yürütmüşler. Grafikte Greenpeace’in uzmanlarının hazırladığı “Solar Generation Report 2001” raporu ile Uluslararası Enerji Ajansı’nın (IEA) World Energy Outlook 2000 ve 2002 çalışmaları kapsamında yer alan PV ve rüzgâr enerjisi büyümüş kapasiteleri tahminleri karşılaştırılmış. Rakamlar IEA’nın tam anlamıyla sınıfta kaldığını, Greenpeace’in tahminlerinin ise çok daha gerçekçi olduğunu gösteriyor (ama onlar bile bu kadarını beklememiş). Önümüzdeki yıllarda bu tahminlerin daha hızlı bir şekilde yerle bir olacağını söyleyebiliriz çünkü bütün göstergeler güneşin ikinci patlamasına hazırlandığını gösteriyor.

“Herhangi Bir Sübvansiyona Gerek Olmaksızın”

Yine Deutsche Bank uzmanları 2013 yılı küresel güneş enerjisi talep tahminlerini 30 gigavata yükseltmişlerdi. Bu rakam, yıllık %20'lik bir artış hızına tekabül ediyor. Bu artışın da temel dinamikleri ABD, Çin, Almanya ve Hindistan olarak görülüyor. Hindistan Yenilenebilir Enerji Bakanlığı yetkilileri de kısa bir zaman önce aynı yönde açıklamalar yaptı. Çok ciddi kirlilik sorunları (Yale'in yaptığı bir araştırmada Hindistan'ın dünyanın en kirli hava şartlarına sahip olduğu ortaya kondu), elektrik arzı sıkıntıları ve kesintileri yaşayan Hindistan için şaşırtıcı olmayan kararlar aslında... Uzmanlar, güneş enerjisinde şebeke paritesine ulaştığı bilinen Hindistan'dan güneşte sarsıcı büyümeler beklemenin normal olduğunu belirtiyorlar.

Uzmanlar, ilginç bir şekilde, 50 ülkede (bu arada Türkiye'de de çalışıyorlar) finansal hizmetler veren yatırım bankası UBS'in de benzer sonuçlara ulaştığını ve bunu duyurduğunu aktarıyorlar: “Güneş sonunda, sıkı bir şekilde sübvansiyon edilen marjinal bir sektör olmaktan çıkıp, anaakım enerji üretimi kaynaklarından biri haline geliyor. Belirgin bir şekilde düşen maliyetler ve artan perakende elektrik fiyatları nedeniyle, hem eviçi hem de ticari kullanıcılar elektrik faturalarını düşürme amacıyla güneş enerjisi sistemlerini artık kurabilirler; herhangi bir sübvansiyona gerek olmaksızın”.

Banka uzmanları, sadece Almanya'da herhangi bir sübvansiyon olmaksızın kurulabilecek tam 80 gigavatlık güneş sisteminin olduğunu tahmin ediyorlar. İlginç olan “sübvansiyonun sonuna geldiğine” yapılan güçlü vurgu. Gerçekten de uzun dönemli ekonomik rasyonalite arzulayan hiçbir sektör çok uzun yıllar sübvansiyona bel bağlayamaz. Ayrıca sübvansiyonların uzaması, hangi alan olursa

Güneş sistemlerinin kurulum fiyatları düşmeye devam edecek; tüketiciler hiçbir sübvansiyona gerek duymadan kurulumlara devam edebilecekler; yatırımcılar için karanlık çağın sonu geldi bu yıl sonu itibarıyla...

olsun, sektörlerin kendi ekonomik rasyonellerini bulmasını da zorlaştırabiliyor.

Viraja Geldik mi?

Peki, bütün bunlar ne anlama geliyor? Energy & Capital uzmanları, güneş enerjisi firmalarının konsolidasyon fırtınasından tam çıkmak üzere olduğu şeklinde yorumluyorlar tüm bu gelişmeleri. Hatta fiyatlamada hala sorun yaratan polisilikon kullanan üreticiler bile, geleneksel enerji kaynaklarıyla rekabetçi bir şekilde başatmeyi öğrenmiş durumdadır. Amerikan güneş enerji firmalarının önde gelenlerinden First Solar ve SolarCity'nin NASDAQ'da işlem gören hisse değerlerindeki son birkaç yıldaki artış ve halka arzlardaki başarı, bunun iyi bir göstergesi. Bunun sadece Çin için geçerli olmadığı vurgusuna dikkat: Devlet sübvansiyonları nedeniyle konsolidasyonu geciken Suntech, bu sürecin ilk kurbanı olarak yorumlanıyor.

Özetin özeti: Güneş sistemlerinin kurulum fiyatları düşmeye devam edecek; tüketiciler hiçbir sübvansiyona gerek duymadan kurulumlara devam edebilecekler; yatırımcılar için karanlık çağın sonu geldi bu yıl sonu itibarıyla...

Bu gelişme sürecinin, bilgisayar endüstrisiyle benzerliklerini ise son bir not olarak aktaralım: 1946'da bir bilgisayar 5 milyon dolara üretilebilirken, bugün bilgisayarlar sıradan bir tüketim ürünü. Aynı şeyin güneş enerjisi için gerçekleşeceğini göreceğimiz günler yakın. Yani, güneş dünyanın birçok bölgesine çoktan geldi bile...

Ya Türkiye?

Türkiye'nin güneşten enerji olarak yararlanma konusundaki durumuna baktığımızda, üç farklı teknolojide (PV, CSP, ST) taban tabana zıt iki ayrı yerde bulunduğumuzu görüyoruz. Uzun yıllara dayalı bir üretim geçmişi ve özellikle Akdeniz

ve Ege sahillerinde eviçi kullanım alanı olan ST güneş kolektörleri alanında üretim bazında dünya üçüncüsü olduğumuzu söyleyebiliriz. Tamamen yerli teknolojilerle üretimi mümkün olan ST'de yaklaşık 20 milyon metrekarelik kurulu güneş kolektörüyle, yılda 630 bin ton petrol eşdeğer enerji sağlandığını biliyoruz. Uzmanlar ve sektörün önde gelenleri bu alanda da söz konusu teknolojinin sıcak su eldesinden öte, evlerde ısıtma ve soğutma, sanayide kaynar su prosesleriyle birlikte daha gidilecek çok yol olduğunu belirtiyorlar.

Ancak alanın diğer yanına doğru, güneş elektriğine, PV ve CSP'ye doğru ilerlediğimizde, dosyamızın başında aktardığımız dünyadaki gelişmelerle birlikte düşündüğümüzde gerçek bir hezimet olduğu ortaya çıkıyor. Türkiye güneş enerjisiyle ilgili araştırdığımız hemen hiçbir istatistiğin içinde bile yer almıyor. Coğrafi olarak Almanya'nın birkaç katı güneş potansiyeline sahip ol-

masına karşın, güneş elektriğinde Almanya'nın yaklaşık -yazıyla ve rakamla- sadece 2000'de, İKİBİN'de biri. Evet, Almanya bu konuda çok erken yola çıkmayı başaran bir dev ama Türkiye, ne yazık ki, yola sonradan çıkan, ekonomik göstergeleri bize yakın ülkelerin de kat kat gerisinde.

Geriden Gelmenin Avantajı Olur mu?

Türkiye'de PV'deki bu büyük geri kalışın arkasında tabii ki kamu politikalarındaki çekince, dalgalanmalar ve güvensizlik yatıyor. Dünyada bu alanda gelişme kaydeden ülkelerin çoğunda sağlam bir enerji ve iklim politikası ile bunlara bağlı çeşitli destek mekanizmaları bulunduğu gözden kaçmıyor. Türkiye'de ise argüman çoğu zaman, "Bu teknolojiler tamamen dış kaynaklı, dışarıya döviz kaptırmayalım" oldu. Halbuki yeni bir teknoloji düzlemi kullanılarak, üretilerek ve kimi zaman da duvara toslayarak oluşur.

ST'de Üretimde Dünya Üçüncüsüyüz Ama ya Kullanımda?

Türkiye, güneşten sıcak su ısıtma konusunda kurulu güç bakımından dünyada üçüncü sırada bulunuyor. Yaklaşık 20 milyon metrekarelik monte edilmiş güneş kolektörleri ile ülkemizde şu anda çatılarda enerji toplanıyor ve sıcak su elde ediliyor. Sıcak su eldesinde kullandığımız güneş enerjisinin karşılığı yılda 630 bin ton petrol eşdeğeri olarak gerçekleşti. Türkiye bu alanda çevre ülkelere de hitap eden yüksek bir imalat kapasitesine sahip. Ancak buna rağmen ülkemizdeki enerji tüketim alışkanlıkları çerçevesinde güneş ısı alanından katedilecek çok mesafe var. Dünyanın 3. en büyük üreticisi olmamıza rağmen şu anda güneş zengin bölgelerimizdeki binalarda, örneğin yatılı bölge okullarında bile

ithal edilen doğalgaz tüketiliyor. Bu arada güneş her gün doğuyor ve batıyor. Onun enerjisini kullansak da kullanmasak da. Bunu sadece okullar olarak düşünmemek lazım. Kamu kurumları, hastaneler, yurtlar, oteller ve benzeri toplu yaşam alanları düşünüldüğünde yurt dışına dövizle ödeme yapıp doğalgaz alıyor ve buradan elde ettiğimiz sıcak suyu kullanıyoruz. Ne yazık ki güneş ısı uygulamayı sadece sıcak su elde etme aracı olarak biliyoruz. Konutların ısıtılmasını, soğutulmasını, ısıtmaya yardımcı ön ısıtmayı ve sanayideki sıcak veya kaynar su proseslerini hiç aklımıza getirmiyoruz.

Kaynak: GÜNDER, "Birlikten Güneş Doğar", 2014

Güneşten Isı Enerjisi Üretiminde (ST) Yeni Kurulum - ilk 10, MWth (2012)

Çin	44.730
Türkiye	1137
Hindistan	1015
Brezilya	806
Almanya	805
ABD	699
Avustralya	644
İtalya	231
İsrail	218
Polonya	211

Kaynak: IEA-SHC (Uluslararası Enerji Ajansı - Güneşten Isıtma Soğutma Programı) 2013 Faaliyet Raporu

Güneşten Isı Enerjisi Üretiminde Toplam Kurulu Kapasite - ilk 10, MWth (2012)

Çin	180.390
ABD	16.247
Almanya	11.788
Türkiye	10.849
Brezilya	5783
Avustralya	5128
Hindistan	4516
Avusturya	3449
Japonya	3123
İsrail	2924
DÜNYA	269.300

Kaynak: IEA-SHC (Uluslararası Enerji Ajansı - Güneşten Isıtma Soğutma Programı) 2013 Faaliyet Raporu

Kaldı ki petrol ve doğalgaz dışa bağımlı değil mi? Güneşe sadece ilk yatırım maliyetleri, döviz harcamasına ve cari açığa negatif katkıya neden olur; sonrasında dışa bağımlı olmak bir yana, bedava hammaddeye dayalıdır. Bahsedilen konvansiyonel enerjiler ise, hiç bitmeyen bir cari açık kaynağıdır (ilk yatırım maliyetleri ve ömür yaşam döngüsü incelendiğinde bu durum çok daha açık bir şekilde açığa çıkaracaktır).

Burada önemli bir bilinç ve lobi sorunu olduğu açık. Dünya artık gerçek bir küre ve herhangi bir mal dünyada aşağı yukarı benzer fiyatlara sahip (mesela bilgisayar; benzin, cep telefonu). Artık güneş enerjisi Hindistan'da ekonomik rasyonalitesine kavuşmuşsa, Türkiye'de de üç aşağı beş yukarı kavuşmuş demektir. Bu anlamda daha fazla beklemenin tek sonucu, cari açığı büyütme; Türkiye'yi iklim politikalarında kötü duruma düşürmek ve gezegene olan borcumuzu artırmaktır... İstihdamın büyümesini engellemektir (en çok istihdam yaratan enerji türü güneştir). Kömüre ve madenlere yüklenmektir (Sonu da Soma gibi facialardır)...

Ancak tüm sorunlara ve halen istikrara kavuşmamış kamu yönetimi bakış açısına karşın, Türkiye'de güneş enerjisinde önemli gelişmeler gözlenmeye başladı. Güneş enerjisinin özel, kamu, uzman olmak üzere tüm bileşenlerini ve üç teknoloji alanını (PV, CSP ve ST) bir çatı altına getirip güçlü bir güneş inisiyatifi olmaya başlayan Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu - Türkiye Bölümü, GÜNDER'in değerlendirmeleri de aslında benzer yönde:

"Lisanssız elektrik başvuruları 2500'e yaklaştı ve bunlardan olumlu bulunan başvuruların %70'i güneş enerjisi başvurularına ait. Toplam gücü 400 MW olan bu güneş başvurularının %10'u bile gerçekleşse, yılsonuna kadar toplam kurulu gücün 50 MW düzeyi-

Dünya artık gerçek bir küre ve herhangi bir mal dünyada aşağı yukarı benzer fiyatlara sahip Artık güneş enerjisi Hindistan'da ekonomik rasyonalitesine kavuşmuşsa, Türkiye'de de üç aşağı beş yukarı kavuşmuş demektir.

ne ulaşacağı söylenebilir. Lisanslı başvuruların yılsonuna kadar yapılması tamamlanıp ön lisans verildiğini düşünürsek, 2016 sonuna kadar lisanslı başvuruda da 600 MW'a erişilebileceği ve lisanssız başvuruda 400 MW kurulu güç ile 1 GW'ı aşacağımız tahmin edilebilir. Kamunun yürüttüğü enerji ihtisas bölgeleri projesi tamamlanıp, bu arada en az 2 kez daha lisanslı başvuru imkânı sağlanması halinde 2023 yılına kadar güneş elektriginde yaklaşık 10.000 - 12.000 MW'lık bir kurulumu öngörmek hayal değildir."

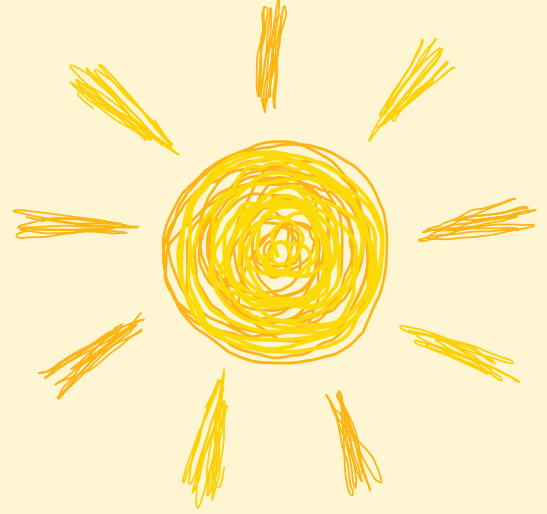
Gerçekten umut verici düşünceler...

Zaten dünya bir yöne doğru hızla giderken, biz ülke olarak daha ne kadar aksi istikamette gidebiliriz ki! Eldeki bütün öznel ve nesnel veriler güneşin güçlü bir şekilde geri döndüğünü gösteriyor. Eviçi kullanımdan sanayiye, PV ve CSP'den zaten önemli yollar katettiğimiz ama daha gidecek yolun olduğunu da gördüğümüz ST'ye kadar tüm bir güneş enerjisi alanı pırıl pırıl parlıyor. İlk büyük yatırımcıların ve yatırımların önümüzdeki birkaç yılda belireceğini görmemek de imkansız. İstikrarlı hükümet politikaları ve destekten öte, köstek olmayan kamu yönetimi yaklaşımları ve kolaylaştırıcılıkları ile, güneşe 149,6 milyon kilometre değil, güneş ışınlarının hızı kadar yakın olduğumuzu göreceğimiz zamanlar yaklaştı. Karanlık çağlar bitiyor; güneşin zamanı geliyor. Bu bağlamda, gezegenin iklim değişikliğinden enerji güvenliğine ve bölgesel çatışmalara kadar birçok sorununun da gölgenin karanlıklarından çıkacağını söylemek kâhinlik değil, sadece vizyonerlik sayılmalı...

GÜNDER'den Güneş için 17 Öneri

Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu - Türkiye Bölümü (GÜNDER), Türkiye ve güneşinin avantajlı konumunu koruyabilmek için atılması gereken öncelikli basit ve temel adımları şu şekilde sıralıyor:

1 2013 yılı başvurularına ait değerlendirme süreci hızla tamamlanmalı ve 600 MW'lık kapasite bir an önce yatırıma dönüştürülmelidir. 2015 yılına ait lisanslı başvuru için kapasiteler bir an önce açıklanmalı ki, güneş enerjisi endüstrimiz buna göre arazi geliştirip, ölçüm yapıp başvurularını hazırlayabilsinler.

2 Kamu saha geliştirme çalışmaları yaparak yatırımcıya imkân sağlamalıdır. Bu özellikle yatırım süreçlerini hızlandıracaktır.

3 Ölçüm zorunluluğunun kaldırılarak gerekli değerlerin MGM veya akredite kuruluşlardan alınmasına da imkân tanınması, kaynak israfını önleyecek ve operasyonel verimlilik sağlayacaktır.

4 Lisanssız yatırımlarda öz tüketim şartı getirilerek lisanslı ve lisanssız başvuru ayrımı belirginleştirilmelidir. Bunun yanında öz tüketim için yatırım yapmak cazip hale gelecektir. Yatırımı mı teşvik edeceğiz, öztüketimi mi teşvik etmeliyiz kararı iyi verilmelidir. Ayrıca lisanslı başvuru yapan yatırımcı ile 10 x 1 MW lisanssız yatırım yapan yatırımcı arasındaki fark belirlenmelidir.

5 Çatı üzerine kurulum özendirilmelidir. Çatıların kiralanabilmesinin de önü açılarak atıl duran çatılar değerlendirilebileceği gibi, çatı üzerine kurulum artırılarak arazi kullanımı da azaltılabilir. Enerji verimliliği önlemleri alınarak geliştirilecek bütünlük çatı sistem çözümleri de uygulamalara değer katacaktır. Böylelikle kullanılmayan

çatı alanları enerji üretim sahalarna çevrilebilir.

6 Konutlarda kullanımın da önü açılmalı, bürokratik süreçler kısaltılmalı ve maliyetleri düşürülmelidir.

7 Proje onayı ve tesis kabul makamı aynı kurum olmamalı, akredite kurumlar da proje onayı yapabilmelidir.

8 İthalatta nitelik artırıcı önlemler, ihtisas gümrüğü, test ve ölçüm merkezleri yerli sanayi ve Ar-Ge'nin gelişiminde, yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde kaldıraç etkisi görecektir.

9 Kamuya özgü tek tip ve tarafsız şartnameler hazırlanmalı, kamu alımlarında Başbakanlığın 2011/13 sayılı genelgesine de titizlikle uyulmalıdır. Başta Kalkınma Ajansları olmak üzere kamu tarafından finansal olarak desteklenen projelerde yerli üreticilerin güneş enerjisi sistemlerine öncelik verilmesi ülkemizde güneş enerjisi sanayiinin gelişimine büyük katkı sağlayacaktır.

10 Kamu binaları ve toplu yaşam yerlerinde (okullar, öğretmen evleri, yurtlar, askeri birlikler, misafirhaneler, yerleşkeler vb.), bütünlük enerji verimliliği önlemleri ile birlikte sıcak su temini için güneş enerjisi kullanımı zorunlu hale getirilmelidir.

11 Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği çerçevesinde 20.000 m2 üzeri binalarda değerlendirilme zorunluluğu sınır değeri, güneş enerjisi kullanımından azami

faydalanmak üzere düşürülmeli, güneş potansiyeli yüksek olan ülkemiz binalarında güneş enerjisi ile sadece sıcak su temini değil, hacim ısıtması ve soğutması da geliştirilecek mevzuatla uygulamalarda yer bulmalıdır.

12 ORKÖY Güneş Enerjisi Projesi benzeri proje ve finansman modeli kırsal alanlarda yaşayan halkımız için de uygulanmalı ve bu sistemin tüm ülkeye yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

13 Her alanda kapasite gelişimi hedeflenmeli, sektör çalışanlarının niteliklerini artırıcı mesleki eğitim ve belgelendirme çalışmaları bir an önce başlamalı, saha denetimleri ile de düzenli takip edilmelidir.

14 Sistemin etkinliğinin artırılması için Lisanssız Üretim ile ilgili tüm sürecin hızlandırılması sağlanmalıdır.

15 1 MW ile 1KW başvuru süresi ve maliyetleri aynıdır. Sürecin kısaltılması bireysel tüketimi ve yatırımlarını teşvik edecektir. Küçük güçteki kurulumlara yönelik tip proje uygulaması geliştirilebilir.

16 Proje onayı ve/veya kabulü için taşra teşkilatı olan 3. taraflara bu yetki devredilerek zaman kayıplarının önüne geçilebilir.

17 Tarımsal sulamada uygulama yaygınlaştırmak adına tarım alanına kurulabilecek sulama tesislerinin ihtiyacı için panel yerleştirilmesine izin verilmeli ve sulama kooperatiflerine özel uygulamalar yapılmalıdır.

“Güneşe Tutulmak Üzereyiz”

Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu – Türkiye Bölümü, kısa adıyla GÜNDER, sektörü gözucuyla takip edenlerin bile fark edebileceği üzere, büyük bir hareketlilik içinde. Derneğin Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kemal Gani Bayraktar, sektörün tüm bileşenlerini ortak hareket ettirmeye çalıştıklarını belirtiyor ve “Güneş tutulmasının ilk evresindeyiz” diyor.

GÜNDER olarak, hem kamu kuruluşları, hem özel şirketler, hem de akademisyen ve uzmanlar gibi bireysel üyeleriniz var. Böylesi işbirlikleri son derece gerekli ancak Türkiye’de çok iyi sonuçlar alınmadığını görüyoruz. GÜNDER özelinde, bu değişik bileşenlerden uyumlu bir çalışma sağlayabiliyor musunuz?

Londra’daki Ascension Kilisesi’nin duvarında, yaşanan köylü ayaklanmasının lideri John Ball’un ayaklanma sonu 1381 yılında söylediği şu sözler yazar: “**Dostluk arkadaşlık yaşamdır, dostluğun olmadığı yerse ölümdür ve orada cehennemde dostluk, arkadaşlık değil, insanların tek tek kendileri vardır**”. Bu sözlerin, John Ball bu anlamda kullanmasa bile, bugün gönüllü ve dayanışmaya dayanan sivil toplum düşüncesinin ilk tanımlarından biri olduğu söylenebilir. Kişilerin/kurumların tek tek yapamadıklarını örgütlenerek beraber yapmasıdır sivil toplum... Yani birlikteliği, gönüllülüğü ve dayanışmayı temsil eder. Sektörel ve toplumsal gelişimin, ekonomik kalkınmanın önemli bir aktörüdür. Sektör paydaşlarının halkı ve kendilerini ilgilendiren konularda bir araya gelip doğruyu, gerçeği, bilimsel verilerin ışığında öğrenerek, belli bir disiplin içinde topluma yansıtarak kamuoyu oluşturulması gerekir. Belirli bir amaç hedeflemek ve hedefe ulaşmak için de güçlerin birleştirilmesi örgütlen-

meyle sağlanır. Hız ve etkinlik sağlar, üretilen sonuçların niteliğini ve niceliğini artırır.

Temsil ettiği tüm değer zinciri ile güneş enerjisinin sesi GÜNDER; bugün kamu kurum ve kuruluşlarından konuyla ilgili personeller, konu ile ilgili akademisyenler, güneş enerjisi ile ilişkili alanlarda üretim ve ticaret yapan sanayicilerden ve ilgili güneş dostlarından müteşekkil 200’ü aşkın üyesiyle güneş enerjisi sektörünün gelişimine katkıda bulunmak için büyük özveriyle çalışıyor. Çalışmalarımızın ulusal boyuttan öte, ülkemiz değerlerinden hareketle bölgesel ve uluslararası düzeyde yaygınlaşması fırsatını da gözardı etmiyor, sanayimiz için üzerinde çalışılabilecek strateji ve politika önerilerini, konusunda yetkin üyelerimizle birlikte geliştiriyoruz. Üyelerimiz arasındaki uyumlu işbirliği içinde hem toplumun tüm kesimlerini etkin bir şekilde bilinçlendirmek ve güneş enerjisinden yararlanılmasını yaygınlaştırmak, hem de sektörün sağlıklı gelişimi için otokontrol mekanizmalarını da kurgulayarak üretimden uygulamaya tüm süreçlerde haksız rekabeti önleyici, kaliteyi artırıcı, güneş enerjisi sanayinin gelişiminde rol oynamak için bütünlük çalışmaları tasarlıyor, güneş enerjisi sanayimizin tüm tarafları eşgüdümünde uygulamaya geçiriyoruz. Son üç yıldır sektörümüze değer katan FV Yatırımcı Günü, GES Proje Eğitimi, Yarışma

Eğitimi gibi faaliyetlerimiz ve 19 -21 Kasım’da İzmir’de düzenleyeceğimiz SolarTR 2014 bu uyumun en güzel örneği. GÜNDER olarak “Birlikten Güneş Doğar” inancıyla tüm Türkiye’yi güneşin etrafında toplamayı hedefliyoruz.

Benzer şekilde, tüm kurum ve kuruluşlarımızla uyumlu çalışmanın bir diğer güzel örneği de, üç aday ülke arasından ülkemize kazandırdığımız **SHC 2015 Konferansı**. Gelecek sene İstanbul’da evsahipliğimizde dördüncüsü gerçekleşecek olan bu uluslararası konferans ülkemiz için de bir ilk... Üyesi olduğumuz IEA-SHC programı işbirliğinde düzenleyeceğimiz konferans, güneş enerjisi ile ısıtma ve soğutma teknoloji ve uygulamalarının çok yönlü değerlendirilmesine, yeniliklerin paylaşılmasına imkân tanıyacak. Halen hazırlıklarımızı sürdürdüğümüz 2016 ve 2017’deki etkinliklerle önümüzdeki 5 yıllık süre içinde ülkemizde güneş tutulması yaşatarak, güneş enerjisinin tüm yönleriyle konuşulmasını sağlayacağız.

GÜNDER’in farklı yaklaşımlarından biri de, güneş enerjisinin üç temel alanını da kapsamı bizce. Bu konuda da görüşlerinizi öğrenmek istiyoruz.

Güneş enerjisinden yararlanmak

için tüm değer zincirini temsil eden GÜNDER, bu çerçevede güneş enerjisinin tek sesi olup, sektörümüzle ilgili tüm paydaşların yanında yer almaya, düzenlenen etkinliklere destek vermeye çalışıyor ve sektörün sorunlarını ortaya koyarak çözümler üretmek için gerekli tüm çabayı gösteriyor. Güneş enerjisinin kullanımının yaygınlaştırılmasını sadece elektrik açısından ele almak doğru bir yaklaşım değildir. Güneş enerjisi ısı uygulamaları ile ilgili birçok farklı ve yararlı proje vardır, bu alanların ve uygulamaların topluma anlatılması gerekiyor. Hazırlanan yasalardaki özendirmelerin bütünleşik şekilde ve çok yönlü tüm güneş enerjisi konularını kapsamaması gerekir. Yeni yapılacak binalarda güneş enerjisine uygun tasarım ve projelendirme yapılması, mimari tasarımla güneşten yararlanma yanında binalarla bütünleşik sistem çözümleri yaratılan görsel kirliliği önleyecektir. Yapılacak böyle bir uygulama, konutların hem ısı ve elektrik ihtiyacının karşılanması, hem de güneş enerjisi ısı ve elektrik uygulamalarının binalarda da yaygınlaşarak kullanımını artıracaktır. Bu konuda hem belediyelere hem proje firmalarına hem de konut üreten kuruluşlara her türlü teknik desteği vermeye hazırız.

Binalardan sanayiye, ulaşımdan tarıma hem ısı hem de elektrik enerjisi dönüşümüyle çok yaygın uygulama alanı bulabilen güneş enerjisi, küresel ısınma ile mücadelede karbon salımını ve ithal enerji bağımlılığını azaltmada ülkemiz için önemli bir kaldıraç olacak. GÜNDER de güneş enerjisinin her alanda yaygın kullanımını için bilinçlendirmeden mevzuat gelişimine, teknoloji, destek mekanizmaları ve mesleki gelişimden güneş ve faydalarının gündemde tutularak hem aile hem de ülke ekonomisine sağlayacağı katkıları anlatmaya ve görsel uygulamalar aracılığıyla farkındalık yaratabilmeye

“Ülkemizde 2023 yılına kadar olan sürede en az yaklaşık 10.000 MW lık bir kurulu güç bekliyoruz. Bunun büyük çoğunluğu kamunun yönlendirmesi ile gerçekleşecek sistemler olmasına rağmen lisanssız üretim ve konutlardaki kurulumun da çok önemli olacağını öngörüyoruz”

kadar girişim, katkı ve desteklerini artırarak devam ettirecek.

Güneş enerjisi alanında önemli potansiyellere sahibiz. Yani doğal altyapı anlamında sorun yok ancak beklenen gelişme bir türlü şu ana kadar gerçekleşmedi. Sizin bu konuda değerlendirmeniz nedir?

Sektörün hızlı gelişimine paralel tüm kurumlarda gerekli süreçlerin etkin yürütülmesi için yetkinlik dönüşümlerinin tamamlanması gerekir. Gelişim, değer zincirinin tümü ile bir bütündür. Örneğin lisanslı üretim için gerekli kapasiteler açıldı ve buna göre başvurular alındı. Bir yıldan fazla oldu ancak 600 MW'lık lisans başvuruları hâlâ sonuçlanmadı. 496 başvuru ile 7930 MW talebin iletildiği başvuru sürecinde ilgi bu kadar yüksekken, hızla sonuçlandırma, motivasyonu da yüksek tutacaktır. Sadece teknik yetersizlik değil **bürokrasideki yavaşlık** da önemli bir engel oluşturuyor. Bunun yanında şu anda gündemde olan bir de lisanssız üretim başvuru prosedürümüz var. Bu başvuruların çoğu güneşten elektrik elde edilmesine yönelik. Hatta bunların bir

kısmı inceleme sürecinde olmasına rağmen olumlu görüş bildirilenlerin de (% 51'i) çoğu güneş enerjisi ile elektrik üretimine yönelik (olumlu başvuruların % 65'i) başvurular. Bu konuda da bürokratik engeller, maliyetler ve zaman kayıpları yanında **dağıtım firmalarının bu konudaki politikaları** ve bu başvurular hakkındaki görüşleri de önemli bir engel sayılabilir. Dünyada güneşten elektrik üretiminde kurulu güç 139.000 MWe, yılda kurulan yeni güç 38.000 Mwe değerlerine ulaşmışken, güneş zengini ülkemizde henüz 50 MWe kurulum gerçekleşmedi. Ancak tüm paydaşların sorunların giderilmesine, katkı koyduğumuz ortak çalışma platformları ile süreçlerin iyileşmesine ve hızlandırılmasına yönelik gayret gösteriyor.

Peki, bundan sonrası için nasıl bir gelişme seyri bekliyorsunuz?

Ülkemizde 2023 yılına kadar olan sürede en az yaklaşık **10.000 MW'lık bir kurulu güç** bekliyoruz. Bunun büyük çoğunluğu kamunun yönlendirmesi ile (lisanslı üretim ihaleleri, Enerji İhtisas Bölgesi uygulamaları, yatırımcıya özel lisans hakkı verilmesi vb.) gerçekleşecek sistemler olmasına rağmen lisanssız üretim ve konutlardaki kurulumun da çok önemli olacağını öngörüyoruz. Yeter ki konutlar ve küçük yatırımcıların bürokrasi ile zaman ve para kaybetmeleri önlenir, tarımda özellikle sulamada fotovoltaik yatırımları desteklenir, boşa duran çatılar bu tür uygulamalar için buldukları binadan bağımsız kiralanabilir, yerli üretici ve teknolojiler yurt dışı etkenlere karşı korunup desteklenir...

Güneş enerjisi teknolojilerinin ötesinde, bir de konutların güneşten pasif ve aktif olarak yararlanma olanakları var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Ülkemizde 2013 sonu itibarıyla 9

milyon bina ve 20,5 milyon konut (daire) bulunuyor. Ne yazık ki bu binalar enerji verimliliği sağlamada yetersiz özelliklere sahipler. 2000 yılında mecburi olarak yürürlüğe giren “TS 825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı” dikkate alınarak bina stoğunun %10,6’sının, konut stokunun ise yalnızca %20,6’sının yıllık ısıtma enerjisi ihtiyacından %60 tasarruf öngören standarda uyumlu inşa edildiği öngörülebilir. Ocak 2011’den itibaren yürürlüğe giren Binalarda Enerji Performans yönetmeliğine uyumlu kullanım izni almış yeni bina sayısı ise, mevcut bina stoğu içinde ihmal edilebilecek sayıdadır. Nitelsiz konut stoğunu ve çarpık kentleşmeyi iyileştirmek üzere hazırlanmakta olan kentsel dönüşümde, enerji etkin, sifıra yakın enerji tüketimli binaların tasarlanarak hayata geçirilmesine de dikkate edilmesi sadece ülkemiz değil, dünyamız için de gereklilik olarak ön plana çıkıyor. Enerjinin %35’ini harcadığımız binaların tasarlanmasında güneş enerjisinden yararlanmaya azami önem gösterilmesi şart. Düşük enerji, sıfır enerji ve artı enerji binalarda mimari uygulamalarla birlikte binaların güneş enerjisi teknolojileri ile bütünleşik tasarımları, ihtiyaç duyulacak hem ısı hem de elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayacak ve enerji verimliliğine büyük katkı sağlayacak. Çatı üzerine kurulumlarda enerji verimliliği önlemleri alınarak geliştirilecek bütünleşik çatı sistem çözümleri de uygulamalara değer katacak, böylelikle kullanılmayan çatı alanları enerji üretim sahalarına çevrilebilecek. Bu çerçevede çatı üzerine kurulum da özendirilmelidir. Kamu binaları ve toplu yaşam yerlerinde (okullar, öğretmenleri, yurtlar, askeri birlikler, misafirhaneler, yerleşkeler vb.), bütünleşik enerji verimliliği önlemleri ile birlikte sıcak su temini için güneş enerjisi kullanımı zorunlu hale getirilmeli. Binalarda

“Önceliğimiz, tüm paydaşların faydalanabileceği, ülkemizde güneşin hak ettiği saygıyı kazanmasında yardımcı olabilecek önemli bir bilgi ve tecrübe değişim platformunu teşkil edebilmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak”

Enerji Performansı Yönetmeliği çerçevesinde 20.000 m² üzeri binalarda değerlendirilme zorunluluğu sınır değeri, güneş enerjisi kullanımından azami faydalanmak üzere düşürülmeli, güneş potansiyeli yüksek olan ülkemiz binalarında güneş enerjisi ile sadece sıcak su temini değil, elektrikli üretimi ile hacim ısıtması ve soğutması da geliştirilecek mevzuatla uygulamalarda yer bulmalı.

Yakın dönemli çalışmalarınız arasında, 19-21 Kasım tarihlerinde İzmir’de düzenlenecek “SolarTR Konferans ve Sergisi” de var. Bu etkinlikle neyi hedefliyorsunuz?

SolarTR 2014, sektörün tüm paydaşlarının dahil olduğu çok önemli bir organizasyon. Önemi giderek artan ve düşük karbon ekonomisinin önemli kaldıraçlarından olan güneş enerjisinin yaygın kullanı-

mında yenilikçi teknoloji ve uygulamaları konu alan, bilim ve teknoloji ağırlıklı, uluslararası konferans ve sergi etkinliği “SolarTR 2014”; üniversite, sanayi, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri işbirliğinde gerçekleştirilecek. Konferansta; hızlı büyümekte olan güneş enerjisi sektörünün etkin gelişimi, tehditlerin giderilmesi ve engellerin kaldırılması için önerilerle birlikte mevzuat ve gereklilikleri, sorun ve çözüm önerileri, bütünleşik sektör yapılanmasının ulusal, bölgesel ve uluslararası boyutta ihtiyaçları dile getirilecek, geliştirilen bilimsel ve teknolojik yenilikler paylaşılacak. Güneş enerjisi paydaşlarının bir araya gelerek tüm yönleriyle sektörü ve gelişimini değerlendirmelerine platform teşkil etmek üzere kurgulanan, özgün SolarTR 2014, araştırmacıdan sanayiye, kamudan uygulamacıya tüm tarafları bir araya getirdiği için ayrı bir öneme de sahip.

Önceliğimiz, tüm paydaşların faydalanabileceği, ülkemizde güneşin hak ettiği saygıyı kazanmasında yardımcı olabilecek önemli bir bilgi ve tecrübe değişim platformunu teşkil edebilmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak. Büyük şeylerin küçük başlangıçları olur. SolarTR 2014, ülkemizdeki güneş tutulmasının ilk evresidir.

SOLARTR 2014

UFTP

SOLAR KONFERANS VE SERGİSİ
19 - 21 KASIM 2014
Swissôtel Büyük Efes, İzmir, Türkiye

ÖNEMLİ TARİHLER
• Bildiri Özeti Gönderme Son Tarihi
03 Ekim 2014
• Bildiri Özeti Değerlendirme Son Tarihi
10 Ekim 2014
• Bildiri Tam Metinleri Gönderme Son Tarihi
07 Kasım 2014
• Erken Kayıt Son Tarihi
17 Ekim 2014

“Üniversite/Sanayi/Kamu Kurum ve Kuruluşları/Sivil Toplum Örgütleri” işbirliğinde gerçekleştirilecek “SOLARTR 2014” bilimsel etkinliği, önemi giderek artan güneş enerjisinin yaygın kullanımında yenilikçi teknoloji ve uygulamaları konu alan, bilim ve teknoloji ağırlıklı uluslararası bir konferans ve sergi etkinliğidir. Tüm paydaşları biraraya getirerek yeniliklerin paylaşılması ve birlikte çözüm önerileri oluşturulması, enerji üretiminde güneşin kullanımının yaygınlaştırılmasına hizmet edilmesi amaçlanmıştır.

- Güneş enerjisi teknolojileri (PV, Isıl) ve yeni eğilimler
- PV malzeme ve cihazlarının ölçüm ve karakterizasyonu
- PV enerji tesisleri
- Yoğunlaştırılmış güneş enerjisi (CSP, CPV)
- Güneş enerjisi sistemlerinin işletimi, performansı ve güvenilirliği
- Güneş Isıl ve güneş elektrikli sektörü ve pazar dinamikleri
- Kent planlamasında güneş enerjisi
- Güneş enerjisi ile ısıtma ve soğutma
- Büyük ölçekli sistemler
- Sanayi üretim süreçleri ile güneş ısı enerjisinin bütünleştirilmesi
- Binalarda bütünleşik güneş enerjisi sistemleri

- Binaların yenilenmesinde güneş enerjisi kullanımı
- Sıfır enerjili binalarda güneş enerjisinin rolü
- Enerji depolama sistemleri
- Hibrid sistemler
- Değerlendirme ve sertifikalandırma prosedürleri
- Yeni malzeme ve yaklaşımlar
- Yönetmelikler, çerçeve mevzuat ve bölgesel kalkınma
- Güneş enerjisinde yenilikçi finansman modelleri
- AR-GE, ÜR-GE ve gelecek işbirlikleri
- Çevre sağlığı ve iş güvenliği

www.gunder.org.tr

Ev Sahibi

Düzenleyenler

www.solartr.org.tr

“Güneşi, ‘Öncelikli ve Stratejik Alan’ Kabul Etmeliyiz”

Türkiye'nin ilk yerli panel üreticisi Solarturk'ün, sektörün en önemli hammaddelerinden olan “cell”in, yani “hücre”nin ülkemizde üretimi için fizibilite çalışmalarını sürdürdüğünü belirten Solarturk Enerji Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Osman Özberk, PV alanında beklenen gelişmenin ülkemizde neden yaşanmadığını ve çözüm önerilerini anlattı.

Öncelikle Türkiye'nin şu anki PV kurulu gücünü ve gelecek beklentilerinizi öğrenebilir miyiz?

Şu andaki kurulu gücümüz yaklaşık 21 MW düzeyinde. Bu yılsonuna kadar yaklaşık 50-60 MW'lık bir kurulu güç bekliyoruz. Bunun tamamı lisanssız üretim olacaktır. 2015'te ise lisanssız üretimin yaklaşık 250-300 MW'a ulaşacağını tahmin ediyoruz. 2016 sonuna kadar da 2013'te başvuruları alınmış lisanslı tesisler devreye girecek. 600 MW'lık bu gücü de düşünürsek 2016 sonuna kadar yaklaşık 1500 MW bir yatırım tamamlanmış olacak.

Solarturk olarak bugüne kadar ne kadarlık PV sistemi ürettiniz? Önümüzdeki süreç için büyüme hedefleriniz nelerdir?

Solarturk olarak ülkemizin ilk yerli panel üreticisi olmanın keyfini, mutluluğunu yaşarken birçok zorluklarda karşılaştık. Mevcut hattımız ve ürünlerimizle ilgili kalite standartlarımızı her geçen gün artırarak yolumuza devam ettik. 2013 yılında işletmeye aldığımız 65 MW PV modül üretim tesisimizde yurt içi satışımız 5 MW civarındadır. 2014 yılının başlarında dünyadaki solar enerji sektörünün önemli bir firması ile 42 MW satış anlaşması yapılarak yurt dışı satışlara başladık. Bugün itibarıyla Almanya'ya 8 MW, Amerika'ya 2 MW ihracatımız gerçekleşmiş durumda. Yılsonuna kadar 20-25 MW ihracat yapmış olacağız. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti,

Ortadoğu ve Afrika ülkelerine de ihracatımız var. Uluslararası yardımlar çerçevesinde bu bölgedeki ülkelerin su ihtiyacı, okulların ve sağlık merkezlerinin enerji ihtiyaçları için komple PV sistemlerin ihracatını yapıyoruz. Hedefimiz, 2014 yılında 30 milyon dolar; 2015 yılında ise 140 MW PV modül kapasitesine ulaşarak 60 milyon dolar ihracat yapmak. 2013 yılında yönetmelik çıkana kadar sektör olarak yavaş ilerlememize rağmen yönetmeliğin yayınlanmasından sonraki süreçte Solarturk olarak yükselişe geçtik. Birçok ihale ve özel işlerde aldığımız projelerin bir kısmının kurulumunu bitirmiş olup bir kısmını ise en yakın zamanda devreye alacağız. 2014-15 yıllarında da bu yükselişimizin ivmesinin daha da artacağına inanıyoruz. Türkiye'de yeni gelişen solar sektörde kullanılan hammaddelerin ve yan sanayinin gelişimine her türlü katkıyı ve bilgimizi tüm yatırımcılarımızla paylaşarak ülkemiz ekonomisine katkıda bulunmaktan mutlu olacağız. Solar sektörün en önemli hammaddesi olan “cell”in (hücre) Türkiye'de üretimi için Solarturk olarak fizibilite çalışmalarımız devam ediyor, önümüzdeki yıllarda bu alanda yatırıma başlama kararındayız.

Peki, PV alanında beklenen gelişme bugüne kadar neden yaşanmadı? Hangi engeller veya sorunlarla karşı karşıya kaldınız?

Sektör sorunlarını iki başlık halinde inceleyebiliriz. İlk olarak, bu alanda

yatırım yapmış ve üretim yapan firmalar açısından sorunları ve çözüm önerilerini tartışabiliriz. İkinci olarak da mevcut mevzuat ve uygulamalar açısından sorunları ve çözüm önerilerini konuşmalıyız. Öncelikli olarak ülkenin değerlerinin yurt içinde kalmasını sağlamak ve bunun için de yerli üretimin gelişip güçlenmesi için gerekli önlemleri almak gerekiyor. Ülkemiz panel çöplüğüne dönmemelidir. Yurt dışından panel ithalatı elbette yapılmalı ama bu ithalatın disiplin altına alınması gerektiğini düşünüyorum. İkinci el, verimi düşük, üretim hatası olan veya başka tesislerden sökülen panellerin ülkeye girişini önlemek için tedbirlerin alınması gerekiyor. Sorunların çözümünde gözden kaçırılmaması gereken en önemli husus; önce koruma önlemlerinin alınması, ardından iç pazarın geliştirilmesi yönünde çalışmaların yürütülmesidir. **İspanya ve İtalya örneklerinde** görüldüğü üzere; önce iç pazarın geliştirilmesi, ardından pazar koruma önlemlerinin alınmış olması, birkaç yıl içerisinde yerli üretimi dış tehditlerle baş edemez duruma getirdi. AB, bu konuda koruyucu önlemleri

uygulamaya geç başladığından, rekabet edemeyen ulusal güneş enerjisi sektörü tüm paydaşları ile zarar gördü. İthalata karşı koruma önlemleri ve anti-damping tedbirlerinin uygulamaya başlama süresi 9-15 ay arasında değişiyor. Bu da günümüz koşullarında uzun bir süre, çünkü pazar dengeleri her an değişebiliyor. Elbette sadece ithalata disiplin getirilerek bu sektörün kalkınması sağlanamaz. Bu tedbirlerin yanında firmalarımızın uluslararası pazarda rekabet edebilmelerini sağlayıcı desteklerin de kendilerine sunulması gerekiyor. İhracat destekleri, kümelene, yurt dışı pazar destekleri gibi tedbirler bir an önce uygulamaya geçirilmelidir. Kamu alımlarında yerli PV panel üreticilerinin ürünlerinin alınması sağlanmalıdır. Başta Kalkınma Ajansları olmak üzere kamu tarafından finansal olarak desteklenen projelerde yerli PV panel üreticilerinin ürünlerinin alınması şartı getirilmelidir.

Dünyanın en önemli pazar araştırma şirketlerinden Frost & Sullivan'ın Temmuz tarihli son araştırması, 2020 yılına kadar güneş enerjisi gelirlerinin global ölçekte ikiye katlanarak 137 milyar dolara erişeceğini iddia ediyor. Nasıl değerlendiriyorsunuz bu tahmini?

Güneş enerjisinin 2025 yılında popülerlik olarak en büyük enerji kaynağı olması olası ama üretim kapasitesi olarak en büyük olma olasılığı yok maalesef. Bu kadar büyük fosil yakıt lobisi varken, bu kadar büyük enerji savaşları sürerken bunu söylemek çok gerçekçi olmaz. Diğer enerji kaynaklarına göre daha hızlı bir büyüme sağlayacağı ve daha yüksek bir popülariteye ulaşacağını söyleyebiliriz. AB, 2020 yılında güneş ve rüzgârın toplam talepteki payını %10'a, 2030 yılında %18'e ve 2050 yılında %41'e çıkarmayı hedefliyor. Isıtma ve soğutmada yenilene-

“Birçok ihale ve özel işlerde aldığımız projelerin bir kısmının kurulumunu bitirmiş olup bir kısmını ise en yakın zamanda devreye alacağız. 2014-15 yıllarında da bu yükselişimizin ivmesinin daha da artacağına inanıyoruz”

bilir enerjilerin payının 2030 yılında %21 ve 2050'de de %45 olmasına işaret ediliyor. Bu hedeflere baktığımızda yenilenebilir enerjide güneşin öneminin arttığını görürüz ama tek başına tüm ihtiyacı karşılayacak veya en büyük kaynak olacağını söylemek gerçekçi olmaz.

Peki, Türkiye'deki büyüme nasıl olur?

Ülkemizde solar enerjinin önümüzdeki yıllarda ciddi bir yatırım atağına geçeceğine inanıyorum. Kurulum maliyetlerinin düşmesi, amortisman sürecinin 6 yıl civarında olması, en önemlisi de diğer enerji yatırımlarının yanında yatırımdan sonra işletme maliyetinin yok olacak kadar az olması nedeniyle gelecek yıllarda güneş enerji yatırımları hızla artacaktır.

2015 yılında başvurusunu alacağı 2. lisans ihalesi için 1200-1500 MW'lık bir kurulu güç açıklanacağını tahmin ediyoruz. 2023 yılına kadar

4000-4500 MW lisanssız, 5000-5500 MW de lisanslı üretim tesisinin kurulması ve Enerji Bakanımız Sayın Taner Yıldız Bey'in bir süre önce açıkladığı Konya ilindeki 3000 MW'lık GES Organize Bölgesi'nin hayata geçmesi durumunda toplam 10-12.000 MW'lık bir kurulu güç öngörüsüyle toplam enerji üretiminin %3-4'ü solar enerjiden elde edilebilir. Kısacası önümüzdeki on yılda ülkemizde solar enerjide 10 milyar doların üzerinde bir yatırım bekleniyor.

Maalesef solar sektörü, teknoloji yatırımında geç kaldı. Bu nedenle gerek yatırım makinelerimizi gerekse hammaddelerimizin bir kısmını yurt dışından temin ediyoruz. Kısa bir zaman içinde ise kendi hammadde üretimimizi gerçekleştireceğimize ve yan sanayimizi geliştireceğimize inanıyorum. Dünyada ve Avrupa'da bu sektör nasıl gelişmişse, hangi yollar izlenilmişse bunları incelemek gerekir. Toplum olarak güneş enerjisi sektörünü, “öncelikli ve stratejik alan” olarak kabul etmeliyiz. Ülkemizin her bireyi, kurumu, sivil toplum kuruluşu ve yönetim kesiminin; enerji bağımsızlığına ve özgürlüğüne kavuşması, güneş ile diğer yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için “ortak akıl” çerçevesinde birleşmesi gerekiyor.

“2014, Güneş Enerjisi için Dönüm Noktası Oldu”

2005 yılında Türkiye’de ilk “Solar Aydınlatma” uygulamalarına imza attıklarını söyleyen Hizmark Group Genel Müdürü Savaş Yeşiltaş, yıllar içinde geliştirdikleri uluslararası işbirliklerinin de verdiği güçle müşterilerine doğru yatırım konusunda dört önemli avantaj sunduklarını belirtiyor.

Uzun yıllar otomotiv sektöründe faaliyet gösterdikten sonra güneş enerjisi sektörüne girme kararı aldınız. Sizi bu karara iten ne oldu?

Evet, uzun yıllar otomotiv sektöründe çalıştık. En son otomotiv yan sanayi olarak üretim yaparken kâr marjlarının çok düşük, risklerin ise çok yüksek olduğunu görünce sektör arayışına başladık. Bulduğumuz bölgenin coğrafi durumu, küresel ısınma, enerji ihtiyacının sürekli artması ama buna karşılık kaynakların giderek azalması gibi konu başlıklarını irdeleyince dünyada yükselen trendin ve ihtiyacın güneş enerjisi ile elektrik üretimi olduğunu gördük ve bu konuda faaliyet göstermek üzere 2004 yılında

Hizmark Group’u kurduk. O zaman ki tahminimiz, piyasanın en erken iki-üç seneden önce şekillenmeyeceği yönündeydi ve biz de bu süre içerisinde sektörde markalaşma sürecimizi tamamlarız düşüncesiyle bunu göze alarak sürece başlamıştık.

Ancak sektör beklentilerin çok ötesinde bir süre sonra şekillenmeye başladı. Sizce bunda etkili olan en önemli unsurlar neler oldu?

Sektör, 10 yıl sonra, yani 2014 yılında şekillenmeye, ivme kazanmaya başladı. Tabii bu süreç bizim ve bizim gibi sektöre adım atan firmalara ekonomik anlamda çok büyük zarar verdi. Çünkü devlet desteği olmadan bu sektörün olgunlaşması-

nı bekliyorsunuz ancak sektörün en önemli oyuncusu devlet. Bu nedenle devlet beklenen yasal yönetmelik ve adımları atmadan da sektörün kilidi açılmıyor. Tüm dünyada sektör hızla yükselirken ve bu konuda devlet sektörün gelişmesi için çok yüksek oranda sektörü destekleyici teşvikler ortaya koyarken, “Güneş Ülkesi” olan ülkemizde biz bu süreci yaşayamadık. Beklentisi kısa vadede olan birçok firma açıldıktan bir iki sene sonra sektörden ayrıldı. Devletin bu konuda geç adım atmasını biz iki ana unsura bağlıyoruz. Birincisi, ekonomik riskleri barındıran bir süreçte önce en kritik olan adımlar, yatırımların yapılması süreci izlendi, teşvik ve destek gerektiren sektörler ise ikinci sürece bırakıldı. İkinci olarak da üreticisi olmadığı güneş enerjisi sektöründe devlet, maliyetlerin daha da aşağı seviyelere kadar inmesini bekledi diye düşünebiliriz. Ancak bahsettiğimiz üzere bu sektöre gönül veren ancak ekonomik gücü yeterli olmayan birçok iyi niyetli oyuncu da maalesef sektörden çekilmek zorunda kaldı.

Türkiye pazarı oluşuncaya kadar Hizmark Group sektörde neler yaptı?

Sektör beklediğimiz seviyeye gelinceye kadar Hizmark Group, Türkiye’de ilk Solar Aydınlatma uygulamalarına imza attı. 2005 yı-

“Grid” Uygulamaların Sayısı Artıyor

Güneş enerjisi ile elektrik üretiminin yasa-yönetmelikler çıkıncaya kadar sadece “off-grid” uygulamalardan ibaret olduğunu, artık “grid” uygulamaların sayısının her geçen gün arttığını söyleyen Savaş Yeşiltaş, “Özellikle 1 MW’a kadar lisans mecburiyetinin olmamasıyla bireysel kullanıcılar, fabrikalar bu sınıra kadar olan yatırımı yapıyor ve şebekeye paralel olarak çalışan bu sistemle enerjisini güneşten kullanıyor, kullanmadığı ihtiyaç fazlasını ise şebekeye satıyor. Dolayısıyla eğer yatırımcı fabrika ise, mesai yapmadığı dönemlerde enerjisi boşa gitmiyor, devlete satıyor” diyor.

İnşa edilen bu uygulamalar yazılı ve görsel medyada ses getirdi. Örneğin Almanya’da yayınlanan PV Magazine, bu uygulamalara sayfalarında yer verdi. Şirketimiz aynı zamanda Ortadoğu ve Afrika pazarlarındaki iş fırsatlarını görerek bu bölgelerde birlikte solar enerji konusunda ticareti geliştirebileceği ciddi partnerler ile işbirliği yaptı. Dünyadaki sayılı PV üreticilerinden **BYD’nin Türkiye distribütörlüğünü** de alan Hizmark Group, EPC konusunda ise 300 MW proje deneyimi olan Alman EPC firması SunEnergy’nin de Türkiye partnerliğini üstlendi. O&M konusunda ise Balkanlar’ın en yüksek O&M çalışmalarına imza atan firmalarından biri olan SolarPro Holding’in Türkiye temsilciliğini aldı. Bu güçlü işbirlikleriyle artık Türkiye pazarında birçok kurumsal marka projelerinin çalışmalarına başladık.

Hizmark Group’un “doğru yatırım” bağlamında müşterilerine sunduğu hizmetler ve avantajlar neler?

Hizmark, 10 yıllık sektör deneyimiyle birlikte müşterilerine doğru bir yatırımın olabilmesi için çok önemli

dört avantaj sunuyor. Bu avantajlarla yatırımcı hem ekonomik anlamda doğru satın alma yapıyor, hem de doğru bir mühendislik çalışmasıyla daha yüksek gelir elde edebileceği bir santral kuruyor. Aynı zamanda uygulama sonrası bakım-servis anlaşmasıyla projenin teknik takibini doğru ellere teslim ederek risk almıyor. Sunduğumuz dört hizmet ve avantaj özetle şöyle:

1. BYD Türkiye Distribütörü olarak 1 GW / Yıl kapasiteli ve yüksek performanslı panellerle fabrikadan direkt en iyi fiyat desteği,
2. EPC projelerinde Alman EPC partnerimiz SunEnergy’nin 300 MW güneş enerjisi santralleri tecrübesi,
3. O&M İşletme ve Bakım konusunda; 100 MW üzeri deneyimi olan Avrupalı partnerimiz Solarpro Holding güvencesi,
4. EPC projelerinde alternatif finans çözümleri.

Şu aralar hangi projeler üzerinde çalışıyorsunuz?

Özellikle 2014 yılı Solarex Fuarı’ndan sonra inanılmaz çok sayıda 1 MW altı (Lisans altı projeler) projeler için çalışıyoruz. Ayrıca

1 MW üstü farklı yatırımcılara ait projelerde ise 10-75 MW aralığında projeler konusunda ön etüt ve işbirliği çalışmaları yapıyoruz. Yakında lansmanını yapacağımız marka projelere ait çalışmalarımız da devam ediyor.

Projelere kısa vadeli olarak değil, özellikle yatırımcılarımıza kaliteli, uzun ömürlü ve yüksek kazançlar sağlayacak iş fırsatları olarak bakıyoruz. Hizmark Group olarak da bu çalışma prensiplerini benimseyecek firmalar ile bayilik görüşmelerine başladık. Enerji kaynaklarının hızla tükenmekte olduğu bir dünyada diyoruz ki, gelin enerjimizi verimli kullanalım; güneş enerjisini kullanarak gelecekte yaşanacak bir dünyayı birlikte kuralım.

“Ortadoğu Pazarı CSP’yi Yeni Yeni Keşfediyor”

2011 yılında Türkiye’nin “ilk kule tipi yoğunlaştırılmış güneş enerjisi santrali”ni kurduklarını ve 40 milyon doların üzerinde yatırım yaptıklarını ifade eden Greenway Yönetim Kurulu Başkanı Serdar Erturan’a göre CSP’nin (Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi) önündeki en büyük engel, ilk kuruluş maliyetinin nispeten yüksek olması; avantajları ise çok: Enerjiyi depolama olanağı ve hibrid sistemlerle mevcut güç santrallerinin verimliliğini artırma yeteneği, bunların başında geliyor.

CSP, güneş elektriği alanında PV’den daha az bilinen bir teknoloji. CSP tam olarak nedir?

İngilizce açılımı Concentrated Solar Power, Türkçesi de “Yoğunlaştırılmış Güneş Enerjisi”dir. Güneş ışınlarının, yüksek yansıtıcılık özelliği ve güneş izleme sistemleri olan aynalar vasıtasıyla, küçük bir alanda odaklanıp güneş ışınlarının yoğunlaştırılmasını sağlar. Yoğunlaştırılmış güneş ışınları enerji santralının ısı kaynağı oluyor. Bu ısı kaynağı, geleneksel enerji santrallerinde fosil yakıtlarla, çevreye zararlı etkileriyle beraber sağlanıyor.

Greenway’in geliştirdiği kule tipi CSP, güneş ışınlarının alıcı kuleye heliostat aynalar vasıtasıyla yoğunlaştırıp, yüksek sıcaklık ve basınçta (500 derece ve 50 bar aşan değerlerde) buhar üretimi sağlıyor. Bu buhar, elektrik üretiminden, deniz suyu arıtmasına kadar çok çeşitli uygulamalarda fosil yakıtla çalışan

enerji üretim tesislerine çevre dostu bir alternatif oluyor.

PV’den farkımız geleneksel fosil yakıt tüketen güç santralleri gibi buhardan elektrik üretmemiz ve **termal depolama sayesinde güneşsiz saatlerde de güç üretimine devam edebilmemiz**. Elektrik üretiminin yanı sıra ürettiğimiz buhar ihtiyaca göre deniz suyu arıtması, ısıtma/sogutma gibi çok çeşitli buhar uygulamalarında kullanılabilir. Kısacası teknolojiğimiz çok amaçlı, verimli ve müşteri ihtiyacına uyarlanabilir özellik taşıyor.

Dünyada CSP yatırımlarının ulaştığı nokta nedir? Bu alandaki çalışmaların küresel ölçekte nasıl bir gelişim göstermesini bekliyorsunuz?

Dünyanın en büyük CSP yatırımları şu an için Amerika Birleşik Devletleri, İspanya, Şili ve Güney Afrika’da bulunuyor. Dünyanın en

büyük CSP santrali ise 377 MW kapasitesiyle ABD'de. 2012 yılı itibarıyla dünyadaki toplam kurulu CSP kapasitesi 2500 MW dolaylarındaydı. Bu rakam her geçen yıl artıyor. Örneğin Ortadoğu pazarı CSP'yi yeni yeni keşfediyor. İklim koşullarının ve güneş ışınlarının CSP için çok elverişli olduğu bu coğrafya bildiğiniz gibi petrol zengini. Petrol, dünya pazarında ithalat için gitgide daha da değerli hale gelmeye başladığı için, Ortadoğu ülkeleri artan enerji ihtiyaçlarını -petrolle elektrik üretmektense- yenilenebilir kaynaklarla sağlamanın peşine düştüler. Yenilenebilir kaynaklar içinde de en sürekli, güvenilir ve tutarlı enerji üretimi sağlayan CSP farkındalığı ise Ortadoğu'da her geçen gün daha da artıyor.

Türkiye'de CSP için lisans başvurularımız var. Bunun yanı sıra **hibrid projelerimizle mevcut enerji santrallerine yakıt tasarrufu sağlamak** ve maliyetleri azaltmak üzere CSP teknolojisiyle buhar takviye çalışmalarımız bulunuyor. Türkiye'nin öncü CSP firması olarak Türkiye'de CSP bilincini ve farkındalığını artırmak bizim için çok önemli. CSP ile ilgili geçtiğimiz aylarda çeşitli çalıştay ve panel çalışmalarımız oldu ve olmaya devam edecek.

Küresel ölçekte CSP farkındalığı her geçen gün daha da artıyor. Avrupa'daki CSP kapasitesinin 2020'de 30.000 MW, 2030 ise 60.000 MW olması bekleniyor. 2020'de Kuzey Amerika'daki CSP kapasitesinin 50.000 MW, dünya çapındaki kurulu CSP kapasitesinin ise 147.000 MW seviyesine ulaşacağı tahmin ediliyor. 2030 tahmini ise 337.000 MW'lık kurulu kapasite. 2012 yılındaki kurulu kapasiteye kıyasla 2020 ve 2030 rakamları, çok hızlı bir gelişimin beklendiğinin göstergesi.

Peki, CSP'nin gelişimi konusunda hangi sınırlar ve engeller var? Bunların aşılması konusundaki önerileriniz nelerdir?

CSP yeni bir teknoloji olduğu için özellikle Ortadoğu ülkelerinde mevzuatta eksiklikler bulunuyor. CSP'nin avantajlarının ve potansiyelinin keşfedilmesiyle mevzuattaki bu eksiklikler hızla gideriliyor. Dünyada kurulu bulunan ve inşaatı devam eden CSP projelerinin referansıyla finansman konusundaki sıkıntılar da atlatılıyor.

Şu an CSP'nin belki önündeki en büyük engel, **ilk kuruluş maliyetinin nispeten yüksek olması**. Greenway olarak yerli tedarik zincirimizle, sade ve işlevsel tasarımıyla

Avrupa Birliği 2020 yılı fiyat hedeflerine şimdiden başarıyla ulaştık. Bu durum özellikle uluslararası pazarda Greenway için büyük avantaj sağlıyor.

Bu alandaki yeni teknolojik gelişmeler nelerdir?

CSP'de şu an en önemli teknolojik gelişme, termal enerji depolamayla güneşsiz saatlerde de CSP santralının çalışmasını sürdürmek. **Termal depolama** güneşli saatlerde toplanan güneş enerjisinin bir kısmının depolanıp, güneşsiz saatlerde kullanılmak üzere saklanmasıdır. Bu teknolojik gelişme, CSP ile üretilen elektriğin maliyetini daha da düşürürken, fosil yakıtlara gerçekçi bir alternatif olarak CSP'yi ön plana çıkarıyor.

CSP'nin hibrid sistemler konusunda da önemli avantajları olduğu konuşuluyor. Hem jeotermal gibi yenilenebilir sistemlerle hem de doğalgaz veya termik santraller gibi geleneksel fosil yakıtlı enerji üretim sistemleriyle... Ayrıca farklı üretim tesisleri ve fabrikalardaki sistemlerle de hibrid sistemler geliştirilmesi mümkün görülüyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

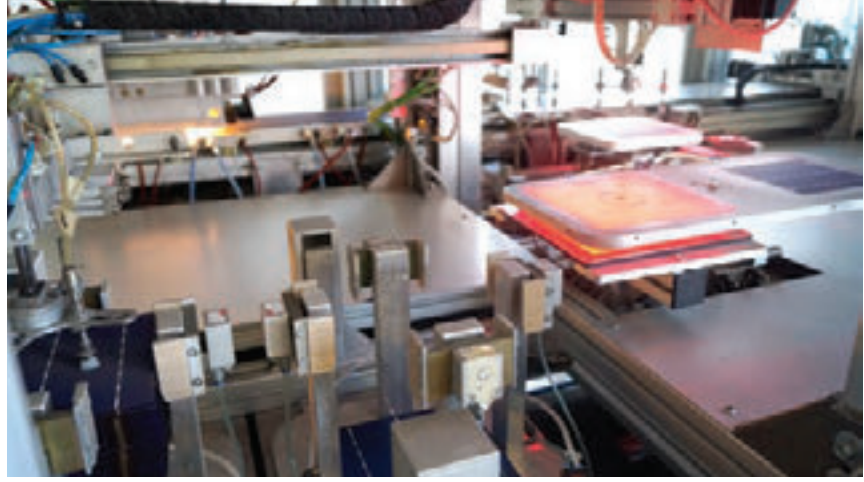
Geleneksel fosil yakıtlı veya yenilenebilir kaynaklarla çalışsan güç santrallerinin elektrik üretiminde kullandığı temel ısı girdisi yüksek kalitede buhardır. CSP teknolojisi bu en temel girdiyi, yani yüksek sıcaklık ve basınçta buharı tamamen çevre dostu güneş ışınlarıyla ürettiği için ciddi bir ekonomik ve çevresel avantaj sağlıyor.

Hibrid sistemlerde güç santrallerinin verimliliğini artırmak, fosil yakıt tasarrufu sağlamak ve atmosfer emisyonunu azaltmak için sağladığı buhar takviyesi CSP'yi diğer yenilenebilir enerji sistemlerinden farklı kılar. Buhar takviyesi konusunda Türkiye ve Ortadoğu'da bu alanda çeşitli çalışmalarımız devam ediyor.

Dünyanın En Verimli Panelini Üretmeyi Hedefliyor

Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi ihracatçılarından ve Avrupa'da üretim yapan en büyük üç solar termal üreticisinden biri olan Solimpeks, hem elektriği hem de sıcak suyu aynı anda üretebilen "hibrid kollektör" imalatı da gerçekleştiriyor. Solimpeks Enerji Satış Müdürü ve Ortağı Hüseyin Gökalp, Panasonic ile bu alanda yaptıkları işbirliğiyle dünyanın en verimli panelini üreteceklerini açıklıyor.

Türkiye'deki PV pazarının geleceğini nasıl görüyorsunuz? Solimpeks olarak bu alandaki faaliyetlerinizi biraz daha detaylandırabilir misiniz?

PV pazarı, Türkiye'de yeni doğan bir bebek durumunda. Çok ilgiye ve bakıma ihtiyacı var. Ayaklarının üzerinde durması için birkaç seneye daha ihtiyaç var. Bugün hem Solimpeks gibi üreticiler hem de yatırımcılar büyük fedakarlıklar yapıyorlar. Panel, inverter, kablo vb. için ciddi çalışmalar yapıldığı gibi, PV santralleri için de gelecek vizyonu geniş olan firmalar büyük yatırımlar yapıyorlar. Biz **Solimpeks olarak 100 MW'lık bir yatırım riskini göze aldık**. Yalnızca 6 kişinin çalıştığı modern ve otomasyonlu, robotlarla çalışan, mümkün olduğu kadar insan elinin değmediği bir üretim hattını Konya'ya kurduk. Şu an ABD ve Avrupa'nın Çin'e uyguladığı anti-damping vergileri yüzünden tam kapasite bu bölgelere çalışıyoruz. Zaten hedefimiz de 40 yılda oluşturduğumuz müşteri portföyündeki PV payına talip olmaktı. Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi ihracatçısı, Avrupa'da üretim yapan en büyük üç solar termal üreticisinden biri olmanın avantajını kullandık. **Türkiye pazarına yaptığımız satışlar %5**

civarında. Yerel pazarın büyümesi durumunda üretim kapasitesini arttırmaya yönelik ön çalışmalarımız ve fonumuz da hazır.

Günümüzde geliştirilen solar termal sistemleri, eskileriyle kıyaslandığında daha yenilikçi ve uzun ömürlü. Peki, Türkiye'deki tüketicilerin taleplerine bakıldığında bu konuda bir bilinçlenme yaşandığını görüyor musunuz?

Sahil bölgelerinde çok fazla yeni mesken ve otel yatırımı var. Türkiye'de insanların alım gücü ve kalite duyarlılığı arttı. Biz bundan 4-5 sene evvel ürettiğimiz ürünlerle Türkiye'de rekabet edememe endişesi taşıırken, bugün en verimli ürünlerimiz talep görüyor. İnsanlar artık en az 40 yıl sorun çıkarmayacak sistemler talep ediyorlar. Bizim inovatif ürünlerimizden biri olan **TSM sistemler** de bu talebe yönelik Güney Avrupa pazarına yönelik üretilmişti. 10 yıl garantili bu ürünlerin iddiası bakım gerektirmemesi. Şu an bu ürünler **İspanya'nın en fazla satılan ürünü** ve aynı zamanda Türkiye'de de büyük ilgi görüyor. Bugün pazardaki ürünler geçmişe göre daha estetik, daha verimli ve daha uzun ömürlü. Ayrıca eskiden sadece su ısıtmaya yarayan çatıların

Türkiye'nin güneş enerjisi alanında geldiği noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye, öncelikle solar termal sistemleri pazarında dünyada Çin'den sonra en büyük pazar. Üstelik bu pazar, devlet teşvikleriyle değil, doğal pazar talebiyle organik olarak büyüyor. PV ve CSP pazarı ise dünyada henüz **"grid-parity"** yani devlet teşviki olmaksızın insanların yatırım yapabilecekleri bir noktaya gelemedi. Önümüzdeki yıllarda bu hedefe ulaşılacak. Şu an Türkiye, İspanya ve İtalya'nın düştüğü tuzaga düşmeyerek bu konuda yavaş hareket ediyor.

Peki, Solimpeks'i sektörde nasıl konumlandırıyor sunuz?

Bizler hem ST, hem PV ve PV-T ve son olarak ısı pompası üretimi ile geleceğin küresel alternatif enerji firması olma yolunda ilerliyoruz. Türkiye'de ST pazarı küçülmeyecek, büyüyecek.

üzerindeki çirkin sistemlerin yerini, dışardan fark edilmeyen, evin ısıtmasına ve soğutmasına katkı sağlayan sistemlere bıraktı.

Solar termal sistemlerini diğer teknolojilerden ayrı görmek sizce doğru mu?

Solar termal ürünler, kendi başlarına değerlendirilmemeli. Bu ürünler özellikle son zamanlarda ısı pompalarıyla uyumlu çalıştırıldığında, mekân ısıtan ve soğutan ürünler olma vasfı taşıyor. Yeni gelişmelerle birlikte bu ürün en büyük yenilenebilir enerji ünitelerinden biri olma konumunu koruyacak. Tersine bir beklenti olsaydı bugün HVAC (Heating Ventilating and Air Conditioning) sektörünün büyük firmaları solar termal konusuyla ilgili Ar-Ge çalışmalarını sürdürmezlerdi.

Hem elektriği hem de sıcak suyu aynı anda üretebilen “hibrid kollektör” imalatı da gerçekleştiriyorsunuz. Bu model, gerek dünyada gerekse Türkiye’de yaygın mı?

Bu ürünü 2008’de tasarladığımızda bu kadar ilgi göreceğini tahmin etmiyorduk. 2010 yılında Forbes ve Businessweek gibi dergilerde haberlerimiz çıktı. Boeing, Mitsubishi gibi firmalardan teknoloji işbirliği teklifleri aldık. En son 2014 yılında Panasonic firması ile PV-T Hibrit kollektörlerinin **Panasonic HIT teknolojisi** ile geliştirilmesi konusunda protokol imzalandı. **Ar-Ge tamamlandığında dünyanın en verimli panelini üretmiş olacağız.** Bu da hem Türkiye’de hem de dünyada **grid-parity hedefine doğru atılmış en büyük adımlardan birisi** olacak. Türkiye pazarında bizim uzman olduğumuz asıl konu anahtar teslim proses ısıtma projeleri. Büyük bir planlama-uygulama ekibi ile çalışıyoruz. Geçen sene Silivri Cezaevi’ne kurduğumuz 3500 m²’lik sistem Avrupa’nın en büyük solar termal projesi olma unvanını taşıyor.

Orman Köylerine de Güneş Doğuyor

Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından 2015 yılında hayata geçirilmesi planlanan “Türkiye’de Orman Köyleri için Sürdürülebilir Enerji Finansman Mekanizması Projesi” ile orman köylüleri hem enerji üretecek, hem de satma imkânına sahip olacak.

Türkiye’de sayısı 21 binden fazla olan orman köylerinde yaklaşık 7 milyon kişi yaşıyor. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü (OGM) de bu köylerin elektrik ihtiyacını güneş enerjisiyle sağlamak için önemli bir uygulamayı hayata geçiriyor: “Türkiye’de Orman Köyleri için Sürdürülebilir Enerji Finansman Mekanizması Projesi”. Enerji verimli ekolojik köylerin hayata geçirilmesini amaçlayan projenin Mayıs 2014’te Meksika’da yapılan **46. Küresel Çevre Fonu (GEF)** konsey toplantısında onaylandığını söyleyen **Orman Genel Müdürlüğü ORKÖY Daire Başkanı Şahin Aybal**, “Yaklaşık 3,8 milyon dolarlık hibe aldık, projenin ön kabulü yapıldı. Şu an proje yazım aşamasında” bilgisini veriyor. Projeye 2015 yılında başlayacaklarını açıklayan Şahin Aybal, uygulamanın 1. Derecede Güneşlenme Alanı’nda bulunan 50-60 haneli iki pilot bölgede gerçekleştirileceğini söylüyor. Aybal, pilot bölgelerde nasıl bir işleyiş olacağını ise şöyle özetliyor: “Fotovoltaik panellerle güneş enerjisiyle dayalı su ısıtma sistemlerine sahip olacak proje kapsamında tüm binaların yalıtımı da yapılacak. Proje sayesinde orman köylüleri kendi

elektrik ihtiyaçlarını karşılayacak. EPDK’nın yeni kanununa göre bildiğiniz gibi artık elektrik satılabiliyor. Bu sistemle köylü hem üretim yapacak hem de satacak. Örneğin 50 TL koyarak sistemin geridönüşümünü kısa sürede sağlayacak. Beş yıl ödeyecekse 20 yıl ücretsiz kullanacak.”

Köylülere Eğitim Verilecek

Proje kapsamında Türkiye’nin Sosyal Kredi Programı’nın da revize edilerek genişletileceğini ifade eden Şahin Aybal, son olarak şu bilgileri paylaşıyor: “ORKÖY projesi kapsamında seçilecek pilot bölgelerde köylülerin bilinçlenmesini sağlamak amacıyla güneş enerjisi uygulamalarını tanıtan eğitimler de vereceğiz. Sürdürülebilir enerji üzerine uzmanlaşmış personel sayısının artırılmasının yanı sıra, Orman ve Su İşleri Bakanlığı OGM bünyesinde ‘Sürdürülebilir Enerji Finansman Birimi’ oluşturulacak. Ayrıca ulusal seragazi emisyon envanteriyle bağlantılı olarak da orman köyleri düzeyinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryası tarafından tescil edilen Ulusal Seragazi Azaltım Eylemleri Paketi de hazırlanacak.”

“Ankara, Güçlü Bir Hedef Göstersin, Yeter”

Dünyanın birçok bölgesinde güneş enerjisi üzerinde çalışan IBC Solar’ın Türkiye Genel Müdürü Hayri Bal, durumu doğru tespit etmenin önemini vurguluyor ve “Güneşin önünün açılması için sadece iki şey istiyoruz” diyor: “Prosedürlerin kolaylaştırılması ve ‘Ankara’nın topluma, yatırımcılara ve kurumlara, güneşin arkasındayız mesajını güçlü bir şekilde vermesi.”

Güneş enerjisinde küresel düzeyde genel durum nedir? Sektöre yatırım, iktisadi rasyonelitesini kazanıyor mu?

Son üç sene içinde başta Almanya olmak üzere birkaç istisna haricinde AB ülkeleri bir bakıma dizginleri çekme kararı aldılar ve hem Çin’den gelen panellere kısıtlama hem de güneş enerjisine verilen bedel desteği konusunda ciddi değişiklikler yapıldı, tedbirler alındı.

Almanya’da gelinen bu aşamada; panel üretimi anti-damping tedbirlerine rağmen eski günlerine dönemedi ve Uzakdoğu kökenli panel markaları piyasaya hâkim oldu. Güneş enerjisiyle ilgili çeşitli ürün ve hizmetler sunan birçok Avrupa firması ya kapılarını kapattı ya da küçülerek farklı iş alanlarına yöneldiler. Avrupa’da yeniden yapılanan güneş sektöründe tüketilen enerjinin bir kısmını güneşten elde ederek enerji maliyetlerini orta dönemde asgariye indirme ve ihtiyaç fazlası enerjinin depolanması konuları şu anda öne çıkıyor.

Peki, Türkiye özelinde güneş enerjisinin durumu hakkında ne düşünüyorsunuz? Neden bu kadar gerideyiz? Neler eksik? Ülkemizde şu anda gelinen nokta ile ilgili artık herkesin ezberlediği

kelimeleri, cümleleri, mottoları tekrarlamak istemiyorum. Enerji konusunda kaybedecek bir dakikamızın bile olmadığına ve ülkemizin başta enerji bağımlılığı olmak üzere, enerji ile ilgili her konuda pamuk ipliğine bağlı olduğuna inanan bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak durum tespiti yapmanın ve öncelikleri doğru belirlemenin önemli olduğu kanaatindeyim.

Güneş enerjisi konusunda geniş toplum algısının düzgün ve sağlıklı oluşturulması gerekli. İşe, birçok mecrada kullanılan ve nedense Doğu Karadeniz bölgemizi buz mavisi rengi ile gösteren ışınım haritasını değiştirip, bizim her türlü tanım dosyasında da kullandığımız, ülkemizi Avrupa ile Ortadoğu arasında gösteren ve tüm bu bölgenin ışınımını ortak bir skalada anlatan haritayı kullanarak başlayabiliriz. Bu harita sayesinde, hem sıkça duyduğumuz “bu iş Karadeniz Bölgesi’nde olmaz” algısının yanlış olduğu ortaya çıkar, hem de güneş enerjisi teknolojisinin bizim enerji problemimizin çözümü için bulunmuş ve geliştirilmiş bir teknoloji olduğunu anlardık. “Bu iş burada olmaz” denilen Doğu Karadeniz bölgesinin neredeyse 40 gigawatt’lık güneş enerjisi tesisinin faal olduğu Almanya’nın en verimli bölgesinden bile daha verimli oldu-

ğunu da anlardık.

İhtiyacı olan hemen hemen tüm enerji hammaddelerinin ithal edildiği ve bunları kullanarak enerji üreten her türlü tesisin de ithalat yolu ile geldiği ülkemizde nedense güneş enerjisi konusunda panellerin yerli üretimi en önemli konu oldu. Bence Türkiye’nin enerji konusunda öncelikleri bu kadar dar bir kalıba sokulmamalıydı. Bizim enerji konusunda bir numaralı önceliğimizin **arz güvenliği** olduğuna inanıyorum. Cari açığın çok yüksek olduğunu artık herkesin bildiği ve “bu açığı oluşturan etkenlerin başında enerjinin geldiğini de bilmiyordum” diyenin olamayacağı bir ülkede, özellikle yeni yapılan konutları güneş batıktan sonra bir izleyin; standart bir dairede ihtiyacın çok üstünde ampul kullanıldığını görürsünüz. Devlet enerjii kim ve ne amaçla kullanırsa kullansın yüzde yüz bedelini o tüketiciden talep etmeli. Bu sadece konutta değil endüstride de uygulanmalı. Ancak o zaman her türlü enerji tüketicisi enerjinin gerçek maliyetini anlayacak ve en azından kendi çıkarını korumak için tedbir alacaktır. Bizim, şirket olarak öncelikle inandığımız “kendi tüketiminin bir kısmını güneşten elde etme” konusu (self-consumption) aslında enerji verimliliği adı altında

geniş bir çerçevenin parçasıdır. Bu konuda devlet, kendi üstünden yük alan, yani gerekli tedbirleri alıp bu konuda yatırım yapan ve daha az enerji tüketen her türlü tüketiciye özel destek vermelidir. Ülkemizin gerçekleri masaya yatırılıp çözümler üretilirse ve bu çözümler uygulanmaya ülke genelinde başlanırsa, konunun doğası gereği güneş enerjisi tesislerinde kullanılacak ürünler de (sadece panel değil) doğal olarak ülkemizde üretilecektir. Bugün var olan birçok yerli panel üreticisi zaten dar olan pazarda fiyat tutturamamakta ve zorluk yaşamaktadır. Daha ortada oluşmuş bir pazar var demeye herkes çekinirken, ülkemizde ürün üreticilerinin zorluk yaşıyor olmaları nasıl anlatılır?

IBC Solar Türkiye olarak, şu anda ana yöneliminiz ne? Hangi çalışmalar üzerine yoğunlaşıyorsunuz?

Ülkemizin güneş enerjisi teknolojisini enerji konusunda yaşadığı sorunları çözmek amacı ile kullanması için en önemli unsurun aynı zamanda ülkemizin en kıymetli “doğal hammaddesi” olan insan kaynağı olduğuna inanıyoruz. Bizim bu teknoloji ile ilgili en kısa zamanda yurt çapında yatırım yapmamız ve geliştirmemiz gereken konu yetkili, eğitilmiş, tecrübeli insan kaynağıdır. Tesis kurulumunun doğru, sağlıklı ve kaliteli yapılmasının yanı sıra güneş enerjisi tesisleri ortaya çıktıktan sonra, bu tesislerin üretimlerini günü gününe takip eden ve ertesi gün ve sonraki günlerde var olan tesislerden günün belirli saatlerinde ne kadar enerji elde edebileceğimizi öngörebilen nesli şimdiden yetiştirmemiz lazım. Ülke olarak yarın güneş enerjisi tesislerinden elde ede-

“İlk defa güneş enerjisi sayesinde bedava ve bize ait bir enerji kaynağımız var. Bu kaynağı taşımak ve depolamak gibi bir sorunumuz da yok, çok şükür her gün sabah bu temiz enerji kaynağı ülkemizin her karışına bol bol geliyor.”

ceğimiz enerjiiyi sağlıklı bir şekilde öngörebilirsek, ancak o zaman doğalgaz, kömür ve diğer enerji kaynaklarına bağımlılığımız azalabilir. Lisanslı ve lisanssız yatırımların tanımları, prosedürlerin işleyişleri konusunda gereksiz bir karmaşa yaşanıyor. Yatırımları öz tüketim ve enerji satımı amaçlı yatırım olarak ikiye ayırmak doğru bir çözüm olacaktır. Birinci kanalda, gereksiz bürokratik prosedürlerin ortadan kaldırılmasının yeterli olmayacağı kanaatindeyim. Bu konuda yatırım yapacak enerji tüketicilerine “birek madalya verilmesi”, diğer potansiyel yatırımcılara ilham kaynağı olacaktır. İkinci kanalda herkesin söz birliği ettiği gereksiz ölçüm zorunluluğunun ortadan kaldırılması başta olmak üzere zaman öldüren her türlü gereksiz maliyet ve haksız rekabet yaratan prosedürlerin basitleştirilmesi, hatta daha iyisi, bütünüyle iptal edilmesi en doğru çözüm olacaktır. Lisanslı yatırım yapmak isteyen ve 600 MWp kapasite peşinde koşan yatırımcıların dosyaları Haziran 2013’ten beri içlerinde teminat mektupları ile birlikte Ankara’da üst üste durmakta. Tanıdığımız birçok yatırımcı bu konuya ilgisini artık kaybetti. Sektö-

rümüzde birçok çalışan bugünlerde işlerini kaybediyor. Gelinek noktada güneş enerjisi ülkemizde yaşayan her vatandaşın hem kendisine hem de ülkesine fayda sağlayabileceği, değer yaratarak refahını arttırabileceği bir konu olmaktan çıkmakta ve sadece belirli bir zümrenin faydalanacağı, dar kalıplarda yaşatılan bir konu haline geliyor.

Güneşin önünün açılması için fazla değil, sadece iki şey isteriz: Birincisi, güneş enerjisi tesisinin kurulum prosedürü, ülkemizde hemen hemen her çatıda var olan gün-ısı uygulamalarında uygulanan prosedür kadar “zor” olsun. İkincisi de “Ankara” güçlü bir hedef gösterebilir ve desin ki: “Enerji bizim en önemli konumuzdur. Enerjisiz büyümemize imkân yok. Önümüzdeki dönemde daha fazla enerjiye ihtiyaç duyacağız, çünkü büyümemiz kaçınılmaz. Bugün var olan sistemle yürürsek, hem dışa bağımlılığımız artacak, hem de cari açığımız daha da büyüyecek. Biz, güneş enerjisinin olası çözümlerden biri olduğuna inanıyoruz. **Hammaddesine bedel ödemediğimiz, hesabını kimseye vermek zorunda olmadığımız bir kaynaktır güneş.** İlk defa güneş enerjisi sayesinde bedava ve bize ait bir enerji kaynağımız var. Bu kaynağı taşımak ve depolamak gibi bir sorunumuz da yok, çok şükür her gün sabah bu temiz enerji kaynağı ülkemizin her karışına bol bol geliyor. Tüm özel ve kamu çalışanlarına ricamızdır: Elinizden geldiği kadar güneş enerjisi konusunda olumlu katkıda bulunun, yatırımcının önünü açın, bu konuda kendinizi ve çevrenizi eğitin, ‘cari açığımız çok yüksek’ diyerek şikâyet etmekten fazlasını beraberce yapalım artık.

“PV Alanında En Büyük Paya Talibiz”

Biz onları “dünyanın en büyük üçüncü güneş kolektörü firması” olarak biliyoruz ama Eziñç A.Ş. Genel Müdürü Mahmut Eziñç, fotovoltaikte de oldukça iddialı olduklarının altını çiziyor.

Eziñç olarak kuruluşunuzdan beri faaliyet gösterdiğiniz temel alanlardan biri solar termal sistemler (ST). Türkiye'nin bu alanda geldiği noktayı anlatır mısınız?

Güneş enerjisi; gelişen teknoloji, artan verimlilik ve yükselen enerji verimliliği bilinciyle uygulamada her geçen gün daha fazla yer buluyor. Dünyada önemli bir yere sahip “güneş kolektörü” üretiminde ise sanayimiz sürekli kendini geliştiriyor ve kolektörler ülkemizde yaygın olarak sıcak su elde etmek üzere kullanım alanı buluyor. Üretim olarak dünyada ilk sıralarda yer alırken, ne yazık ki uygulamada, kullanımda aynı başarıya henüz erişemedik. Güneş enerjisinden yararlanmada yaygın alışkanlık, ne yazık ki sadece kullanım amaçlı sıcak su eldesindedir. Yenilikçi teknolojiler çerçevesinde ısıtma ve soğutma amaçlı güneş enerjisi destekli bütünleşik sistemlerin tasarım, projelendirme, uygulama ve işletmeye alınması; hem binalarımıza farklılık katacaktır, hem de enerji verimliliği çalışmalarımıza değer kazandıracaktır. Aynı zamanda daha üstün teknolojik sistem ve ürünlerin geliştirilmesi güneş enerjisi sanayimizin rekabetçiliğini de güçlendirecektir.

Eziñç Metal olarak bu konuda öncü firmalardan birisiniz. Üretim hacmi açısından da 2010 yılında, kendi alanınızda dünyanın en büyük beşinci firması seçildiniz. 2010 yılında sizlerle bir haber yapmıştık. Elimizdeki verilerden 2010 yılında güneş kolektörlerinin 3 milyonuncu metrekaresini

ürettiğinizi biliyoruz. Bugün ne noktadasınız?

1983 yılından bu yana güneş enerjisi sektöründe Türkiye’de liderliğini sürdüren Eziñç A.Ş., “**Düzlemsel Güneş Kolektörü**” üretim sıralamasında dünyada üçüncü sıradadır. 26 bin metrekaresel kapalı alana sahip üretim tesislerimizde; 90 farklı tip ve modelde yıllık 1.440.000 metrekaresel **güneş kolektörü**, 80 farklı tip ve kapasitede yıllık 90 bin adet **sıcak su boyleri** ve **akümülasyon tankı** üretebiliyor. Yurt dışında 95 ülkeye ihracat ve 650 bayiden oluşan yurt içi satış ağına sahip. Yurt içine ve Fransa, Romanya, Suriye, İran ve Irak gibi ülkelere yıllık 15 bin adet vakumlu güneş enerjisi sistemi ve diğer enstrümanların satışıyla yaklaşık **12 milyon TL satış hacmine** ulaştık. Ulusal ve uluslararası dolaşıma uygun, tüm kalite standartlarına sahip olan firmamız, 30 yılı aşkın üretim tecrübesi ile kullanıcılarına sunduğu ürün kalitesi sayesinde uzun yıllar tercih sebebi haline geldi. İmalat ve satışın yanı sıra, danışmanlık ve proje hizmetleri ile yurt içi ve yurt dışında güneş enerji sektörünün gelişmesine önemli katkılar sağlayan bir firma olarak, Ar-Ge faaliyetlerimiz de hız kesmeden devam ediyor. Termalde ulaştığımız bu başarıları elektrikte de yakaladık. Hızla gelişen PV sistemleri piyasasında da liderlik koltuğu Eziñç’e ait.

ST alanında özellikle Ege ve Akdeniz şeridinde ve güneşin güçlü olduğu daha birçok bölgede çok fazla çatıüstü sistem var. Bunların

birçoğu da bir hayli eski. Zaman içinde sistemlerde verimlilik ne kadar arttı?

Var olan sistemlerin verimliliğinde, yeni kazanılan teknolojilerle, özellikle güneş kolektörlerinde selektif absorber yüzeylerin kullanılması ve tüketiciler tarafından tercih edilmesi ile **%30 ila 35** oranında verim artışı sağlandı.

Solar termal sistemleri ile PV ve CSP gibi teknolojiler birbirinin rakibi mi, yoksa tamamlayıcısı olarak mı görülmeli?

Bu teknolojiler birbirlerinin tamamlayıcısı olarak görülmeli. Özellikler ST (solar termal sistemler) sistemler ile CSP (yoğunlaştırılmış güneş enerji sistemleri) sistemlerde bu mümkün görünüyor. ST sistemler, her zaman CSP sistemlere ön proses ısıtma desteği verebiliyor. Her iki sistemde öncelikle ısı enerjisi elde etmek, daha sonra ısı enerjisini elektrik enerjisine çevirmek şeklinde bir algı olduğundan bu sistemler birbirlerini tamamlayıcı konumda olabiliyor.

PV sistemleri alanında da çalışmalar yürüten bir şirket olarak, Tür-

kiye PV dünyası hakkındaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

2014 yılı Türkiye adına PV'nin ivmelendiği yıldır. 1 MW'lık lisanssız imalata müsaade prosedürünün, aynı zamanda ürün maliyetlerindeki hızlı düşüşlerin ardından piyasa hızla gelişmeye başladı ve şu an aşağı yukarı 11 MW'lık kurulu güce ulaştı. Aslına bakarsanız 11 MW komik bir rakam Türkiye gibi güneş yoğun bir ülke için. Fakat ivmelenme bizleri çok ümitlendiriyor. 2015 senesinde şahsi tahminim bu rakamın en az 45-55 MW'lara ulaşabileceğidir; tabii mevzuatlarla ilgili herhangi bir değişiklik yaşanmazsa... Eziñç olarak 2015 yılında bu yeni oluşan pazarın da en büyük payına talibiz ve başaracağımızdan hiç şüphem yok.

ST'nin çatıüstü sistemleri gibi bireysel kullanıcılar dışında, tesisler için daha büyük kapasiteli versiyonlarını üretiyorsunuz. Bu konuda da bize bilgi verebilir misiniz?

ST sistemlerin bireysel kullanıcıların dışında büyük kapasiteli olanlarını bizler **Endüstriyel Solar Termal Sistemler** olarak isimlendiriyoruz. Endüstriyel Solar Termal Sistemler Eziñç A.Ş.'de 1997 yılından bu yana üretilip uygulanıyor. Bu sistemler genel olarak otel, tatilköyü, pansiyon, okul, öğrenci yurdu, misafirhane, sosyal tesis, hastane, fabrika, iş merkezi, yemekhane, çamaşırhane gibi büyük tesislerin proses suyu ısıtmasında, havuz ve mekân ısıtmalarında ve ayrıca sıcak su ihtiyaçlarının karşılamasında kullanılıyor. Eziñç A.Ş. olarak Endüstriyel Solar Termal Sistemler alanında **yılda 80 bin metrekaare güneş kolektörü** kapasitesinde 300'e yakın proje geliştirip, bunun %50'den fazlasının hayata geçirilmesini sağlıyoruz. Geliştirmiş olduğumuz Endüstriyel ST projelerle ülke ekonomisine 48 bin MWh yıllık enerji tasarrufu ile **yılda 8 milyon dolarlık tasarruf** gerçekleştiriyoruz.

“Güneşimiz Varken Niye Değerlendirmiyoruz?”

Pek çok Kuzey Avrupa ülkesine güneş kolektörü ihraç ettiklerini söyleyen Eraslan Güneş Sistemleri'nin Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Eraslan biraz sitemkâr: “Bu ülkelerdeki güneş potansiyeli ülkemize göre son derece düşük. Bizim güneşimiz varken, niçin değerlendirmiyoruz?”

Güneş enerjisinin tüm alanlarında hizmet veren Eraslan Güneş Sistemleri, 90 bin metrekaarelik alanda üretim yaparak 50 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Özellikle birçok Kuzey Avrupa ülkesine güneş kolektörü ihraç ettiklerini söyleyen Eraslan Güneş Enerjisi Sistemleri Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Eraslan, konuyu Türkiye'ye bağlayarak ve “Bu ülkelerdeki güneş potansiyeli ülkemize kıyasla son derece düşük olmasına rağmen, bu ülkelerin güneş enerjisine yatırım yapması yenilenebilir enerjiye verdikleri önemi gösteriyor. Güneşimiz varken biz niçin değerlendirmiyoruz? Bu konuda acilen gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini düşünüyorum” diyor.

Yurtiçinde 600 Bayisi Var

Şirketin faaliyetleri hakkına bilgi veren Eraslan, “Bir yandan ürün geliştirme çalışmalarına devam ediyor,

bir yandan da geliştirilecek ürünlerin yaygınlaşması için yeni pazar alanları, yeni pazarlama modelleri üzerinde çalışıyoruz. Her yıl Ar-Ge ekibimizce geliştirilen yeni ürünleri piyasaya sunuyoruz. Yurt içerisinde 600'e yakın bayimiz var. PV alanında da yapmış olduğumuz projeler ve satışlarımız devam ediyor. Türkiye genelinde bayilikler oluşturmaya başladık. Sektör bizi yakından takip ediyor. Şirketimiz, bugün güneş enerji sektörünün lokomotifleri ve lideri konumunda.”

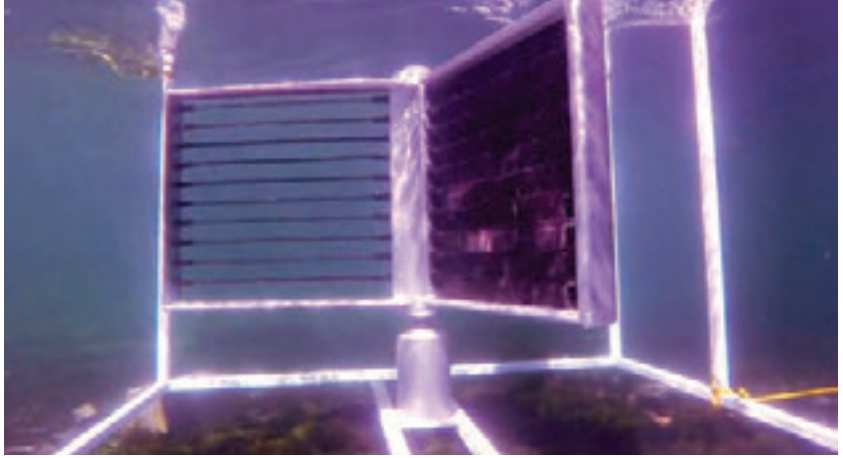
Solar Termal alanında merdiven altı üretimin de son yıllarda arttığına değinen Eraslan, bu nedenle sektörün büyüklüğü hakkında net bilgi vermenin zor olduğunu ifade ediyor. Markası belli olmayan kalitesiz ürünler nedeniyle çatı üstü sistemlerde değiştirmelerin yapıldığına da değinen Eraslan, **Türkiye'de %30 oranında bir yenilenme pazarının** olduğunu düşünüyor.

Gıda Atığı, Okyanustan Enerji ve Arılar...

ABD, gıda atığını

%80 azaltmayı hedefliyor

Yiyecek ve yeterli besin temininde büyük eşitsizliğin var olduğu ve artan nüfusla global gıda zincirinin daha da baskı altına girdiği günümüzde gıda atıkları giderek daha önem kazanan bir konu. AB ülkelerinde daha ciddi ele alınan, yeni teknolojiler ve işbirlikleriyle önlem aksiyonlarına geçilen gıda atıkları üzerine, yaklaşık %40 gibi inanılmaz boyuttaki atık oranına sahip olan ABD, yeni önlemler almaya başladı. Massachusetts eyaleti 1 Ekim itibarıyla yürürlüğe girecek **“ticari gıda atık yasağı”** ile sorunun çözümü için önemli bir adım attı. Buna göre haftada 1 tondan fazla atık üreten kurumlar (sayısı 1700’ü buluyor) yeni yönetmelik ile gıda atıklarını çöp alanlarına göndermeyecek. İklim değişikliğinin baş aktörü seragazları üretimine sebep olan bu uygulama yerine yenibilir atıkların başışlanması, kalanın ise atık değerlendirme tesislerine veya hayvan yemi olarak kullanılmak üzere tarım çiftliklerine gönderilmesi zorunlu kılmıyor. Bu sistemle 2050 yılına kadar gıda atıklarının %80 azaltılması hedefleniyor. Yasa-

ğın bir amacı da insanlarda sadece “ihtiyacı kadar olanı almak” bilincinin geliştirilmesi.

Sustainable Brands @ SustainBrands
<http://t.co/5B1r0BIKBQ>

Okyanus derinlerinden enerji üretmek hayal değil

Artık gözlerimiz etrafımızda her geçen gün artan rüzgâr türbinlerine alıştı, araştırmacılar ise enerji üretimi için bambaşka bir kaynağa göz dikmiş durumda: **Okyanus Enerjisi Türbini Projesi...** Bu proje başarılı olursa 30 metrelik bir türbin, 13,5 MW enerji üretebilecek. Düşük hız-

da dönen türbin üç geniş kanat ve tam merkezinde bir kapaktan oluşuyor. Su akışına bağlı olarak açılıp kapanacak olan kapak, akım yaratacak ve aynen hava akımının rüzgâr türbinini çevirdiği şekilde pervaneleri döndürecek. Üretilen 13,5 MW enerji ile rüzgâr türbini verimliliğini açık ara geride bırakacak proje ile binlerce evin enerji ihtiyacının karşılanması hiç de hayal değil.

SlashGear
<http://t.co/gmMqgTHZeW>

Buzullar, insan aktiviteleri nedeniyle eriyor

Alaska’dan And Dağları’na buzulların geri çekilmelerini ve etkilerini hepimiz izliyoruz. Şu sorunun cevabına yönelik ilk kez bir araştırma yapıldı: Küresel sıcaklık artışı “buzul kütle azalmasının” ne oranda sebebi? *Science Express* dergisinde yayımlanan bir araştırma, ağırlıklı olarak fosil yakıt kullanımıyla oluşan insan kaynaklı küresel ısınmanın 1991-2010 yılları arasında oluşan buzul kütlesi azalmasının %70’ine sebep olduğunu göster-

Özgür ÖZTÜRK
Akçansa Hammaddeler ve
Çevre Müdürü
ozgur.ozturk@akçansa.com.tr

di. Etkinin 1851-2010 dönemi için bundan çok daha az, sadece %25 oranında kaldığını kanıtlıyor. Yani o dönemde buzul erimeleri aslen doğal iklim değişiklikleri sebebiyle gerçekleşiyordu. Buzul erimeleri, deniz suyu seviyesini yükselterek yıkıcı kıyı fırtınalarına ve sel felaketlerine neden oluyor.

Mashable @Mashable
<http://t.co/YLWzsFlbyQ>

Biyçeşitliliğin gözlenmesinde “Büyük Veri” nasıl kullanılır?

Uluslararası Çevre Koruma Birliği (ÇKB) “Büyük Veri” arşivini insanlığı doğal dünya ile yeniden bağlamak için kullanmak istiyor. Günümüzde çevre korumacılar hayvan dünyası ve tropik yağmur ormanlarındaki durum hakkında bilgi toplarken kameralı kapanlar, sensörler ve özel bilgisayar programları kullanıyor. ÇKB, bu veriyi halka açarak datanın başta erken uyarı amaçlı olmak üzere başka maksatlar için ilgili taraflarca kullanılmasına imkan sağlıyor. Bu muazzam boyuttaki verinin elde edilmesinden depolanmasına kadar çok sistematik bir yaklaşım var. Her yıl yaklaşık 9 terabyte boyutunda 400-450 bin adet görüntü “Büyük Veri” arşivine ekleniyor. Ve hemen kritik soruyu soralım: Peki bu muazzam veri aksiyona dönüşerek bir değer yaratıyor mu? Maalesef özellikle tropik bölgelerde sahada çalışan yüksek sayıdaki kişi, bu veriyi erişimleri kısıtlı olduğundan kendi parklarında dahi ne olduğunu bilemiyorlar.

WB Environment @WB Environment
<http://t.co/xBdAAIY5md>

Arıları kurtarma planı “üçlü fayda” getirecek

ABD’de 2007’den bu yana sıkça görülen **toplu arı ölümleri** bilim insanlarını ciddi olarak endişelendiriyor. Gerçek sebebi henüz bilinmeyen ölümlerin arkasında böcek ilaçları, stres, yetersiz besin veya parazit olabilir. Arılar, ürün döngüsü içinde kritik bir yere sahip. Başlatılacak yeni bir proje (Operation pollinator) ile marjinal alanlarda özel olarak seçilecek çiçek ve bitkiler ile polenleme sağlanacak. Bitkilendirme esasına dayalı projenin aynı zamanda erozyon kontrolü ve su kirliliğini önlemede de faydalı olacağı muhakkak. Böylece üçlü fayda sağlanmış olacak: Biyçeşitliliğin gelişmesi, erozyon azalması ve su kalitesinin artması.

Sustainable Business @ GuardianSustBiz
<http://t.co/kUEze7w3Wp>

Türkiye’deki iklim değişikliğinin sebebi şehirleşme

Amerikan Ulusal Okyanus ve Haberleşme İdaresi uzmanları, ağaçların kesilmesi ve şehirleşme konularında uyarılarda bulundu. Uzmanlar

son zamanlarda artan hortum olaylarının ana nedeninin şehirleşme olduğunu söylüyorlar. Önümüzdeki yıllarda Türkiye’nin de içinde bulunduğu Akdeniz Havzası’nda sıcakların daha da artacağı ve konumu itibarıyla Türkiye’nin küresel ısınmadan en çok etkilenen ülkelerden biri olacağı vurgulandı. Karadeniz Bölgesi’nin güneyinden itibaren kuvvetli bir kuraklık ve iklimde ısınma görülecek, yağmur sayısı azalıp şiddetli yağmurlar artacak.

Yeşil İsyen @yesilisyen
<http://t.co/QRHj2kzwsO>

Kurumsal şirketleri sürdürülebilirliğe iten nedir?

McKinsey & Company’nin küresel ekonominin önde gelen şirketlerinin üst düzey yöneticileriyle yaptığı yeni bir araştırma, kurumsal dünyanın sürdürülebilirliğe bakışı hakkında bakın neler söylüyor: İyi haber, farkındalığın giderek yükselmesi ve alt kademelere doğru iniyor olması... Şirketleri bu yöne götüren üç itici güç: **Uyumluluk** (Şirket misyon, değer ve hedeflerine uyum), **İtibar** ve **Maliyet Düşürme** (verimliliği artırmak yoluyla)... İlginç sonuç ise Uyumluluk unsurunun yaklaşık %43 gibi yüksek bir oran ile birinci sırada yer alması. Önemli bir diğer sonuç da şirketlerin gerçek ve kalıcı sürdürülebilir değişiklikler yapmaktan çok, sürdürülebilir görünmeye daha çok ilgi duymaları. Birçok şirket müşterileriyle sürdürülebilirlik iletişimi kurmayı önemsiyor, zira bu yolla finansal değerün üst seviyelere çıkarıldığı görüşü hâkim.
Sustainable Cities @sustainablecities
<http://t.co/dFfzOsWrrT>

Özyeğin Üniversitesi Sürdürülebilir Kampüs Olma Yolunda

ISO 14001 - Çevre Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001- İş Sağlığı Güvenliği Yönetim Sistemi belgelerini aynı anda alarak Türkiye’de her iki belgeye sahip ilk üniversite olan Özyeğin Üniversitesi, çevreye duyarlı yerleşke ve binalarıyla sürdürülebilir, katılımcı bir eğitim kurumu olmaya doğru gidiyor. Özyeğin Üniversitesi HSE (Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği) Müdürü Hikmet Taşdemir de kurumun sürdürülebilir kampüs olma yolundaki adımlarını EKOIQ’ya anlatıyor...

 Dr. Özlem BAHADIR KARAOĞLU
info@ozlembahadir.com

Üniversitenizin kuruluş çizgisine, vizyonuna uygun iki yönetim sisteminden söz ediyoruz. Söz konusu belgeleri alma kararınızdan ve süreçten söz eder misiniz?

Dediğiniz gibi, Özyeğin Üniversitesi'nin sürdürülebilirlik konusunda çalışmalarını bütünlüyen, vizyonunu destekleyen sistemlerden söz ediyoruz. 2012 yılında, kampüste inşaat çalışmalarında mevcut sistemlerin daha üstünde yükümlülükler getiren IFC standartlarına göre hareket ediliyor olması, işin mevzuat ayağındaki gelişmeler, 2013'ten bu yana artık uyulması gereken bir iş güvenliği kanununun çıkmış olması ve toplumda bir algı uyandırmaya başlaması, hepsi süreçte ivme kazandırdı.

2012 yılında başlayan çalışmalarımız sonunda, 2014 Mart ayında belgelerimizi aldık. Böylece, aynı anda iki uluslararası yönetim sistemi belgesi ISO 14001-Çevre Yönetim Sistemi ve OHSAS 18001-İş Sağlığı Güvenliği Yönetim Sistemi belgelerini alarak, Türkiye'de her iki belgeye sahip ilk üniversite olduk.

Bu belgelerle Özyeğin Üniversitesi çevre yönetimi, iş sağlığı güvenliğine yönelik sorumluluklarını üstlendiğini beyan etmiş oluyor. Ne gibi çalışmalardan söz ediyoruz?

ISO 14000 serisi standartları, özünde, doğal kaynak kullanımının azaltılması, toprağa, suya, havaya verilen zararların minimum düzeye indirilmesini amaçlayan standartlar bütünü.

Atık yönetimi, yenilenebilir enerji kullanımı, gri su kazanımı gibi konularla ilgili yönlendirmeleri var. Üniversite olarak bu alanlarda etkili geri dönüşler aldığımız çalışmalarımız var ve devam ediyor.

Tabii konu sadece altyapı ve temiz enerji teknolojilerinden ibaret değil. Özyeğin Üniversitesi Çekmeköy

“Sağlık ve güvenliğin gündelik hayatın sürdürülebilirliğinin ön koşulu olduğunu sıklıkla hatırlamalıyız. Bu sistemleri, çevre yönetimi ve iş sağlığı güvenliği konularını bir kültür olarak ele almak niyetindeki kurumlar için sürdürülebilir dönüşüm sürecinde etkili araçlar olarak görmek lazım”

kampüsü olarak çevreyle etkileşimimiz, bölgenin ulaşım sistemine olası katkımız ve bölgeye katmış olduğumuz değer, 14001 sisteminin sosyal etkileri kapsamında değerlendiriliyor.

OHSAS 18001 sistemiyle de yüksek maliyetler gerektirmeden yapılacak bazı basit uygulamalarla, birçok iş kazasının önüne geçebilmek mümkün oluyor. Bu kapsamda, yaptığımız **sağlık taramaları, güvenli sürüş eğitimleri, ilkyardım ve acil durum eğitimleri, etkinliklerde ambulans bulundurma** ve benzeri uygulamalarla güvenli kampüs konusunda risk azaltıcı faaliyetlerde bulunuyoruz. Proaktif önlemlerle herhangi bir riski henüz oluşmadan çözmek temel amacımız.

Davranış değişikliğine kişileri dahil etmek belki de konunun en önemli ayağı. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Konunun toplumun pek çok kesimi için yeni olması bir yana, biliyorsunuz pek çok alanda karşımıza çıkan birtakım kültürel, toplumsal bariyerlerimiz var. Bir kere, uzun vadeli stratejilerden çok, günü kurtarmak düşüncesine yatkınız. Ayrıca tehlikelerin farkında değiliz, çünkü farkında olmamızı en-

Özyeğin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Esra Gençtürk, "Çevre odaklı yaklaşım ve güvenli yaşam kültürü, kurmuş olduğumuz yapının temel ilkelerini oluşturuyor" diyor.

gelleyen kaderci bir toplumumuz var. Amaç, kişinin farkında olarak doğru davranışta bulunmasını sağlamak, bu davranış kültürünü oluşturmak. Kendi bariyerimizi bazen de kendimiz koyuyoruz. Bunu aşmak için empati yapmak faydalı olabiliyor. Doğru zamanlama da önemli; kişilere yapılacak uyarının doğru zamanda ve doğru şekilde yapılması gerek. Sonuçta, içselleşmesi elbette ki zaman alacak bir konudan söz ediyoruz.

Peki, sistem işliyor mu?

Yapılanların giderek daha fazla kişi tarafından fark edildiğini söyleyebilirim. Konunun önemini henüz fark edemeyenler de var elbette. Ama güvenli yaşam ve çevre duyarlı dili hiç beklemediğiniz kişilerin ağzından duymaya başlamak, motive edici.

Son olarak, bu sistemlerin tercih edilme sebeplerine biraz daha açıklık getirmenizi istesem... Mevzuata uymak dışında bu gönüllü sistemler bize ne gibi imkânlar sağlıyor, neden başvuru yapmalıyız?

Bu sistemlerin tanıdığı en temel imkân, mevzuatın hedeflerinin ötesine geçebilmek için sistematik bir çerçeve oluşturuyor olmaları. Çalışma alanları ve kapsamı da mevzuata göre çok daha geniş. Mevzuat daha çok işletmeyi ve çalışmanı bağlar, mesela **18001 sistemi sadece çalışanı değil, paydaşları da kapsıyor**. 600 çalışanı, 3000-4000 öğrenciden bağımsız düşünebilir misiniz?

Sürdürülebilirlikten söz ediyorsak, sıklıkla hatırlamamız gereken, sağlık ve güvenliğin gündelik hayatın sürdürülebilirliğinin ön koşulu olduğu. Bu sistemleri, çevre yönetimi ve iş sağlığı güvenliği konularını bir kültür olarak ele almak niyetindeki kurumlar için sürdürülebilir dönüşüm sürecinde etkili araçlar olarak görmek lazım. ○

100'ün üzerinde konuşmacı
50'nin üzerinde oturum

İŞ DÜNYASI SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ MODELLERİ İÇİN BULUŞUYOR

23 - 24 EYLÜL 2014

YAN
ETKİNLİKLER

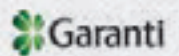
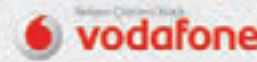

"Şeffaflık için
Sürdürülebilirlik Raporlaması •
GRI İşbirliği ile"

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı
Sn. **Fatma Şahin**'in Katılımı ile...

Stratejik Çözüm Ortağı

ve diğer çözüm ortakları

İletişim:
yesilis@surakademi.com
+90 212 274 25 16

Ayrıntılı bilgi ve
konuşmacılar için:

www.yesiliskonferansi.com

Don Kişot'tan Üretim Şenliği

“Ey mülk sahipleri...
Mülklerinizi hayatımıza bir çöp
olarak bırakamazsınız.
Ya gelip mülklerinizi düzenler
hizmete sunarsınız ya da biz
girer, temizler, bütün canlıların
hizmetine sunarız”

Don Kişot

“Don Kişot bir ruhtur, sanatsal
bir reality show'dur. Don Kişot
hiçbir kişi, kurum, kuruluş veya
organ değildir. Don Kişot'un bir
aidiyeti yoktur. Don Kişot her an
her yerde her şekilde olabilir”

Sancho Panza

Bir müteahhidin katılım payı topladıktan sonra yarım bırakıp gittiği apartman. Dört katlı. Zamanla içi çöple dolu, güvenlik tehdidi oluşturabilecek bir hale gelmiş. **Don Kişot Grubu** da temizlemek ve sonrasında kullanmak amacıyla esnaf ve belediyeye ile anlaştıktan sonra işe girişmiş. Her köşede bir sanatçının eserini görebilirsiniz, çerçeveli askılı değil bu eserler. Kaldırım taşında, giriş katının dış cephesinde, bina içerisindeki odalarda, eşyaların üzerlerinde... Mutfakta, atölye odalarının duvarlarında grafitiler... Sinema perdesi bile sadece boyayarak, her şeyin hayal gücü ile gerçeğe dönüştüğünü hatırlatıyor.

Bazı odalarda birkaç mobilya var, bazılarında yok. Üst katlara çıktıkça insan izi azalıyor. Elektrik, su gibi hizmetler yok. Böyle bir binada mutfak nasıl çalışır? İşbirlikçi yan komşudan uzatmalar ile mutfakta elektrik kullanılıyor.

Binanın yönetimi ise kendisi gibi alışılmadık. Öncelikle binanın sahibi yok. Girişinden itibaren sözlü

veya sözsüz sunulan talimatlar listesi yok. Giriş kartı veya üstü kapalı “Buyrun?” sorgulaması yok. İstedığınız gibi binanın içinde dolaşıp, istediğiniz etkinliğe dahil olabilirsiniz. Ayrıca keşif de size bağlı. İki bina birleşik olduğundan, odalar arası geçiş ilk kez gelenler için bilmece ve her köşenin ardı bir sürpriz.

Atölye çalışmalarına serbestçe katılıp, ayrılabilirsiniz. Malzeme getirmiş olun ya da olmayın... Tabii getirmeniz işleri kolaylaştırıyor.

9 Ağustos Cumartesi günü bu ilham veren binada, daha önceki pek çok etkinliğe ek olarak **Üretim Şenliği** gerçekleştirildi. Gün boyu takas pazarı vardı. Çok fazla eşya gelmişti ve getirenlerin akıl fikir yürütmesi sonucu kategorilere göre yerleştirilerek sürekli çoğalıyordu. Takas pazarı duyurusunu paylaşıyorum: **“Belki bir gün kullanacağımız şeylerin işgaline son!** Giymediğimiz kıyafetleri, ayakkabıları, kullanmadığımız aksesuarları getirelim, takas edelim, yeniden hayat verelim! (Giyilemeyecek tarzda yırtılmış, sökülmüş, delinmiş kıyafetleriniz, kumaşlarımız da var ise getirmekten

Siz ne yapabilirsiniz?

- Don Kişot Sosyal Merkezi sayfasını takip ederek binayı ziyaret edebilir, etkinliklere katılabilirsiniz.
- Atölye çalışmaları ile katkıda bulunabilirsiniz.

kaçınmayın, geridönüşüm atölyeleri tam da bunun için!)

Gün boyunca süren geridönüşüm atölyelerinde kasetten ve fotoğraf negatiflerinden lamba, tişörtten bez çanta, çakıl taşından yüzük, şişeden çekirdek kumbarası gibi etkinlikler gerçekleşti.

Günün yorgunluğunu ise **Çıkma Sofra** etkinliği ile çıkardık. Pazardan ve evlerimizden iyi durumda ama görüntüsü beklenen mükemmellikten bir-iki adım uzaklaşmış tüm sebze-meyveleri getirdik. Çıkma sofrası kuruldu, ne çıkarsa.

Çıkma sofrası duyurusu işe şu şekilde yapılmıştı: “Yeni ürün geldiğinde, satılmayan yenilebilir gıdalara marketlerde ne olduğunu biliyor musunuz? İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) verilerine göre Türkiye’de dört çocuktan biri aç yatarken o gıdalar çöp gibi atılıyor. İşte “çıkma” denilen bu gıdaları alıp pişirip yiyeceğiz.”

Cihan KORAL MALAK
cihankoral@gmail.com

Hiç Çikolatalı Sarımsak Yediniz mi?

Gastronomika, 17 Ağustos Pazar günü herkese açık ve ücretsiz olarak **"Restaurant Day Turkey"** etkinliği kapsamında Açık Mutfak etkinliği gerçekleştirdi. Anadolu mutfak kültürünü yeniden kimliklendirmek için Yaratıcı Fikirler Enstitüsü tarafından başlatılan Gastronomika, daha önce Anadolu'daki pilav tariflerini ve uygulamalarını paylaşmıştı. Şimdi ikinci fazda ise turşu ve konservele odaklanıyorlar.

Gastronomika Mutfağı altyapısını, araç ve gereçlerini kullanarak kendi menülerini paylaşmak için mutfakta yer ayırtanlar, katılımcılar ile tariflerini paylaştı. En keyiflisi ise yemeklerin hikâyelerini dinlemektir.

Duyuru zaten yeteri kadar davetkardı: "Annenin, anneannenin, babaannenin repertuarından ya da kendi denemelerinde keşfettiğin en sevdiğin tarifi, senin gibi Anadolu mutfağından heyecan duyan diğer insanlarla paylaşmak ve keyifli bir sohbet için öğle vaktinden itibaren SALT Beyoğlu'na davet ediyoruz." Üzerine birbirinden değerli araştırmaların ve denemelerin meyvelerini gördük. Mesela, çikolatalı sarımsak...

"Höşmerim de bir gün cheese-cake kadar cool olur mu?" sorusundan yola çıkan proje, coğrafyaya özgü yöresel yemeklerle ilgili bir arşivleme ve kimliklendirmeyi içeriyor; yakın gelecekte birçok coğrafi ve beşeri tehditle karşı karşıya olacağı öngörülen Anadolu coğrafyası için derlenen reçete ve yöntemlerin mutfak çalışmalarıyla güncellenmesini acil bir sorun olarak görüyor. Profesyonellerin yanı sıra kitlelerin de içerik oluşturabildiği bir hammadde ve reçete arşivi, sunum alanı ve eğitim programını pratiğe dökmeyi

Siz ne yapabilirsiniz?

- Ekibin bir parçası haline gelip, Anadolu kültürü araştırmalarına veya uygulamalarına katılabilirsiniz.
- Gönüllü olarak ekibe mutfakta yardım edebilirsiniz.
- Sahip olduğunuz veya temin edebileceğiniz otantik bir ürün varsa ekibe iletebilirsiniz.

hedefleyen Gastronomika, yemek kültürüyle uğraşan veya yemekten keyif alan herkesin coğrafya mutfağı üzerine yeni bir bakış açısı kazanmasını hayal ediyor.

“Tariz, söylenen sözün ya da kullanılan kavramın tam tersinin kastedildiği güzide bir sanattır” diyor Filiz Yavuz ve ekliyor: “Ve bizim kanun yapıcılarımız bunu çok sık kullanıyor.” Yine öyle olmuş gibi. Yavuz ve görüşlerine başvurduğu çevre avukatları, “Doğal sit'lere HES yapılamaz” diyen 69 sayılı ilke kararının aslında, “Doğal sit'lere HES yapma sistematiği”ni tamamlamaktan başka anlamı olmadığını söylüyorlar...

 Filiz YAVUZ

“HES’e izin yok” Diye Yazılır “HES’e izin var” Diye Okunur

Bizim kural yapıcılarımız pek edebidir; yasaymış, kanun hükmünde kararnameymiş, mevzuatmış ayırmaz, bunları yazarken sanki bu metinlerin her biri birer edebiyat esermiş gibi sürekli söz sanatı kullanırlar. Hele içinde “koruma”, “doğa” ve “ekoloji” kelimeleri geçen resmi metinlerde... Kendilerini hiç tutamaz, ille de “tariz”e başvururlar. Tariz, söylenen sözün ya da kullanılan kavramın tam tersinin kastedildiği güzide bir sanattır. Bu söz sanatının dokundurma ya da taşlama amacı olsa da bizim kural koyucularımızın halkı “taşlamak” gibi bir amaçlarının olduğunu zannetmiyorum açıkçası, olsa olsa “uyutmak” amacındadırlar. Zira tariz sayesinde, örneğin **Biyçeşitlilik Kanunu** iddiasının aksine biyoçeşitliliği korumaz, Toprak Koruma

Kanunu tarımsal alanları imara açar, Biyogüvenlik Kanunu tavuk yemi ile olsa dahi GDO’ya memleketin kapılarını aralar.

Yine öyle oldu ve bu, buram buram tariz kokan yaptırımlara bir yenisi daha eklendi. Kendini edebiyata çoktan adanmış Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, kavurucu sıcaklara aldırmadan çalıştı ve önümüze 69 sayılı o ilke kararını koyuverdi. Karar, doğal sit alanlarında yapılması planlanan HES projelerine yönelikti. Söz sanatlarından anlamayan ana akım medya, konuyu “Müjde!” diye duyurdu: “Doğal sit’e HES yapılamayacak”. Gelin görün ki, kazın ayağı öyle değildi. Tariz diye boşuna demedik: “**Yıllardır kurgulanmaya çalışılan ‘Doğal sit’lere HES yapma’ sistematiği, bu ilke kararıyla tamamlanmış oldu**” diye özetleyi-

verdi kazın ayağını **Avukat Yakup Okumuşoğlu**.

Mutlak Korumacılık Tarih Oldu

Peki, neydi bu sistematik? Önce 2011 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kuruluşuyla birlikte kültür ve doğa varlıkları birbirinden ayrıldı; kültür varlıklarıyla ilgili yetki Kültür Bakanlığı'na, doğa varlıkları ile ilgili yetki ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verildi. 2011'de yürürlüğe giren **Yenilenebilir Enerji Yasası**'nda ise açık açık "Doğal sit'lere HES yapılabilir" yazıyordu. Lakin yasa "Koruma Bölge Kurulu'nun olumlu görüşüyle" diye not düşüyor, yani "Doğal sit'lere hangi kriterlere göre HES yapılabileceğini söylemiyordu. Zaten bu yasa **Ekoloji Kolektifi avukatlarından Fevzi Özlüer**'e göre Koruma Mevzuatı açısından mutlak koruma alanı olan ve evrensel değer taşıyan 1. Derece sit, kamu yararına uygun olarak kullanıma açılacak olan 2. Derece sit alanlarını değil, ancak yörenin özelliklerine göre konut yapımına açılacak olan 3. Derece sit alanlarını etkileyecekti. Hal böyle olunca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hız kesmedi ve iki arada bir derecede önce "Dereceli koruma anlayışını" değiştirerek doğal alanları "kesin korunacak hassas alan", "nitelikli doğal koruma alanı" ve "sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı" şeklinde üçe ayırdı ve Kesin Korunacak Alan statüsünün sadece Bakanlar Kurulu kararıyla verileceğini muştuladı cümle âleme! Özlüer'e göre, böylelikle bundan önce ilan edilmiş tüm doğal sit alanları için mutlak korumacı bakış açısı ortadan kalkmış oldu.

Eh hazır mutlak korumacı bakış açısı da ortadan kalkmışken devreye malum ilke kararı giriverdi. Karar, yaratılan algının tersine "Doğal sit'lere HES yapılamaz" demedi, hatta "1. Derece sit alanlarına bile

"İlkesiz İlke Kararı"

Avukat Yakup Okumuşoğlu'na göre bu ilke kararının mutlaka yürürlükten kaldırılması gerekiyor. Zira karar, koruma hukukuna aykırı. Okumuşoğlu, ilke kararını yargıya taşıyacaklarını belirtmeden de geçmiyor.

Ekoloji Kolektif ve Karadeniz İsyandadır Platformu da "**İlkesiz ilke kararınızı tanımlıyoruz**" diyerek ilke kararına tepki gösteriyor. İki örgüt, yaptıkları ortak basın açıklaması aracılığıyla ilke kararında, ekolojik temelli bilimsel araştırma raporuna göre adı geçen alanda özgün ekosistem ve türler olması halinde HES'e izin verilmeyeceği ifadelerinin kullanıldığını hatırlatarak şu kaygıları dile getiriyor: "Pratikte, bu raporların nasıl hazırlandığını, hazırlatıldığını ÇED raporlarından biliyoruz! ÇED raporları içindeki ekolojik değerlendirme raporlarını da biliyoruz! Bilimin nasıl ticarileştirildiğine ise her gün her yerde, hatta mahkemelerde, hemen her davada tanık oluyoruz. Bu raporlarla bilim ve gerçeğin nasıl kamufle edildiğini görüyoruz, imza koyanlar hakkında da her türlü hukuki girişimde bulunacağız."

HES yapabilirsiniz" dedi; Doğal sit'lere HES yapmanın kriterlerini belirledi.

Özgünlük Yetmez, Ekstrası Olsun!

"Özgün ekosistem yapısı", "istisnai özellikler" gibi tuhaf kavramlar kullanıldı kriterler tanımlanırken. "Bir alan zaten özgün yapısı, özellikleri ve güzellikleri açısından fark yarattığı için doğal sit alanı olarak ilan ediliyor. Ama bu yeni ilke kararıyla zaten ender özelliklere sahip olan sit'lerde ekstra özellikler aranarak, alanların koruma statüsünün içi boşaltılıyor" diyor Yakup Okumuşoğlu.

Okumuşoğlu, ekolojik yapının ve bütün sit alanlarının birbirine benzediği Doğu Karadeniz'de bu ilke kararı sayesinde "Bu vadideki türler şu vadiye de olduğundan, burası istisna değildir, buraya HES yapılabilir" denebileceğini de söylüyor. Bu da zaten HES'lerle başı belada olan Doğu Karadeniz için ekstra bir tehlike çanı anlamına daha geliyor. ○

Bir Uygarlık Öğretisi Olarak Kerpiç

“Kerpiç mimarının bir değer oluşturabilmesi için, geçmiş ve geleceğin birlikteliğinden oluşan bir zaman anlayışına sahip olması gerekli” diyen Yapı Biyoloğu And Akman’a göre ikili kimliğini böylesine temsil eden kerpiçi kavramak, geleceğin mimari hedeflerine de ışık tutacak...

 And AKMAN, eds-architecture, aakman@eds-a.com

Kerpiç mimari, günümüzün en çok tartışılan ama belki de en çağdaş mekân ve yaşam alanı yaratma yöntemleri arasında. Düşüncelerin ve yaşama ait kavramlara dair soruların “mekân” ile ortaya koyulduğu bir alan kerpiç yapı... Yaşam alanlarını tasarlarken kendimize birtakım şeyleri sorun ederiz ve bunların üstüne gideriz. Bu dert edilenler soyut ya da somut kavramlar olabilir. Kanaatimce yapısal planlama mevzusuna daha ilk anda biçimsel bir yaklaşımla girmek, çarpık bir sonuç verecektir. Kerpiç mimarının bir değer oluşturabilmesi için, içinde geçmiş ve geleceğin birlikteliğinden oluşan bir zaman anlayışına sahip olması gerekli. Sürekli gelişen, ilerleyen ve geri dönüşü olmayan bir çağdaşlık örneği olarak da tanımlamak mümkün kerpiç yapıyı. Çünkü tasarım, bireyin onu tasarlayışından çok öte...

Kerpiç yapı, zamana mal edilmeyip ‘an’a ait olmak ya da hem ‘an’ı hem zamansızlığı temsil edebilmek gibi ikilikler yaratıyor. Bu çok kavramlılığa ek olarak da kerpiç yapıların kişisel ve toplumsal dinamiklerin ötesinde “yerine ait” birer organizma olduklarını kabul etmek gerekli.

Organizma Olarak “Yapı”

Bir malzeme olarak kerpiç, farklı ve çok boyutlu fiziksel özelliklerinin yanı sıra kullanım yerine göre de farklı anlam katmanları oluşturur. Bunlara ek olarak, kerpiç yapılar yaşam döngüleri boyunca ekolojik, kültürel ve sosyal etkileşimlerin izlerini taşıdığından tarihsel bilgiyi biçimlendirir.

Kerpiç yapı -bilinen diğer mimari yapım yöntemleri gibi- nesnel olarak ölçülebilir olsa da, yerine göre farklı anlamlar taşır; kişiye, topluma veya çağa göre içeriğini koruyarak

zamana ayak uydurur. Tüm bu özelliklerine rağmen modern mimari anlayış kerpiçi görmezden gelir. Oysa bu ikiliği bu kadar doğru sembolize eden başka bir yapı malzemesi daha yoktur.

“An” bize ait olan, bilincimiz ile farkına vardığımız süredir. Kerpiçin tinsel etkisi, ten kadar ruha dokunuşuyla geçen süre içinde hissettirdikleri, o geçen sürenin öznel ölçüsüdür. **Hiçbir yapı malzemesi kerpiç kadar o yaşam dilimini şekillendirmemiş ve iz bırakmamıştır.** Çağdaş dediğimiz betonarme binaların fiziksel varoluşlarında, yaşanan ve farkına varılan anlamında bir an kavramından söz etmek neredeyse imkânsız. Bu adeta bir saatin, yaşadığımız, içinde bulunduğumuz ve farkına vardığımız anı değil de, sadece geçen süreyi bildirmesi gibi bir şey...

Diğer yapı malzemeleri kerpiç ka-

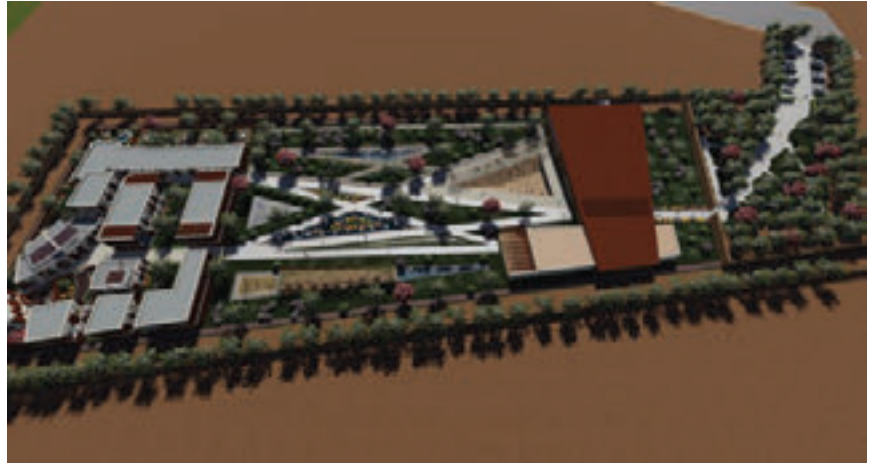
dar himayeci, kerpiç kadar tinsel ve dolayısıyla kerpiç kadar çağdaş değil. Ayrıca bana göre terk edilmişliği kerpiç kadar iyi yansıtan başka bir yapı malzemesi olamaz. Tam da bu nedenlerden ötürü kerpiç, gezegenimizde bu ikiliği en iyi temsil eden yapı organizması.

Terk Edilmişliği Görüntülemek

Kültür varlıkları, tarihi nesnelere ve özellikle kerpiç yapılar, geçmişte kalmış sıradan varlıklar değil kesinlikle, çünkü her biri bizler için çeşitli değerlerle yüklü. Ne var ki bu değerler birbirlerini tamamlayabilecekleri gibi, birbirleriyle bağdaşmayan özelliklerde de olabilir. Günümüzde, en çok da kırsalda ne yazık ki artık sadece terk edilmişliğini görüntüleyebildiğimiz kerpiç yapıların sahip oldukları bu farklı değerlerin çağdaşlıkla ilişkilendirilmesi dikotomik gibi görünebilir fakat yanlış bir ilişkilendirme değil.

Farklı kronolojik yapı anlayışlarının farklı düşüncelere davet zemini yarattığını veya farklı kronolojik yaşam alanı anlayışları ile farklı tarihi anlayışlar arasında ilişki kurmanın mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Bu ilişkinin kerpiç yapı ve malzemesi üzerinden kurulması durumunda ise karşılaştığımız görsel tablo -yani fiziki ortam- bir yandan terk edilmişliğin görüntülenmesi, diğer yandan günümüz çağdaş örneklerinin duruşu... Kabul edilmesi kesin olursa, zamanın her anında bir organizma olma özelliğini kaybetmemiş ve günümüzde de bu özelliğini koruyan kerpicin bu performansının hiçbir yapı malzemesine benzemiyor oluşu.

Sonuç olarak **geçmişin geleneksel ve geleceğin çağdaş yapı malzemesi** olarak ikilik kimliğini böylesine temsil eden bir yapı malzemesi olarak kerpicin kavramak, geleceğin mimari hedeflerine ışık tutacak ve metotlarının neler olabileceğini görmemizi sağlayacak. Bu doğrultuda

Çağdaş kerpiç yapı malzemeleri ve teknolojileri ile bina tasarımı proje dersi, Türkiye’de ilk kez Selçuk Üniversitesi’nde bu yıl başlatıldı. Öğrenciler, eğitim sırasında bir çiftlik için misafir evi ve sosyal merkez projesi hazırladı.

Selçuk Üniversitesi’nde başlattığımız “Çağdaş Kerpiç Yapı Proje Sınıfı”nda geleceğin mimarlarıyla kerpice hak ettiği yeri vermeye çalışıyoruz.

Türkiye’nin ilk “Çağdaş Kerpiç Yapı Proje Sınıfı”

Çağdaş kerpiç yapı malzemeleri ve teknolojileri ile bina tasarımı proje dersini Türkiye’de ilk olarak Selçuk Üniversitesi’nde başlattık. Proje eğitimliğini Yrd. Doç. Deniz Oktaç Beycan ile birlikte benim üstlendiğim, 2014 bahar yarıyılında başlayan derste, öğrencilerden, yapı ekolojisi ve biyolojisi ilkeleri doğrultusunda Sarayönü ilçesi yakınlarındaki bir organik çiftlik için kerpiç ile inşa edilecek misafir evi ve sosyal merkez projeleri tasarım-lamalarını istedim.

Farklı teknolojiler ve yapım yöntemlerinin tecrübe edilebilmesi için dört ayrı öğrenci grubu oluşturduk. Bunun için yığma, tokmaklama, hazır blok, lamine ahşap karkas ve panel-lerle çalışma gibi, çağımızın teknolojilerini kullanarak yapılan kerpiç yapı tasarımlarını tercih ettik.

Dönem sonunda düzenlenen “Sürdürülebilir Mimari Tasarımda Kerpiç Malzeme Kullanımı” panelinde öğrenciler; Sarayönü için kerpiç ile tasarladıkları “halı atölyesi, misafir evi ve sosyal merkez” projelerini sosyal boyutları ile birlikte sundular. Panele paralel gerçekleşen sergide ise yine tüm stüdyo 6 ve stüdyo 3 öğrencilerinin Sarayönü’nde yap-

tıkları rölöve çalışmalarını görmek mümkün oldu.

Konya Selçuk Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi olarak 16 Mayıs 2014 tarihinde düzenlediğimiz “Sürdürülebilir Mimari Tasarımda Kerpiç Malzeme Kullanımı” paneli ve “Kerpiç Mimarisini Fark Etmek” konulu öğrenci proje sergisiyle; öğrencilerin dönem projelerini “çağdaş kerpiç mimarlık” üzerine yapmış olmaları bakımından ülke çapında bir ilke imza attığımızı düşünüyorum. Benim de “Uygarlık öğretisi olarak kerpiç” başlıklı sunumumla katıldığım panelde altını çizdiğim; hiçbir yapının kerpiç kadar himayeci, kerpiç kadar tinsel ve ama aynı za-

manda kerpiç kadar terk edilmişliği yansıtamayacağıydı. İşte bu nedenden kerpicci gezegenimizde bu ikiliği en iyi temsil eden yapı organizması olarak düşünüyorum.

Bilgisizliğin bilgiye, uyanıklığın düşünceye tercih edildiği coğrafyalarda yöresellik ve yerel gelişme sekteye uğruyor. Yerine aitlik kayboluyor. Bu değerlerin korunmasında en önemli misyonlardan birini yapısal çevremiz üstleniyor. En önemli misyoner ise gençlik. Öğrencilerle aramızdaki fark, bilgi farkı değil, sadece zaman farkıdır.

Şekilci gelişim süreçleri yerine, özümseyerek gelişecek uygar süreçlerin tabana yayılması dileğiyle... ○

www.
OWC2014
.org

ORGANİK DÜNYANIN LİDERLERİ İSTANBUL'DA BULUŞUYOR! Ya Siz?

13-15 EKİM 2014, İSTANBUL
İSTANBUL KONGRE MERKEZİ

18thOrganicWorldCongress

ALTIN
SPONSOR

BRONZ
SPONSOR

ÇANTA
SPONSORU

BİLİMSEL
KATILIMCI
SPONSÖRÜ

MEDYA
SPONSÖRLERİ

"Açık Radyo"
94.9

ATLAS

Capital

EKOIQ

Hürriyet

NATIONAL
GEOGRAPHIC
TÜRKİYE

NTV

ORGANIC
Market
Info

Antep Fıstığı Paydaşları Bu Zirvede Buluşuyor

Sürdürülebilirlik Akademisi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Gaziantep Üniversitesi işbirliği ile çeşitli sektör paydaşları, bölgenin ve şehrin en önemli ürünü olan Antep fıstığını tüm yönleriyle değerlendirmek üzere **19 Eylül 2014** tarihinde Türkiye’de ilk kez **“Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi”** için Gaziantep’te bir araya geliyor.

Bilindiği üzere, Antep fıstığı Gaziantep ve yöre illerinin **“yeşil altın”**ı olarak kabul ediliyor, çünkü ülke ve şehir ekonomisinde, ana ve yan ürün olarak gıda üretiminde, yemek kültüründe, sosyal etkileri bakımından kadın istihdamı konusunda oldukça büyük bir öneme sahip. **“Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi”**nde Antep fıstığının ilişkili olduğu tüm alanlar, yöresel bir ürün olmanın ötesinde küresel bir markaya dönüştürülmesi yolunda bir bütünsellik içerisinde değerlendirilecek.

Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi’nin ilk bölümü, ilgili bakanlıkların ve protokolün açılış konuşmalarını ve farklı alanlardan uzmanların yer aldığı panelleri içeren bir konferans olarak gerçekleştirilecek.

19 Eylül’de Türkiye’de ilk kez Gaziantep’te düzenlenecek olan “Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi”nde, Antep fıstığının yöresel bir ürün olmanın ötesinde küresel bir markaya dönüştürülmesi yolunda yapılması gerekenler değerlendirilecek.

şecek. İkinci bölümde ise alanın da uzman kişilerin yer alacağı ve Antep fıstığının küresel bir marka olması yönünde 7 farklı konunun farklı çalıştay masalarında ele alınarak yol haritalarının oluşturulacağı bir **Antep Fıstığı Çalıştay**ı gerçekleştirilecek. Çalıştay sırasında **Enerji ve Çevre, İşleme Teknikleri, Tarım, Ar-Ge ve İnovasyon, Antep Fıstığının Dünya Markası Olması, Antep Fıstığının Sosyal Etkisi (İstihdam ve Kadın) ve Antep Fıstığı Ekonomisi** başlıkları, ayrı masalarda konunun uzmanları tarafından tartışılacak. Çalıştay sonrasında masalarda ortaya çıkan yol haritaları bir araya getirilecek ve bu konularda çeşitli aksiyon planları çıkarma hedefiyle kamuyu ile paylaşılacak.

Bunlara ek olarak, Yeşil Altın Antep Fıstığı Zirvesi sırasında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından Türkiye’nin 10. Kalkınma Planı hedeflerine katkı sağlamak, çok sayıda başarılı uygulamayı görünür kılmak ve yenilerinin geliştirilmesini teşvik etmek amaçları ile **ilk kez** Antep fıstığını markalaştırmak adına emeği geçenlere **“En” ödülleri** verilecek.

Ayrıntılı bilgi için:
www.yesilaltin.org
info@surakademi.com

6. DOĞAL, ORGANİK VE SAĞLIKLI ÜRÜNLER FUARI

6. Natural, Organic and Healthy Product Exhibition

www.exponatura.net
exponatura 15

8 - 11 Ocak / January 2015

İstanbul Fuar Merkezi / Expo Center / TURKEY

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

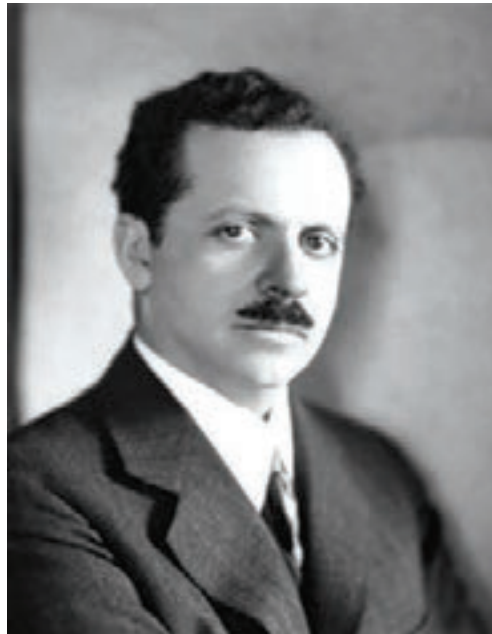
İncirli Cad. No:112 / 6 Bakırköy / İSTANBUL
Tel: +90 (212) 570 63 05 (pbx)
Faks: +90 (212) 570 63 06
tureks@tureksfuarcilik.com.tr

Kazandıran Buluşmalar

Ağacın Gölgesi Gövdesinden Daha Kârlı Olmadıkça...

Geçtiğimiz ayki “Reklamcılar ve Sürdürülebilirlik: Münasebetsiz Bir İlişki mi?” başlıklı editör yazımıza, EKOIQ’nun genç dostlarından Zihni Başsaray’dan yanıt geldi. Aynen yayımlıyor, tartışmanın devam etmesini diliyoruz.

EKOIQ Dergisi Genel Yayın Yönetmeni sevgili Barış Doğru (özetle Barış Abi) 4 Ağustos 2014 tarihli “**Reklamcılar ve Sürdürülebilirlik: Münasebetsiz Bir İlişki mi?**” başlıklı yazısına (<http://ekoik.com/reklamcilar-ve-surdurulebilirlik-munasebetsiz-bir-iliski-mi/>) Oliver Balch’ın “*Reklam dünyası kirlidir. En azından sürdürülebilirlik dünyasının çoğu böyle düşünür. Sürdürülebilirlik profesyonelleri dünyayı kurtarmaya çalışırken, reklamcılar size araba veya sakız satmaya çalışır. İkisi apayrı dünyalar olarak görülür*” cümleleriyle başlıyor. Yazımın devamında ise reklamcılığın sürdürülebilirliğe bakışı konusunda olumlu bir bakış çizilmiş. Elbette içerisinde bulunduğumuz ekonomik sistemde sermaye gruplarını yönlendiren kesimlerin doğa hakları konusunda hassas olmaları ve bunu öncelikli bir kıstas olarak ele almaları çok kıymetli. Yani kapitalizmin yarattığı tahribatın en azından bir kısmının yine kapitalizm tarafından onarılacağını düşünmek gerçekçi bir senaryo gibi duruyor. Ancak emin olmak gerekir ki şirketler bunu dünya için yapmaz. **Marx’ın dediği gibi “kapitalizm gölgesini satamadığı ağacı keser.”** Ağacın gölgesi gövdesinden daha kârlı olmadığı sürece sermaye doğayı savunmaz. Şimdi biraz geriye gidelim. 1920’lere. Sigmund Freud’un yeğeni Bernays’a. **Edward Bernays** “halkla ilişkiler” kavramının yaratıcısı olmakla birlikte esasında tüketim kültürünün oluşmasında en önemli rolü oynayan insanlardan biridir. Psikanalizi çok yakından öğrenebilme şansına sahip olan Bernays, kitlelerin rasyonel hareket etmediğini ve bilinçaltı öğelerin pazarlama konusunda muhteşem bir araç olacağını öngörmüş ve uygulamıştır. Yani Bernays, size araba pazarlarken “**Bu arabaya ihtiyacınız var**” demez. “**Bu arabaya bindiğinde sevgiliniz sizi daha çok sevecek**” der. Sonrasında kendisi ve tabii ki yatırımcılar fark eder ki böyle söylenildiğinde insanlar ihtiyacı olmasa da satın alırlar. İşler 1929 Krizi’ne kadar böyle gitti. Roosevelt’in meşhur New Deal’ından sonra ise işler değişmeye başladı. Devlet ekonomiye el atmış ve ABD’nin krizden çıkmasını sağlamıştı. Ancak büyük sermaye grupları (örneklemek gerekirse General Motors) bu işin böyle gitmemesi gerektiğini söyleyerek Bernays’a danıştılar. Çünkü Roosevelt, yapılan tüm karşı propagandaya rağmen ikinci kez başkan seçilmişti ve halkın gözünde serbest

Halkla ilişkiler kavramının yaratıcısı Edward Bernays, bilinçaltı öğelerin pazarlama konusunda muhteşem bir araç olacağını öngörmüş ve uygulamıştır. Yani Bernays, size araba pazarlarken “**Bu arabaya ihtiyacınız var**” demez. “**Bu arabaya bindiğinde sevgiliniz sizi daha çok sevecek**” der.

Dünya Ticaret Fuarı'nın en görkemli yapısı Democracy, yatırımın kendisini ilk kez demokrasiyle özdeşleştirdiğini gösteren bir sembol... O günden bugüne çok şey değişti ancak Roosevelt'in, halkın gözünde serbest yatırımın itibarsızlaştırılmasına karşı başlatılan bu algı, geniş kitlelerce kabul görmeye devam etti.

yatırımını itibarsızlaştırmıştı. Bu nedenle geniş kapsamlı bir algı yönetimi gerekiyordu. Dünya Ticaret Fuarı düzenlendi. Bu fuarın başdanışmanı Bernays'tı ve kendisi fuarın en görkemli yapısına "**Democracy**" adını verdi. Bu bir semboldü. Yatırım kendisini ilk kez demokrasi ile özdeşleştiriyordu. O günden bugüne kadar çok şey değişti ancak yaratılan bu algı çok geniş kitlelerce kabul görmeye devam etti.

"Eğer Beni Tercih Ederseniz..."

Kısaca değinmeye çalıştığım bu hikâye, aslına bakarsanız bugünkü halkla ilişkiler ve reklam kavramlarının nasıl çalıştığını ve ne işe yaradığını en açık şekilde gösteriyor. En iyi reklamcının, en iyi halkla ilişkilercinin hükmü, müşterisinin imzasına kadardır. Müşterileri şirketlerdir ve şirketler para kazanmak üzerine kurulur. Sürdürülebilirliğin -ki bu kavram bence sorunludur, çünkü sürdürülebilirlik kelimesi doğaya dönük bir anlam ifade etmez. Doğru olan sürdürülebilir ekosistemdir- şirketler için ulaşabileceği en ulvi nokta bir pazarlama aracı olmasıdır. Kitlelere "eğer beni tercih ederseniz doğaya saygılı bir kimlik kazanırsınız" mesajını vermek amacıyla kullanılır ve bu tezi desteklemek için bu konuda çeşitli yatırımlar da yapılır. Ürünlerinde bu konudaki hassasiyet sergilenir. Ancak emin olun ki o elektriklerle

çalışan arabalar karbon salımını azaltmak için değil, karbon salımına ortak olmak istemeyen insanlara daha rahat araba satmak için üretilir. Bunu da hâkim pazar incelemesiyle anlayabilirsiniz. Kitleler karbon salımı yapan araçları topyekûn reddedene kadar bu araçlar pazar payının en büyük bölümünü elinde tutar.

Tüketim kültüründe sermaye sahipleri "tabandan gelen isteği karşılıyor" gibi görünürler de aslında "tabanın isteklerini ve ihtiyaçlarını yönlendiren" dinamiklerdir. Kapitalizmi güçlü kılan budur. Toplum, ekolojik bilince sahip olduğunda hoyrat üretim sisteminden başlayarak kapitalizmi besleyen birçok olguyu reddedeceği gibi, kolektif üretime de yeniden yönelecek ve en basiti bir canlı hakkı olan içme suyuna neden para vermek zorunda olduğunu da sorgulayacaktır. Bu da tahmin edersiniz ki şirketlerin isteyeceği son şeydir.

Pazarlama amacıyla da olsa sermaye gruplarından doğa haklarına faydası dokunacak işler için para koparabilmek ve bazı projeleri hayata geçirebilmek çok güzel. Ancak yine de bilmek gerekir ki bu sadece dönemlik bir makyajdır. İçerisine sürdürülebilirlik departmanı kuran o ajanlar da bunu sürdürülebilirlik pazarlamasına daha fazla ihtiyaç duyan mevcut ya da potansiyel müşterilerine daha büyük ve güçlü işler yapıp daha fazla kazanmak için yaparlar. ○

“Trendsetter” Enerji

İngilizce bir kelime olan “trendsetter” Türkçede “modayı belirleyen kimse” anlamına gelir. 5-6 seneden bu yana hayli kullanılmaya başlanan bu terimi biz bu kez Temiz Enerji için kullandık, zira görünen o ki, artık yerel yönetimler, hatta hükümetler enerji verimliliği ve temiz enerji kaynaklarına yaptıkları yatırımlarla gündeme geliyorlar. Bu yatırımlar onlara, enerjide bağımsızlaşma şeklinde geri dönüyor, ama Almanya örneğinde olduğu gibi ülkelerin uluslararası arenada itibarlarının artmasını da sağlıyor. İşte bu gibi nedenlerle artık **enerjinin “trendsetter”ı temiz enerji** oldu diyebiliriz. Peki, bu konuda neler yapılıyor? Bildiğimiz klasik güneş paneli / rüzgâr türbini kurulumları dışında gelecekte temiz enerjinin daha da yaygınlaşmasını sağlayacak gelişmeler neler? İşte bu ay biz de inhabitat.com’un hazırlanmış olduğu infografiği takip ederek bu sorulara yanıt aramaya çalıştık. Gerek üniversiteler gerekse laboratuvarlar sadece güneş, rüzgâr, su gibi doğal kaynakları değil, enerji üretme potansiyeline sahip olan tüm canlıları da araştırma kümelelerine dahil etmişler: Buna insanlar da dahil. Hatta yapılmakta olan

bazı çalışmalar, insan vücudunun dikkate değer oranda bir enerji kaynağı olduğunu gösteriyor. Her ne kadar bu, “Matrix” filminde makinelerin insanları kendi ihtiyaçları olan enerjiyi üretmek için kullandıkları sahneyi hatırlatsa da (ve insanı ürpertse de), gelecekle ilgili tahminler yapmamıza yardımcı oluyor. Unutmayalım ki bundan 15 yıl önceki bir James Bond filminde ajanımızın yüksek ve gizli bir teknoloji sayesinde (!) cep telefonundan resim çekebilmesine şaşırıp kalıyorduk.

Şimdi sizi bildiğiniz tüm klasik enerji teknolojilerini bir tarafa bırakmaya davet ediyoruz. Öyle bir dünya düşünün ki, siz uyurken de atan kalbiniz pil şarj etsin, elektrikli aracınızın ihtiyacı olan enerji sprey bir boya ile elde edilsin ve akülerinin hammadresi şeker olsun, üzerinde yürüdüğünüz yollar enerji üretsin, evde siz yokken açık unuttuğunuz ev aletleri otomatik olarak kapansın ya da çamaşır makineniz sizi “Saat 22:00’den sonra elektrik daha ucuz, beni o zaman kullan” diye uyarısın...

Bu sayıda sizi inhabitat.com’da derlediğimiz ve takipçilerimizle paylaştığımız zaman sosyal medyada da büyük ilgi gören **“2014 Yılıın En Ümit Vadeden Alternatif Enerji Trendleri”** çalışması ile baş başa bırakıyoruz. Gelecek sayıda sizi tekrar geleceğe geri döndüreceğiz ☺

En güzel yarınlar sizlerin olsun...
Senem Gençler

www.facebook.com/
www.twitter.com/altenerji
www.linkedin.com/altenerji

alternatif
enerji.com

TEK BİR ADIMIN GÜCÜ

GÜZELİNİZİ ÇALIŞAN KURUM
EcoEnergy Perakendeciler

NASIL ÇALIŞIYOR ?
Kullanılan enerji, en uygun şekilde değerlendirilerek enerji kaynağı olarak yeniden değerlendirilerek kullanılmaktadır.

Her adım 2 Watt’a kadar enerji tasarrufu
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

Faydaları da büyük ölçüde geri dönüşümü otomatikleştirildi. Zamanınızı daha verimli kullanabilirsiniz.

Bu cihaz sayesinde enerji tüketimlerinizi azaltabilirsiniz.

UYUKLAMALAR
Her türlü enerji tüketimi için enerji tasarrufu sağlanabilir. Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur. Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur. Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

METANDAN LİMİT YAKIT

KİM GELİŞTİRİYOR ?
EcoEnergy Perakendeciler ve Enerji Kaynakları

AMAÇLANAN NEDİR ?
Metandan enerji üretimi için enerji kaynağı olarak kullanılabilir.

Neyden, nasıl ve ne kadar enerji elde edilir?
Metandan enerji elde edilir. Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

ARAŞTIRMA HENÜZ ERKEN AŞAMALARINDA
Yeni enerji türleri olarak geliştirilmekte olan, enerji türleri olarak geliştirilmekte olan, enerji türleri olarak geliştirilmekte olan.

AKILLI EV ALETLERİ

GÜZELİNİZİ ÇALIŞAN KURUM
EcoEnergy Perakendeciler

AKILLI TEKNOLOJİLERİN EN GİZLİSİ
Mükemmel enerji verimliliği için enerji kaynağı olarak kullanılabilir.

Enerji tüketimini daha verimli kullanabilirsiniz.
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

SOLAR TEKNOLOJİ

KİM GELİŞTİRİYOR ?
EcoEnergy Perakendeciler

DEĞERLENDİRME KONUSU
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

7
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

GÜNEŞ ENERJİ ARABALAR

KİM GELİŞTİRİYOR ?
EcoEnergy Perakendeciler

KONSEPT NEDİR ?
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

Her adımda enerji tüketimini daha verimli kullanabilirsiniz.
Enerji, bu cihazlar 200 derece kadar tasarrufludur.

key Energy

yeşil çözümler platformu

8. Uluslararası Sürdürülebilir
Enerji ve Hareketlilik Fuarı

www.keyenergy.it

05.08 KASIM 2014
RİMİNİ - İTALYA

Eş zamanlı etkinlikler

ECOMONDO

www.ecomondo.com

Cooperambiente

www.cooperambiente.it

Organizasyon

RiminiFiera

www.rimini.com

Katıda bulunanlar

ENERGIA SOSTENIBILE

www.energia-sostenibile.it

Ministero dell'Industria

www.mind.gov.it

Regione Emilia Romagna

Herhangi bir bilgi ve ücretsiz VIP CARD talebi için şuraya müracaat ediniz: Ant Expo - Ayce KARADAG - Barbaros Mah. Oren Sok. Deluxia Palace No:5 Kat:2 D:68 Batı Ataşehir / İstanbul - Tel. 0090 216 541 0390 - ayce@antexpo.net

Güneş için 21 Öneri

Türkiye’de güneş elektriğinin en önemli isimlerinden Ateş Uğurel’in, nam-ı diğer Solarbaba’nın “Güneş İçin 21 Öneri” başlıklı yazısının ikinci ve son bölümünü yayımlıyoruz. İşte, güneş elektriği üretmeyi aklından geçirenlerden “Devlet Baba”ya kadar konuyla ilgili herkesin göz atması gereken son 11 öneri...

 Solarbaba, ates.ugurel@solarbaba.com

11 100 kW’a kadar olan tüm sistemler AG üzerinden bağlanmalı

Üzerinde çok fazla yorum yapılacak bir öneri değil aslında. Bu konuda TEDAŞ içindeki çok değerli mühendisler bile bu konuyu savunan sunumlar ve akademik yayınlar yaptı. Bunun mümkün olduğu ile ilgili TEDAŞ tarafından yapılan bir teknik çalışma web sayfamızda mevcut. Neden 11 kW ile sınırlı, anlamak mümkün değil. Dünyanın birçok ülkesinde küçük-ortak ölçekli güneş elektriği santrali kurulumlarında 100 kW ve üstü AG (Alçak Gerilim) bağlantı yapılıyor. Konuyu yine de son kez, konusunda uzman elektrik-elektronik mühendisleri ve dağıtım şirketleri ile tartışmak lazım. Belki bu konu başlığı altına, diğer birçok ülkede istenmeyen ancak tek Türkiye’de istenen koruma rolleri gibi teknik detayları da eklemek iyi olur önümüzdeki günlerde. Konu hep ifade edildiği gibi can sağlığı ise, Amerikalı’nın da canı can, Alman’ın da canı can dünyada.

Bir önemli nokta da, küçük yatırımcının yapacağı ve AG üzerinden bağlanacak sistemler için bürokratik sürecin ve içeriğin hafifletilmesi, kolaylaştırılmasıdır. 5-10 kW için istenen belgeler ile 1 MW için istenen belgeler arasında bugün itibarıyla hiçbir fark yoktur.

12 Mevzuat değişiklikleri, yeni yönetmelik ve tebliğler sektör temsilcileri ile hazırlanmalı

Bu konuda ciddi bir sorun var, temel yasalar dışındaki tüm yasal mevzuatı (yönetmelikler) EPDK hazırlıyor, sonra Enerji Bakanlığı’nın ve diğer kurumların kucağına bırakıyor. Bunun en son örneğini lisanssız elektrik üretimi yönetmeliğinde yaşadık. Sektördeki hiçbir sivil toplum örgütünün, platformun, şirketin önerileri dikkate alınmadı ve bildikleri gibi çıkardılar yönetmeliği. Güneş enerjisi konusunda hiçbir tecrübesi olmayan şahısların kaleme aldığı bu metinler çok büyük sorunlara sebep oluyor. Zaten bu kadar öneri yapmamız ve muhtemelen sektördeki arkadaşlarımızın bunun iki-üç katı kadar yeni teklif/revizyon getirme istekleri bunun en büyük kanıtını oluşturuyor.

Örneğin “İkili sözleşme yapmak yasaktır” maddesini kim yazdı? Sebebi nedir?

%50 öz tüketim zorunluluğunu kim, neden kaldırdı? Amaç nedir?

Yasada olan güneş ölçümü zorunluluğu kimin fikri? Sebebi nedir?

Bu metinleri yazan arkadaşlarla bir açık oturumda, sektörün de katılımıyla bir araya gelme şansımız var mı? Belki haklı gerekçeleri var, bunları bilmek hakkımız değil mi?

Bu yönetmelikler ve tebliğler, güneş enerjisi sektörünün büyümesi için mi çıkarılıyor, yoksa önünü kesmek ve küçük-büyük yatırımcıya binbir zorluk çıkartarak onları soğutmak/uzaklaştırmak için mi? Yasal mevzuatın içeriği “biraz” farklı olsaydı bugün kurulu güç 15-20 MW mı olurdu, yoksa GW kulübünün üyesi olmuş muyduk çoktan?

Aslında çok defa belirttiğimiz gibi güneş enerjisi için tamamen ayrı bir yasa-yönetmelik-tebliğ üçlemesi yaratılmalı. Tüm enerji kaynaklarını tek bir torba yasa-yönetmelik-tebliğ altında toplamak için doğası aykırı ve şu anda da görüldüğü gibi pratik uygulamalarda büyük sorunlara yol açıyor.

13 Elektrik depolama için özel destekler çıkarılmalı

Biz Türkiye’de hâlâ teşvikler yeterli mi diye tartışırken, dünyanın birçok ülkesinde teşviksiz güneş enerjisi yatırım modelleri gündeme gelmeye başladı. Bunların başında güneşten üretilen elektriğin depolanması geliyor. Bu konuda dünyanın en büyük güneş enerjisi fuarı ve etkinliği olan Intersolar’da bir ilk yaşandı, 2014 yılında elektrik depolama için özel bir bölüm ve salon ayrıldı. Almanya tarihinde ilk defa verilen “depolama” desteğinden yararlananların sayısı da çok kısa bir sürede 4000 adede ulaştı.

Güneş ve rüzgâr enerjisi yatırımlarının karşısında onların bugüne kadarki en büyük iki argümanı hep şunlardı:

- 1) Üretim maliyetinin yüksek olması (bunu dillendirenlerin sayısı nihayet azaldı)
- 2) Rüzgârın ve güneşin ne zaman, ne kadar elektrik üreteceğinin belli olmaması. Gerçi güneş bu konuda rüzgâra göre daha avantajlı, en fazla elektriği çok yüksek ihtimalle yaz mevsiminde ve öğlen saatlerinde üreteceğimiz belli. Dolayısıyla aynı zaman diliminde iklimlendirmeden dolayı gelen yüksek talebi karşılamak için güneş enerjisi ideal bir kaynak

Ancak ülke genelinde kurulum sayısı ve gücü arttıkça, depolamanın da önemi artacaktır.

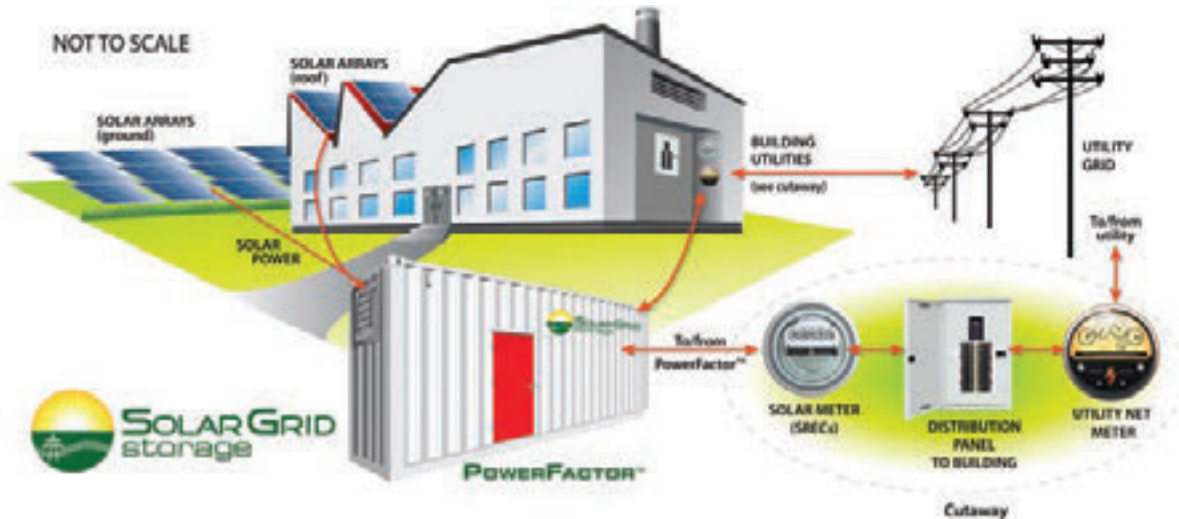
Dünyada şu anda bu konuda yapılan Ar-Ge çalışmaları li-ion piller üzerine yoğunlaşmış gibi gözükse dahi (elektrikli arabalardan dolayı), birçok yeni teknoloji-den birinin de sürpriz yaparak ipi göğüslemesi gayet muhtemel. Unutmayalım ki, minimum ağırlık ve hacim içine maksimum miktarda elektrik depolama tek güneş

enerji sektörü için değil, tüm taşınabilir elektrikli aletler ve elektrikli arabalar için de çok büyük bir öneme sahiptir. Alman patent ve ilk ticari ürünlere baktığımızda Japon şirketlerinin önderliğini gözlemliyoruz.

Güneş enerjisindeki elektrik depolamanın farklı uygulama alanları olacaktır. Kişisel (evsel) uygulamalarda tüketimin tamamı kadar üretim yapıp, işin içine depolamayı da katarak şebekeden bağımsız bir yaşam mümkün olacaktır. Türkiye’de (verimsiz ve pahalı akü sistemleri ile) bunun yüzlerce örneği zaten mevcuttur. Bir başka avantaj da güneş elektriğini elektriğin ucuz olduğu saatlerde depolayarak, elektriğin pahalı olduğu saatlerde kullanmak veya yüksek fiyata şebekeye satmak olacaktır.

Daha büyük santral ölçekli (MW seviyesinde) uygulamalarda da dünyada prototip sistemler şebeke bağlantılı olarak devreye alınmıştır. 1MW ve üstü güneş (ve rüzgâr) santrallerinde ekonomik bir depolama sisteminin geliştirilmesi dünya genelinde yeni bir enerji devrimini gündeme getirecek ve mevcut tüm dengeleri değiştirecektir.

İşte bu yüzden Türkiye kısıtlı olan tüm Ar-Ge gücünü ve sermayesini tamamen elektrik depolama teknolojilerine aktarmalı, bu konuda gerekirse beyin gücü transferi de yaparak ilgili araştırma merkezlerini çok acil olarak kurmalıdır. Elektrik depolamada sahip olduğumuz teknoloji ve know-how, yüzlerce firmanın ürettiği kristal güneş panelini Türkiye’de üretmekten kat ve kat daha stratejik, katma değeri çok daha yüksek olacaktır.

14 Kamu ihaleleri için örnek şartname hazırlanmalı, marka-şirket-teknoloji işaret eden ihaleler iptal edilmeli

Türkiye güneş enerjisi sektörünün güdük gelişiminde son 1-2 yıl içinde kamu kurumlarının yaptığı güneş elektrliği ihaleleri önemli bir yer tutmaya başladı. Öncelikle kalkınma ajanslarının desteğini alarak ihaleye çıkan bu kurumların önümüzdeki yıllarda elektrik fiyatının daha yükselmesi, güneş enerjisi sistemlerinin anahtar teslim fiyatının daha düşmesi sebebiyle normal piyasa koşullarında bu tip alımlara devam etmelerini ümit ediyoruz. Ancak bugüne kadarki ihalelere baktığımızda oldukça sorunlu bir tablo ile karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz. Öncelikle dünya piyasasında görülmedik anahtar teslim kurulum fiyat tekliflerini gördük (0.70 EUR/Watt mertebesinde). Normal kalitedeki ürünlerle ve mevcut bağlantı/bürokratik süreç maliyetleriyle bunun mümkün olmadığını sektördeki düzgün ulusal ve/veya uluslararası tüm güneş şirketleri biliyor. Ancak kamu ihalesi mevzuatına göre en düşük fiyatı veren ihaleyi kazanıyor.

- İhale şartnamesine göre sistem kurulacak mı?
- Kim denetleyecek?
- Vaat edilen elektrliği üretecek mi?
- İlk fırtınada paneller uçacak mı?
- İhaleyi kazanan firmanın tecrübesi nedir?
- Neden illa 250W polikristal panel?
- Önerilen ürünlerin üreticisi hâlâ ayakta mı, yoksa çoktan iflas mı etmiş?

Bu ve benzeri soruların cevabı maalesef yok. Başka bir problem de sistem performansı. Bir PV sisteminde eninde sonunda önemli olan tek bir unsur vardır. Gü-

neş enerjisinden mümkün olduğu kadar çok, mümkün olduğu kadar ucuza ve mümkün olduğu kadar sorunsuz (20-25 yıl) elektrik üretmek. Bunun da çok basit bir denetleme mekanizması vardır, devlet kurumlarının bu sistemlere verdikleri paralar bizlerin cebinden çıkmakta. Bunun karşılığında tek bir şey talep etmemiz doğal hakkımız sanırım: Tüm kamu kurumlarının bahçesinde, arazisinde, çatısında kurulan güneş elektrliği sistemlerinin günlük-aylık-yıllık performanslarını online olarak herkes takip edebilsin. Ortada bir usulsüzlük, yanlış mühendislik, hırsızlık vs. yoksa buna kimse itiraz etmez herhalde. İhale şartnameleri konusunda da sektörel bir çalışma yapıp, marka-teknoloji-şirket işaret etmeyen genel ve daha basit bir metin oluşturmak gerekiyor. Talip olan şirketlerden TL/kWh üzerine yapılacak ihaleler bu sorunu tamamen çözer ve mühendislik altyapısı, finansal gücü yüksek olan şirketler teklif verirler (Hatırlayalım: 3. teklifimiz ikili sözleşmenin serbest bırakılması üzerine

15 %100 öz tüketim modelinde sistemin kurulumu dağıtım şirketine sadece "bildirilmeli"

Önerdiğimiz bütün maddelerin bir-biri ile direkt organik ilişkisi var, bu da onlardan biri. Eğer bir gerçek veya tüzel kişilik güneşten ürettiği elektrliği, sistemin tüm ömrü boyunca TAMAMEN tüketecekse, şebekeye 1 kWh elektrik bile vermeyecekse, üstelik bunu hukuki olarak taahhüt ediyor ve teknik olarak da bunun altyapısını kuruyorsa, bu sistemin ne kadar lisanssız elektrik üretim yönetmeliğine tabi olduğunu her açıdan sorgulamak lazım.

Bizim önerimiz, tüm gerekli teknik şartnamelere uyarak bu tip %100 otonom sistem kuranlar, sistemi işletmeye

aldıklarını sadece bölgelerindeki dağıtım şirketlerine online olarak bildirsinler. Bu bildirimde özet proje detayları ve uygulamayı yapan mühendislik firmasının bilgisi yer alsın.

Eğer boş bir araziye kurulan 1 MW santral için istenilen bürokratik süreç aynen burada da talep edilecekse, kimse yasal başvuru

yapmaz ve ekonomik fizibiliteleri yakaladıkları anda hiçbir kurumdan izin almadan kurulum yaparlar. Türkiye'de bu tip "korsan" PV sistemlerinin kurulu gücünün 4-5 MW'ı çoktan geçtiğini tahmin ediyoruz.

16 Güneş panellerinin KDV'si belli bir süre %1 olmalı

Ülkemizde normal katma değer vergisi %18'dir. Lüks tüketime tabi olan ürünler için bu değer özel tüketim vergisi adı altında artar (ÖTV). Halkın yararına olan ve tüketilmesi teşvik edilen ürünlerin de KDV'si %8, %1 gibi değerlere düşürülür ve böylece vatandaşın bu ürünleri daha ucuza alması temin edilir.

KDV'si %1 - %8 olan, yani halkımızın rahatça ulaşması, satın alması istenen birkaç ürüne bakalım birlikte (Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, www.gib.gov.tr): KurşunSkalem, dondurulmuş hayvan sperması, kullanılmış araba, asansör, dizel jeneratörler, buhar ve su türbinleri, beton pompaları, kravat ve kemer, pırlanta...

KDV indirimi aylar süren yasal mevzuata, meclis toplantılarına, EPDK-YEGM-TEDAŞ gibi kurumların yönetmelik, tebliğ çalışmalarına tabi değildir, tek bir bakanlar kurulu ile karar alınabilir.

Bunlar gibi "enteresan" birçok ürün ve hizmetin KDV'si düşürülmüşken çok acil olarak Bakanlar Kurulu'ndan güneş panellerinin KDV'sini **en az 4-5 yıl boyunca %1'e düşürmesini bekliyoruz**. Herhalde vatandaşımızın DAHA ucuza güneş enerjisinden yararlanmasını, bizden çok daha fazla siyasi idare isteyecektir! Güneş enerjisinin yaygınlaşmasından kazanacakları bedel, KDV kaybından belki onlarca kat daha fazla olacaktır. Daha sonra tekrar kademeli olarak KDV miktarı yükseltilebilir. KDV bedelinin %1'e düşürülmesi anahtar teslim güneş enerji sistemi maliyetlerinde yaklaşık % 6-7'lik önemli bir indirim sağlayacaktır.

Ek not: Güneş paneli ölçü birimi TÜİK web sitesinde hâlâ KG olarak gözükyor, güneş panellerinin birimi ağırlık değildir. W olarak değişmesi gerekiyor acilen. İsmi de güneş pili değil, güneş paneli.

17 Kentsel dönüşüme güneş enerjisi entegre edilmeli, gölge problemi mevzuata girmeli

Şehircilik ve Çevre Bakanlığı ile TOKİ'nin birçok resmi açıklamasında kentsel dönüşüm programı kapsamında ülke genelinde yaklaşık 7 milyon konutun yıkılarak yenileneceği belirtildi. Bunun ilk örneklerini de başta büyükşehirler olmak üzere ülkenin birçok şehrinde görmeye başladık.

Bu konudaki mevcut mevzuatın içine eklenecek tek bir cümle ise güneş elektriği sektörünün kaderini değiştirebilir: "Tüm yeni binaların çatısına minimum 2 kW kurulu gücündeki bir sistem entegrasyonu mecburidir."

2 kW'lık bir sistem yaklaşık 20-25 metrekare yer kaplar, her tür apartmanın çatısında kendine çok kolay yer bulur. Maliyeti de yaklaşık olarak 4000 dolar civarındadır, dolayısıyla her müteahhidin bütçesinde kendine çok ko-

lay yer bulur.

Bu güçteki bir sistemin üretimi, apartman için çok büyük bir katkı sağlamasa dahi, 7 milyon binanın üzerine kurulacak mini GES'lerin kümülatif toplam gücü 14 GW olacaktır. İşte bu çok etkileyici bir rakamdır, Türkiye ekonomisine ve enerji bağımsızlığına çok büyük katkı sağlar.

Ancak bu tip uygulamalarda başka bir sorun da "**güneşlenme hakkı**"dır. Birçok Batı ülkesinin mevzuatında olan bu yaklaşım güneş enerjisi için çok önemlidir. Boş ve uzak arazilere kurulan PV santrallerinde böyle bir sorunla karşılaşma ihtimali düşükken, şehir içi ve yakınındaki uygulamalarda ciddi bir sorun olabilir yakın gelecekte.

Düşünün ki çatınıza 1 MW gücünde bir sistem kurmuşsunuz, yaklaşık 3-3,5 milyon TL para harcamışsınız ve tek hedefiniz güneşten mümkün olduğu kadar çok elektrik üretmek. Ancak güney cephenize yapılacak çok katlı bir apartman bir anda yıllık performansı %30-40 oranlarında düşürebilir, bu da artık zarar edeceğimiz anlamına gelir.

Farklı yüksekliklere sahip binaların (özellikle konutların) yan yana dizildiği ve birbirini gölgelediği çok ender ülkelerden biridir Türkiye. Güneşlenme hakkı mutlaka literatüre girmeli ve önümüzdeki yıllarda ilgili mevzuatların değişmez bir maddesi olmalıdır.

18 Potansiyel tüm kullanıcılara, medya ve kamu kurumları ile siyasetçilere eğitim verilmeli

Ülkemizin en temel problemi olan eğitim eksikliği ve bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olma, maalesef güneş enerjisi sektörü için de bir istisna değil. kWh ile kW arasındaki farkı bilmeyen enerji muhabirleri, 1 MegaByte güneş santuralı kurmak isteyen yatırımcı ile 2005 yılının rakamlarını referans alarak “Güneş enerjisi çok pahalı” diyen siyasetçi aynı eşkenar üçgenin kenarlarını oluşturuyor.

Maalesef bu bazen bilinçli, bazen bilinçsiz bilgi kirliliği, güneş enerjisi yatırımlarının kaplumbağa hızı ile olsa da nihayet ivmelenmeye başladığı ülkemizde artan şekilde devam ediyor. Burada sektörün kanaat önderlerine, sivil toplum örgütlerine ve konuya hâkim akademisyenlerine büyük görev düşüyor.

Bizim önerimiz, bünyesinde üniversiteler, devlet kurumları ve özel sektör temsilcileri olan tek dernek **GÜNDER**'in master bir eğitim programı kurgulaması.

Herhangi bir istisna olmadan Türkiye'deki tüm şehirler bir “roadshow” kapsamında ziyaret edilir ve standart tek günlük bir bilgilendirme etkinliği düzenlenir. Her etkin-

lik kapsamında daha önce basılmış olan “En Çok Sorulan 100 Güneş Sorusu ve Cevabı” temalı kitapçık mümkün olduğunca çok bireye/kuruma ulaşacak şekilde dağıtılır. Aynı çalışma elektronik ortamda da sürekli güncellenir ve vatandaşın kendi bölgesinde güneşten ne kadar elektrik üreteceği, ne kadar para kazanacağı/tasarruf edeceğini gösteren bir mobil aplikasyon ile birlikte bedelsiz kullanıma açılır.

Her şehrin belediyesi, ticaret-sanayi odası ve üniversiteleri ile ortak planlanacak bu konferans zincirinin, bilgi kirliliğini önemli ölçüde minimize edeceğini düşünüyoruz. Solarbaba platformu olarak da böyle bir çalışmanın içinde yer almaktan büyük bir keyif alırız.

En önemlisi ise bürokratlar, siyasi iktidar ve muhalefet ile yapılacak toplantılar olacaktır. TBMM bünyesinde güneş enerjisi konusunda bilgi sahibi olan milletvekili yok denecek kadar azdır. Güneş enerjisinin ülkenin makroekonomisi ve bağımsızlığı için ne kadar önemli bir rol oynayacağı, bilhassa bu gruba detaylı bir şekilde aktarılmalıdır.

19 Sektörün kötü adamlarına karşı önlem alınsın

Bazen bizim de yaptığımız gibi, Türkiye'de kötü giden bir şey olduğu zaman devlet suçlanır, her şey iyi gittiği zaman da bu sektörün, bizlerin başarısıdır hep. Güneş enerjisi sektörünün bugünkü durumunu iyi analiz ettiğimizde en büyük suçlunun sektör oyuncularını olduğunu görmekteyiz halbuki. Neden mi? Gelin örnekleyelim:

Öncelikle mevcut sivil toplum örgütlerinde kaotik bir durum yaşanmaktadır, her nedense yönetim kurulu üyeliği, başkan gibi unvanlar verilen kişiler, bir daha asla o koltuktan kalkmak istemiyorlar ve gerçekten güneş enerjisinde elini taşın altına sokmuş birey ve şirketlere yol açmıyorlar. Oysa bir sektörün hakkını, en çok o sektöre zaman-para harcamış kişiler korur doğal olarak. Neredeyse hobi olarak güneş enerjisi ile ilgilenen kişiler ne kadar sahiplenebilir ki sektörü?

Buna bir de artık gerçekten trajikomik hale gelmiş olan garip “tek kişilik” dernekleri eklediğimizde tablo çok iç açıcı değil. Ankara'nın artık bu tip dernekleri çok dik-kate almamasında fayda var diye düşünüyoruz. Güneş enerjisi yatırımlarının hızla arttığı ülkelere baktığımızda ise mutlaka güçlü bir sivil toplum örgütü ile karşı-

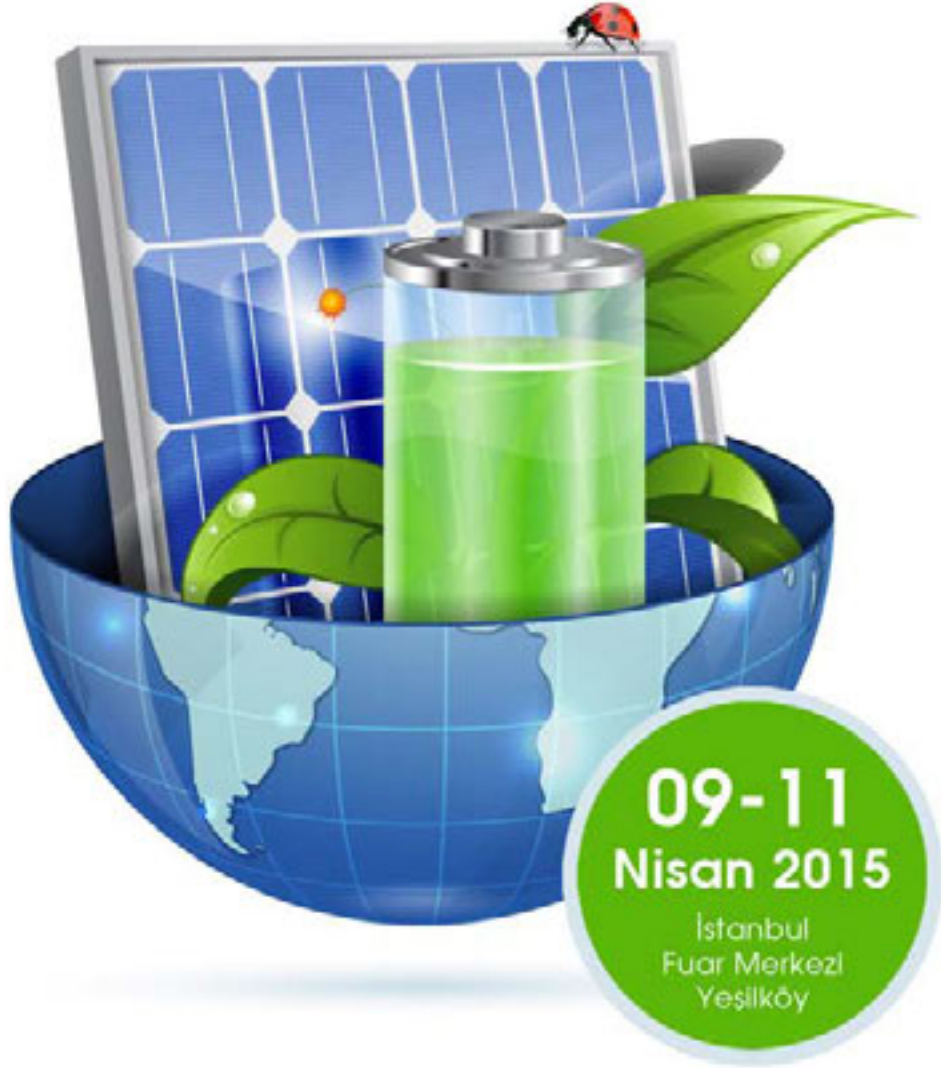
laşıyoruz. Bizde ise birçok şirket 15-20 MW'lık ufakık bir pazarı büyütürken 15-20 GW'lık lokomotif bir pazar haline getirmek yerine, birbiriyle didişmeyi tercih ediyor.

Potansiyel müşteriyi bilgilendirmenin yanı sıra işletmeye alınmış sistemlerle ilgili müşteri şikayetlerinin objektif bir şekilde okunabil-

diği ve değerlendirildiği bir online ortam yaratmak da son derece faydalı olacaktır. Aynı şehirde, yan yana iki fabrikanın çatısında kurulan aynı güçte, aynı eğitimdeki iki sistemin biri diğerinden %30 daha az elektrik üretiyorsa, bunun gizli kalmaması gerektiği düşüncesindeyiz. Dernekler de bu tip üyeleri mutlaka bünyelerinden en kısa zamanda çıkartmalıdır. “Ne yapalım, aidatını ödüyor” yakışık alan bir yaklaşım değildir.

Sadece ticaret hayatında değil, siyasette ve hatta akademik yaşamda yıllardır hâkim olan “Küçük olsun benim olsun” yaklaşımını nasıl “Büyük olsun bizim olsun” şeklinde değiştirebiliriz, bunu düşünmemiz lazım. Sektördeki tüm oyuncuların öncelikli TEK hedefi, pazarın sürdürülebilir ve hak ettiği ölçüde hızla büyümesi olmalıdır.

8. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

Güneş Enerjisi'nin Devleri SOLAREX İSTANBUL'DA BULUSUYOR

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR

20 Dağıtım şirketleri, kamu ve güneşçiler bir araya gelip çözüm üretsinler

Güneş elektriği sistemlerinin son 1-2 yılda tarihinin en düşük seviyesine gelmesiyle birlikte dünya genelinde şimdilik göreceli sessiz ama bir o kadar da uzun ve sancılı olacak bir mücadelenin startı verilmiş oldu.

Türkiye’de bir süre öncesine kadar tamamen devlete ait olan dağıtım şirketleri, bölge bölge özelleştirilmiş ve şu anda 21 adet farklı özel şirket son kullanıcıya elektrik dağıtım ve satış hizmetini veriyor. Güneş enerjisinin her zaman vurguladığımız gibi ekonomik ve teknik olarak en avantajlı olduğu alan, üretim ve tüketimin aynı fiziksel alanda gerçekleştiği uygulamalardır.

İşte tam bu noktada dağıtım şirketleri ile güneş enerjisi karşı karşıya geliyor çünkü kendi elektriğini güneşten üreten her gerçek veya tüzel kişilik (ev-otel-site-hastane-avm-fabrika), artık ürettiği kadar elektriği bölgesindeki dağıtım şirketinden almayacaktır.

Hele bir de önümüzdeki 3-4 yıl içinde elektrik depolanmanın daha ucuzlaması ve daha uzun ömürlü olması ile birlikte evsel sistemlerden başlayarak tüm elektrik ihtiyacını güneşten (ve diğer temiz enerji kaynaklarından) sağlayan uygulamalar görmeye başlayacağız. Bu, dağıtım şirketine olan ihtiyacın tamamen kalkması anlamına geliyor.

Dolayısıyla milyarlarca dolar vererek, o bölgenin uzun süreliğine dağıtım hakkını kazanmış olan firma, kendi bölgesinde kurulan her bir GES nedeniyle daha az elektrik satacaktır. Halbuki bir dağıtım şirketinin kâr etmesi

için yapabilecekleri son derece sınırlıdır:

- 1) Elektrik fiyatına zam gelmesi (Serbest bir ekonomi olmadığı için son kullanıcı fiyatlarını devlet belirliyor hâlâ)
- 2) Birim tüketicinin daha çok elektrik tüketmesi (Enerji verimliliği projelerini hangi dağıtım şirketi sever?)
- 3) Elektrik tüketen yeni aboneler (Yeni konut projeleri dışında zor)

Güneşçiler ile dağıtım şirketlerinin arasındaki çatışmalar Amerika’da her geçen gün şiddetleniyor. Benzer bir süreç Avrupa’da yaşanmaya başladı ve nihayet bir süre sonra Türkiye’de de benzer bir tablonun oluşacağı aşikâr.

Burada çok geç olmadan Devlet Babanın olaya şimdiden müdahil olup, düdüğünü takıma göre değil, pozisyona göre çalan **adil bir hakem kimliğini üstlenmesi gerekiyor**.

21 Devlet gölge etmesin, başka ihsan istemeyiz

Solarbaba’nın 21. önerisi, Devlet Baba ile ilgili.

Dünyada hiçbir ülkede benzeri olmayan garip uygulamaları lütfen acilen kaldır Devlet Baba, sana hiç yakışmıyor bu yasakçı, engelleyici yaklaşım.

Artık güneş enerjisi bildiğin gibi değil, hem ucuzladı hem verimliliği arttı. Üstelik bu eğilim önümüzdeki senelerde de devam edecek. Güneş enerjisinin ülkemizde hızla yaygınlaşmasından, inan bize en çok sen maddi ve manevi fayda göreceksin Devlet Baba.

Cari açığın gerçekten düşecek. Üstelik kaynak %100 sende. Ne güzel değil mi? İstihdam yaratacaksın (Tüm enerji türleri arasında MW başına EN ÇOK işi güneş enerjisi yaratır). Enerji bağımsızlığına doğru güçlü ve büyük bir adım daha atacaksın. Merkezi bir enerji üretim modelinden daha güvenilir dağıtık bir altyapıya ge-

ceceksin. Pazar büyüdükçe yerli teknolojilerin, üstelik de sen destek vermeden, arttığını göreceksin

Bak güneş kolektörlerine (güneşten sıcak su üretimi) hiçbir destek vermedin, hiçbir kanun-yönetmelik yok, herkes bildiği gibi uygulama yapıyor kimseden onay almadan. Güneş aynı güneş, var mı yok mu diye ölçen de yok, 15 farklı kamu kurumundan izin almaya çalışan da yok. Sonuç ne mi oldu? Yerli güneş kolektörü üretiminde dünya ikincisiyiz, güneş kolektörü kullanımında yine dünya ikincisiyiz. 25 milyon m² kurulum yapıldı.

Biliyoruz, bizim can sağlığımızı vs. düşünüyorsun. Bırak biz düşünelim bunu, sen sadece işini hatalı yapanı en hızlı şekilde, en ağır şekilde cezalandır yeter.

Özetle senden tek bir şey istiyoruz Devlet Baba: “Gölge etme başka ihsan istemem.”

2.YEŞİL ŞEHİRLER ZİRVESİ

11-12 Aralık 2014
BURSA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin İtibarlı Şehirler”

DESTEKLEYEN KURUMLAR

BASIN SPONSORLARI

Almanya, 2014'ün ilk yarısında **enerji ihtiyacının %31'ini yenilenebilir enerji kaynaklarından karşıladı**. Fraunhofer Enstitüsü'nün açıkladığı raporlara göre Almanya, yılın ilk yarısında 81 TW'lık enerjiyi yenilenebilir kaynaklardan üretti. Bunun yanı sıra nükleer enerji kaynaklarından elde ettiği enerji miktarı %28 azalırken, rüzgâr enerjisi üretimi %19 oranında arttı.

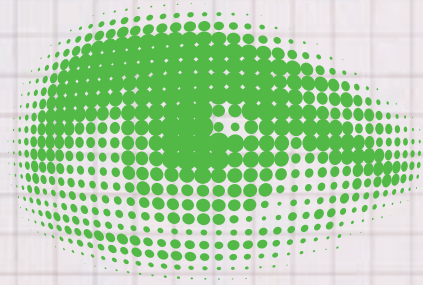
Ankara'nın Çandır köyünün ormanlaştırma için 26 yıl önce Milli Emlak'tan aldığı **Bağlar Sivrisi Tepesi, maden ocağına çevrilince**, köy halkı maden ocağının sularına zarar verdiğini savunarak Ankara 8. İdaresi Mahkemesi'ne ruhsat iptal davası açtı. Mahkeme davayı reddedince köy halkı Danıştay'a başvurdu. Danıştay, Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin kararını hukuka aykırı bularak mahkemenin aldığı kararı bozdu.

İstanbul'da nefes almayı zor hale getiren nem konusunda **Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden uyarı** geldi. Yetkililer, yüksek nemin vücut sağlığını olumsuz yönde etkileyeceğini söyledi. Milliyet'e konuşan iklim uzmanları ise aşırı yapılaşmanın nemi artırdığına dikkat çekti.

Artvin Arhavi'de şehir merkezine yapılan HES için Bakanlar Kurulu'nun **"acele kamulaştırma" kararı** doğrultusunda yürütülen "acele el koyma" işlemleri, Arhavi Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından durduruldu.

Muğla Köyceğiz'e bağlı Döğüşbelen Mahallesi ile Sultaniye Mahallesi arasında kalan kızılçam ağaçlarıyla kaplı ormanlık alanda çıkan yangın 3 saatte kontrol altına alınabildi. Şiddetli rüzgârın da etkisiyle kısa sürede yayılan alevler, kızılçamla kaplı **10 hektarlık alanı yok etti**. Bu yangın, Muğla'da bir ayda çıkan üçüncü yangın oldu.

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Artvin'deki HES için verilen **"acele kamulaştırma kararı"na mahkemeden ret; BM, Güney Sudan'daki gıda güvensizliği için "dünyanın en kötüsü" tarifini kullandı; Nükleersiz Türkiye için Kürekle Karadeniz turu başlıyor; Konya Havzası hidrolik kuraklığa girdi; Polonya'daki Belchatow kömür santrali "Avrupa'nın En Kirli 30'u" listesinin başında...**

 Gözde İVGİN

Hüseyin Ürkmez, Nükleersiz.org, Yeşil Düşünce ve Fonlabeni.com üzerinden sağlanacak kamuoyu desteği ile Hopa'dan İstanbul'a kadar 1500 km uzunluğundaki Karadeniz'i motorsuz ve yelkensiz olarak kürekle geçecek. **"Nükleersiz Türkiye için Kürekle Karadeniz"** isimli tur, **Yeşil Gazete**'de yazı dizisi olarak yayınlanacak.

Tunceli'de Munzur Kültür ve Doğa Festivali'nin son gününde Munzur Vadisi ile bölgede yapılacak HES'lere karşı yürüyüş düzenlendi. Aralarında Tunceli Belediye Başkanı Mehmet Ali Bul, sanatçılar Ferhat Tunç, Ahmet Aslan, Erdoğan Çelik, Doğan Çelik'in de bulunduğu yaklaşık 5 bin kişi, Munzur Vadisi Milli Parkı'na yürüdü ve halay çekti.

Hindistan'ın Pune bölgesinde yağın şiddetli yağmur sonucu toprak kaymaları yaşandı ve saatler içerisinde bölgede onlarca kişi öldü. Kentteki birçok bina yıkıldı.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, **Konya Havzası**'nın uluslararası üç kuraklık kriterinden biri olan **"hidrolik kuraklığa"** resmi olarak girdiğini, sadece meyve bahçelerine su verilmesi, rotasyonla sulama, ikinci ürünün ekilmemesi, az su tüketen bitkilerin ekilmesi gibi önlemlerin uygulamaya konulduğunu açıkladı.

Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, **Mulipa Aptamil** isimli bebek mamasında GDO tespit edildiği gerekçesiyle, Numil Gıda yöneticileri hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundu.

Birçok ilde ve özellikle İstanbul'da gerçekleşen yağışlar nedeniyle Halıç bölgesinde **hortum** oluştu. Yağış nedeniyle yollarda su birikintileri ve hasarlı kazalar meydana geldi. Balıkesir'in Bandırma İlçesi'ndeki **Tatlısu ve Dalyan sahilleri** açığında görülen hortumlar da paniğe neden oldu.

İstanbul ve İzmir'i birbirine bağlayan Gebze-İzmir Otoyolu Projesi kapsamında ÇED sürecinin uygulanması için yargıya başvurup Danıştay 14. Daire tarafından, "Sizin dava açma ehliyetiniz yok" diye geri çevrilen **İzmir Barosu, hukuk mücadelesini kazandı**. İtirazı ele alan Danıştay İdari Davalar Kurulu, 14.

Daire'nin iptal işlemini reddetti ve İzmir Barosu'nun dava açma ehliyetini tanıdı.

Uzmanlar, kuraklığın Suriye-Türkiye sınırında 10 bin hektarlık bir alanda yaşam mücadelesi veren **dağ ceylanlarının doğumlarını olumsuz etkilediğini** tespit etti. Bu yılın başında 296 olan popülasyona 100-120 arası yeni bireyin eklenmesini bekleyen uzmanlar şu ana kadar sadece iki yavrunun tespitini yaptı.

Aşırı sıcaklar hayvanları da etkiliyor. **Manyas Süt Üreticileri Birliği Başkanı Erdoğan Kaya**, son günlerde mevsim normalleri üzerinde seyreden hava sıcaklarının, hayvanlardaki beslenmeyi olumsuz etkilediğini belirtti.

Kayseri'de zaman zaman 40 derecenin üzerine çıkan sıcakların etkisiyle **Erciyes Dağı'ndaki karlar tamamen eridi**.

Ukrayna'yı bypass ederek Rusya'dan Avrupa'ya Karadeniz altından doğalgaz taşınması planlanan **Güney Akım Hattı için Türkiye olumlu ÇED raporu verdi**. Raporda Karadeniz'in simgesi hamsinin etkilenileceğine yönelik tespitler bulunuyor. Buna göre hat, hamsinin göç yoluyla çakışabilir.

İzmir'in Gaziemir ilçesinde, eski kurşun fabrikası arazisine nükleer atıkların gömülmesine izin verdikleri, atıkların tehlikeli olduğunun ortaya çıkmasına rağmen görevlerini yapmadıkları ve işletmeye çeşitli nedenlerle ruhsat verdikleri gerekçesiyle **dört bakan ile kamu görevlileri hakkında takipsizlik kararı verildi**.

Avrupa Birliği enerji sektöründeki sera gazı salımının en yüksek olduğu 30 santralin listesi, **"Avrupa'nın En Kirli 30"**u adlı rapor ile açıklandı. Raporun oluşumunda İklim

Hareketi Ağı, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Avrupa Çevre Bürosu gibi birçok organizasyon bulunuyor. Listenin başında Polonya'nın **Belchatow** kömür yakıtlı enerji santrali bulunurken, ikinci ve üçüncü sırada Almanya'nın kuzeyinde bulunan iki santral yer alıyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Baran Bozoğlu, **3. Havalimanı inşaatı** nedeniyle 70 göletin denize karıştırıldığını ve 8 derenin kurutulduğunu iddia ederek, "2.5 milyon ağaç katledilmişken yağmur beklemek boşuna. Ciddi su krizi yaşanacak" uyarısında bulundu.

Danıştay'ın **Alakır Nehri ve havzasını** I. Derecede Doğal Sit Alanı ilan eden idare mahkemesi kararını onamasının üzerine yapılan başvuruyu değerlendiren Antalya Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu, "Kurulmuş sit ilan etme prosedürüne aykırıdır" gerekçesiyle mahkeme kararını uygulamadı.

Aşırı sağanak yağışlara rağmen **İstanbul'da barajların doluluk oranı %20 psikolojik sınırının altında**. Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, kentin susuz kalmayacağını iddia etti.

Devlet Su İşleri 20'nci Bölge Müdürü Mevlüt Aydın, Gaziantep'te bu

yıl yağın yağmurun önceki yılların üçte biri kadar olduğunu ve geçen yıl %46 olan Kayacık Barajı'ndaki doluluk oranının %4'e kadar düştüğünü açıkladı.

Hatay'ın anavatana katılımının 75'inci yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenlere mahalle sakinlerinin **su protestosu** damgasını vurdu. Hatay'ın merkez ilçesi Antakya'da bir ayı aşkın süredir yaşanan su kesintileri nedeniyle Şehitlik önünde toplanan kadınlar, Hatay Büyükşehir Belediyesi'ni protesto etti.

Mahkeme, Erzincan Şıhköy Deresi üzerinde yapılması planlanan **Haydar Regülatörü ve HES Projesi**'ne karşı yürütmeyi durdurma kararı verdi.

Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Dr. Dolunay Özbek'in hazırladığı bir rapora göre, nükleer atıkların deniz yoluyla taşınacak olması, Türkiye'nin Boğazlar'dan geçişi düzenleyen hukuk politikasıyla çelişiyor. Greenpeace, **Boğazlar'dan atık geçişi tehdidinde** dikkat çekmek için İstanbul Boğazı'nda pankart açtı.

Ataköy sahilde devam eden inşaatların tüm ruhsatları Bakırköy Belediyesi tarafından iptal edildi. Böylelikle **Bosphorus Otel**, Özyazıcı İnşaat'ın devam ettiği **Yalı Ataköy**

Projesi ve Çelebican İnşaat'a ait Blumar Projesi durduldu.

Türkiye'nin şiddet gören kadınlara yönelik hizmet verecek olan ilk **"Ekolojik Kadın Köyü"**, Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde hizmete girecek. 10 dönümlük arazi üzerine kurulacak olan köy, kendi enerjisini karşılamanın yanı sıra çevreye duyarlı birçok konuda da ilklere imza atacaktır.

Kuraklık yaşayan İstanbul'a su verilen Sakarya Nehri ile ilgili bir araştırma, nehrin klorlu tarım ilaçlarıyla kirlendiğini ortaya çıkardı. Sazan ve gümüş havuz balıkları üzerinde gerçekleştirilen çalışmada, insan sağlığına zararlı, Avrupa Birliği direktiflerinde balıklarda bulunması sakıncalı görülmüş olan **klorlu tarım ilacı kalıntıları** tespit edildi. Balıklarda, çok tehlikeli 12 kalıcı organik kirleticiden DDT, aldrin, dieldrin, endrine rastlandı.

30 Mart yerel seçimlerinde Melih Gökçek'in "en büyük projesi" dediği **Ankapark'a Danıştay'dan durdurma kararı** geldi.

Nevşehir Avanos'ta 116 yıllık tarihi taş köprü'nün yanı başında inşaat izni verilmesi tepkilere neden oldu. Bölgedeki sivil toplum örgütleri bina için yargı yoluna gideceklerini açıklarken, Avanos Belediyesi kaba inşaatı tamamlanma aşamasında olan yapı için "her şey yasal" diyor.

Ekibiyle son üç yılda yakaladığı 27 bozayı, 14 kurt ve 3 vaşağa 34 verici ve 8 kamera takan **Utah Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Kuzey Doğu Derneği Başkanı Çağan Şekercioğlu**, şimdi Kars Sarıkamış'ta doğal ortamda yaşayan bir erkek kurda kamera taktı.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeleri **Güney Sudan'daki gıda**

güvensizliği durumunu "dünyanın en kötüsü" olarak tarif etti. BM, başlıca gelişimden acil yardım istedi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar, kuraklığın önleminin su tasarrufu olduğunu, Türkiye'nin su zengini bir ülke olmadığını, bir damla suyun bile boşa harcanmaması gerektiğini bildirdi.

İstanbul'da 1490 dönüm büyüklüğündeki **Park Orman'ın** adım adım imara açıldığı, şimdi de kamping adı altında üzerine villalar inşa edileceği iddia edildi.

Isparta ve Antalya sınırlarında 17 kilometrekarelik alanı kapsayan Kasımlar Barajı ve üç HES projesi nedeniyle, Isparta'nın **Sütçüler İlçesi'ne** bağlı **Darıbükü Köyü haritadan silinecek**. Köylülerin yürütmeyi durdurma ve ÇED olumlu kararının iptaline ilişkin Danıştay'daki davada bilirkişi heyeti bölgede incelemede bulundu.

Türkiye'nin limon deposu Nevşehir'in Ürgüp ilçesine bağlı Ortahisar beldesinde bir kasa iyi kalite **limonun depo çıkış fiyatı**, soğuk ve kuraklık nedeniyle, geçen seneye oranla iki

kat artarak 100 liraya ulaştı.

Ankara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün hazırlanan yeni planda tartışmalı tünel yolla **Eymir Gölü'ne** yönelik maddeler yeni bir tartışma başlatacak. Doğal SİT alanı ve sulak alan statüsünde olan Eymir Gölü'nün çevresinin bazı bölümlerinde **SİT derecesi düşürüldü**. Böylece gölün bir bölümünde "turizm belgeli işletmeciliğin" önü açıldı.

Antalya'nın Kumluca ilçesine bağlı Adrasan tatil beldesinde 28 Haziran'da meydana gelen yangında yanan 125 hektarlık alanda tohumlama çalışmaları başladı.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası bir basın toplantısı düzenleyerek, İstanbul'da su sorununu ve suda oluşan kokuya dair çözüm önerilerini paylaştı.

Kaynak sularının en yoğun olduğu illerden **Kahramanmaraş'ta** son yıllarda azalan yağışlarla birlikte kaynaklar kurudu.

Japonya, ülkenin güneyindeki bir nükleer santraldaki iki reaktörün yeniden çalıştırılmasını onayladı.

Türkiye genelinde yaşanan kuraklık, Erzurum'daki **Oltu Çayı'mı** da vurdu. Tamamen kuruyan çayda şimdi iş makineleri düzeltme çalışmaları yapılıyor.

İstanbul'da **Moda Bostanı'nın** otopark yapılmasına karşı direnişe geçen Caferağa Dayanışması üyeleri, bostanda çadırılı nöbete başladı.

Kaynaklar: Arkitera, Radikal, Milliyet, Birgün, Doğan Haber Ajansı, Gazeteport, İhlas Haber Ajansı, Hürriyet, Dünya, Gerçek Gündem, Yeni Şafak, Vatan, Cihan Haber Ajansı, Bianet, Yeşil Gazete, Su Hakkı, Sol, Bugün, Cumhuriyet, Taraf

6. ULUSLARARASI İNŞAATTA KALİTE ZİRVESİ

İŞBİRLİĞİ GÜÇ BİRLİĞİ!

Türkiye İMSAD, inşaat sektörünü bir kez daha Zirve'de bir araya getiriyor. Türkiye inşaat sektörünü büyütmek, ihracata pozitif katkı sağlamak amacıyla sektörün devleri "6. Uluslararası İnşaat Kalite Zirvesi"nde güç birliği yapmaya hazırlanıyor.

**Sektör güç birliği yapacak,
Türkiye kazanacak!**

4 Aralık 2014 tarihini not edin!

www.imsad.org

www.insaatzirve.com

Yeşil İktisat: Ekolojik Krize Karşı Koymak

Yazar: Robin Hahnel

Çeviri: Akgün İlhan, Ali K. Sayse, Melis Gülboy, Nuri Ersoy, Pınar Ertör

Yayınevi: bgst Yayınları, Mayıs 2014

Çağımızın çevre sorunlarını çözüme kavuşturabilmek için büyük toplumsal değişimleri mi beklemeliyiz? Doğal varlıkların tükeniş ve kirlenme hızı dikkate alındığında, daha fazla zaman kaybetmeye tahammül edebilir miyiz? Yoksa kapitalist ekonomileri ıslah edecek, ekonomik sistemi yeşil dönüşüme mecbur kılacak çevre politikaları için mi çaba göstermeliyiz? Daha önemlisi, etkili çevre politikaları için çalışırken, aynı zamanda nasıl bir toplumsal değişim arzulamalıyız? **Radikal**

iktisatçı ve aktivist Robin Hahnel, bu sorulara yanıt ararken, hem anaakım hem de heterodoks iktisat ekollerinden yararlanıyor. Modern ekolojik düşünce ve analizde önemli yer tutan belli başlı kavramları titizlikle temellendiriyor, eleştiriyor ve çevre mücadelesi için kullanışlı hale getiriyor. Kitap boyunca geliştirdiği yaklaşımlardan hareketle, iklim değişikliğiyle mücadelede ayrıntılı bir

perspektif sunuyor.

Sebze Kitabı

Yazar: Alan Buckingham

Çeviri: Ahmet F. Yıldırım

Yayınevi: Alfa Yayıncılık, Temmuz 2014

Sebzelerin mutfağımıza taze taze ulaşması için dünyanın öbür ucundan gelmesini beklemenize gerek yok... Alan Buckingham'ın kaleme aldığı "Sebze Kitabı", size çeşit çeşit sebze ve otu nasıl yetiştirilebileceğinizi gösteriyor. İster deneyimsiz olun, ister küçük bir toprak alanınız olsun, sebze yetiştirmek için ihtiyaç duyduğunuz tüm pratik bilgileri anlaşılır bir dille bu kitapta bulacaksınız. **Balkonlardan çatı teraslarına ve saksılara** kadar yaratılacak sebze yetiştirme alanlarını gözler önüne seren kitap, ürünü nasıl yetiştireceğinizi ve hasadı ne zaman alacağınızı da ayrıntılarıyla anlatıyor.

Daha Sıcak ve Kıt Bir Dünya İçin Büyük Eksen

Yazar: Andrew Winston

Yayınevi: Harvard Business Review Press, Nisan 2014

EKOIQ'yu yayınlamaya başladığımızdan beri yazılarını yakından takip ettiğimiz sürdürülebilir iş yönetimi uzmanı Andrew Winston'un yeni kitabı geçtiğimiz aylarda yayımlandı: **The Big Pivot: Radically Practical Strategies for a Hotter, Scarcer, and More Open World**. İsmi Türkçeye, "Büyük Eksen: Daha Sıcak, Kıt ve Açık Bir Dünya İçin Radikal Pratik Strate-

jiler" olarak çevirebileceğimiz çalışma, gezegenimizin karşı karşıya bulunduğu üç temel problematiğe tersinden yanıtlar vermeye çalışıyor: Küresel ısınma, kaynakların tükenmesi ve şeffaflık. Yeni bir düşünme tarzını inşa etmenin yollarını arayan Winston'un kitabından işte birkaç öneri: Kısa vadedeli bakışa karşı mücadele edin; iyi lobi yapın; radikal işbirliklerine açık olun; tüm organizasyonunuzu konuya angaje edin. Söylemesi kolay, yapması zor ama gerçekleştirildiğinde fark yaratacak öneriler...

Coca-Cola İçecek'ten Çevre Dostu Fabrika

Coca-Cola İçecek Elazığ fabrikası dünyanın en önde gelen yeşil bina sertifikası olan **LEED** sertifikasının en üst seviyelerinden olan **Gold Sertifikası**'nı almaya hak kazandı.

Amerikan Yeşil Binalar Konseyi tarafından sürdürülebilir alanlar, su verimliliği, enerji verimliliği, iç mekan ve hava kalitesi, malzeme ve kaynaklar kategorilerinde yapılan değerlendirme sonucunda Gold Sertifikası'nı alan Coca-Cola İçecek Elazığ fabrikası böylece Türkiye'deki az sayıda çevre dostu fabrika arasında yerini aldı.

Coca-Cola İçecek

Coca-Cola İçecek Sürdürülebilirlik Raporu'na www.ccl.com.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Şekerbank

ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN

eKO
KREDİ

*Doğa
için
güzel
haber*

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKOkredi ile bugüne kadar 56 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKOkredi ile 15,4 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 3,4 milyon ton karbon salımsı engellendi, 74 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 134 milyon metreküpten fazla doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKOkredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.

ekokredi.com.tr | 444 78 78